

هه‌وایی کوردستان و کورد له روژنامه‌و چاپکراوه عوسمانییه‌کاندا به‌رگی دووم

پروفیسور. دکتور یاسین سەردەشتی
سلیمانی / ۲۰۲۴

خوینەری ئازیز: ئەم بەرھەمی بەردەست، ھەوڵیکە بۆ بەدواداچوون و کۆکردنەوه وەرگیران و پێشکەشکردنی ئەو ھەوأل و زانیارییانەیی که سەبارەت بە کوردستان و کورد لەنێو چاپمەنەیی و رۆژنامە جیاوازمەکانی سەردەمی عوسمانیییدا بۆلاوکرانەتەوه، ھەوآلگەلیکە که پێمان وایە لەھەموو روویەکەوه گرنگی و بەھای میژوویی تاییەتی خۆی ھەیە و کەرسەییەکی خاوی بەسوودن بۆ نووسینەوهی میژووی نەتەوھییان. بەداخەوه که بەھۆی زۆر ھۆکاری جیاوازی سیاسی و کۆمەڵایەتی و کەلتوری، کورد لەو سەردەمدا نەیتوانیوه بۆ خۆی ھەوآلی ئەو رووداوانەیی بەسەریدا ھاتوون و لەناوچەکە روویاندایە تۆماربکات و لە نەرشیفیکی تاییەت بەخۆیدا ھەلیبگریت، تاوەکو نەوهی نوێ بۆ گەرانەوه بۆ ئەو سەردەمە میژووییە و ھەوآدان بۆ راگواستنی ھەر وێنەیک و باسکی میژوویی لەوبارەبەوه، بی کێشە بۆی بگەڕیتەوه بەناسانی دەستی پێیان بگەشتایە. ھەر بۆیە لەم رووھە، ئەوهی لەنەرشیف و بەردەستی دەولەتانی بیانی و میلەتانی دەوروبەرن سەبارەت بەھەوآلەکانی رابردووی کوردستان و کورد، ھزاران جار لەوانە زیدەترن کەلەبەر دەستی خۆماندایە، بەتاییەتی دەولەتی عوسمانییی کەچوار سەدە ناراستەوخۆو راستەوخۆ حوکمی کوردستانی کردووه جگە لە کورد چەندین میلەتانی دیکەشی لەچواچیوی ئیمپراتۆرییەکەیدا کۆکردوونەتەوه. دیارە چاپمەنەیی و رۆژنامەکان زیاتر لەنێوھە سەدەیی نۆزدەھەمەوه لە ئیمپراتۆرییەکەدا دەرکەوتن و لە دواچارەکی ئەو سەدەیی نزیکیە چارەکی یەکەمی سەدەیی بیستەمدا پەرمیگرت، ئەوھش قوناعیکی فرە چارەنووسسازو ھەستیار بوو لەژێرانی خۆدی ئیمپراتۆرییەکە و گەلانی پێکھێنەری، قوناعیک کہ گۆرانکارییەکی گەورە بەسەر جیھان و ناوچەکەدا ھات و چارەنووسی میلەتانی ناوچەکەیی بەناراستەییەکی تێدا برد. لەبەر ئەوه، ھەر ھەوأل و زانیارییەکی ئەم قوناعە گرنگییەکی تاییەت و جەوھەرییان بۆ نێمە کورد ھەیە کہ لەقوناعەدا بی ھیچ نامادەگییەک کەوتبووینە بەردەم رەشەبای گۆرانکارییەکان. بەفرموون لەگەڵ بەرگی دوومەیی ئەم بەرھەمە و ھیوادارم خوینەران و توێژەران سوودی لی ببینن.

پروفیسۆر. دکتۆر یاسین سەردەشتی

٢١ ی نیسانی ٢٠٢٤

پهتای گرانهتا له کوردستان

له لاپهړه ی پینجه می ژماره ۱۶ ی ههفته نامه ی "اختر" که له روژی چوار شمه می ریکهوتی ۶ ی نیسانی ۱۸۸۱، چاپ و بلاوکر اوتهوه، ههوالیکي بهگویره ی روژنامه ی "وقت" ی تورکی بلوکر دوتهوه که باس له بلاو بوونهوه ی پهتای تاعون دهکات له شاری نهجهفهوه و لهویشهوه بهرو ههریمی نازهر بایجان رویشتهوه، گوايه له شاری مهراغه چند کسبیک بهم پهتایه مردوون. نهختهر نهمه پشتر است ناکاتهوه و پپی وایه که بلاو بوونهوه ی نهم پهتایه له نهجهفهوه بو نازهر بایجان نهمه، بهلام جهخت لهوه دهکاتهوه که له کوردستان و له شوینی نیشته جیبوونی شیخ عوبهیدوللا، پهتای گرانهتا بلاو بوتهوه و لهویشهوه رووی له مهراغه و سهلماس کردووه، بهلام نهم پهتایه زور مهتر سیدار نهبووه.

هر روز
عثمانی
دزیر
هزار
حرام
سلام
حکیم
لثانی
اهل
برای
کرده
جعی
عظین
نلقین
نشر
بجالت
آداب
فروع
خس

و کثرت دشمنان ایشان است . همانا بک قصاب
از ریختن خون هزاران کوسفند پروایی ندارد
و ذره آتشی خرمسای هیر مرا نابود کند .
و دانه منکی فوج از افغان را بر ایشان سازد
و آیه کریمه (که من فتنه) اقوی شاهد است حال
که چنین است دولت را سرد بر عالی خود نوازش
و مهر بانی کامل کند . و امنیت فراوان دهد که یکی
از شرایط تربیت و تأدیب جنگ محبت دوستانه
است چنانکه در جریده ها از پادشاهان دول
خارج میخوانیم مانند انگلیس و نرسه و روس
و فرانسه علی ای حال تا امنیت در آحاد طبقات
رعیت نباشد با تشویق کامل مائل و راغب بجهاد
نیشوند و بخواص دست از جان و مال خودشان
بر نمی دارند و قدری از آداب تعلیم هم در عهده
رئیس ملت است که با دولت همراهی کرده غفلت
از ایشان نماید تا سیاست شرعی و احکام نبویه
که از شرع اقدس رسیده انفاذ و اجرا شود چنانچه
در کتاب (جنة النعم) در پند نامه فارسی شرح
داده ام . هان هان ای مسلمانان دشمن در کین است
و تو خانه نشین قدی بیرون نه دوستی از آستین
بر آور جان خود ترا تلف مکن و ناموس شرعرا
نکاهد و فضیلت این فریضه را بدان و دین
پدران خود ترا بباد مده و از این علم بزرگ آگاه شو

حضرت مستطاب اشرف و الاحسام السلطنه
بر روز خیال تشریف فرمائی داشتند از فرار بکه اطلاع
حاصل نمودیم بجهت تمام بودن نامه همایون اعلا
حضرت پادشاهی با علا حضرت پادشاه ایران که
مقررات بواسطه سعادت آتاب سلیمان پاشا در معیت
حضرت مستطاب و الا فرستاده شود بموجب اشارتی
که از جانب مایین همایون ملوکانه شده است تاخیر واقع
گردیده است .

از جانب سنی الجوانب پادشاهی واپور همایون
(عزالدین) برای سواری حضرت مستطاب و الا
مامور شده است و تا لکرکاه (پوطی) حضرت
مستطاب و الا و ملتر مین رکاب همایان اعلا حضرت
پادشاهی بوده اند . احتمال تشریف فرمائی در ایروز
هست .

اینکه روزنامه (وقت) نوشته بود ناخوشی
معاون از نجف اشرف با نذر بایجان سرایت نموده
حتی در شهر مراغه چند نفر از ناخوشی مذکور
در گذشته است بوجهی قرین صحت نتواند شد .
سرایت ناخوشی مذکور از نجف تا نذر بایجان
محال است ولی از فرار بکه بطور موثق اطلاع داریم
در کردستان مسکن شیخ عبیداه ناخوشی (جای
محرقة) بوده است . ناخوشی مذکور بمر اغه و سلماس
از آنجا سرایت نموده بجمده چندان مهلک نبوده است

قایمکردنی ریره وهکانی به غدا بو ریگری له په لاماری همه مه وهند

ههروه ها له لاپه ره سییه می ژماره ۱۶ ی ههفته نامه ی "اختر" که له رۆژی چوار شه مه ی ریکه وتی ۶ ی نیسانی ۱۸۸۱، چاپ و بلاو کراوه ته وه، به گویه ی رۆژنامه ی "وقت" هه والیک له به غدا وه گه یشتوه که به مه بهستی ریگری له په لامارهکانی خێلهکانی همه مه وهند، له لایهن ولایهتی به غدا وه له سه ر ریگا کان قایمکاریی کراوه هیزی سه ربازی شی له سوپای شه شه می عوسمانیی لی جیگیر کراوه. ئەم ههنگاوانه که له لایهن فه رمانده ی سوپای شه شه مه وه نراون کاریگه ریی له سه ر چه سپانده ی ئارامیی و ئاسایشی ناوخۆ هه بووه تاراده یهک له تالانو بروی خێلهکانی ناوبراوی که مکردۆته وه.

برای استخدام در مأموریت مسابری اداره
رسومات مخصوصاً از المان خواسته شده
چندی قبیل وارد در سعادت گردیده بود در روز
باداره رسومات برای دبر رفته از فردا واپس
فردا مأموریت خود مباشرت خواهد نمود .

جناب عطفات ادیب آفندی امین رسومات
پاره اصلاحات لازم را که برای انتظام عمل اداره
رسومات ترتیب داده اند در این نزدیکی پس از
مشاوره با مأمور مومی الیه بموقع اجرا خواهد
آورد .
(زرجان حقیقت)

روزنامه (وقت) میگوید . بموجب خبرهایی
که از بغداد رسیده است برای گرفتن جلو تفرضات
عشار (هموند) جانب ولایت بغداد در بعض
مواقع باستانی و استحکامات ساخته شده در آنجاها
مقدار کافی از عساکر اردوی همایون ششم بطور
قراول گذاشته شده است . از جانب کوماندانی اردوی
همایون ششم برای حصول امنیت و آسایش داخلی
اینکونه تدابیر مؤثر و صواب بکار برده شده است .
و بدینوسیله بیکدرجه جلو تاخت و تاز عشار
حذ کوره هم گرفته شده است .

روز پنجشنبه گذشته در محله (صماتیه) از جانب
مأمورین ضابطه پی برده شده است که در یکجا

دزدان بنای مقابله و مقاله گذاشته پاسبان مذکور را
بلیک نفر ضابطه زخدار نموده از رفتهای خودشان
نیر یکی را با شتابه مجروح نموده اند ولی آخر کار
راه فرار باقیه در چنگ ضابطه گرفتار گردیده
اند .

روز پنجشنبه گذشته بلیک نفر صراف در حالتیکه
در نزد خود دو بیست و چهار لیرا پول نقد داشته
و از یک اوغلی میکشیده است پنج نفر دزد بسر
صراف مذکور با چوب دست رنجته صراف بیمار
با انواع مشقت بیک دکان بقالی ملجعی شده دزدان
بدکان مذکور چند تیر طپانچه خالی نموده فرار
نموده اند . ولی گلوله طپانچهها بکسی نخورده
است .

روز شنبه گذشته در هنگامیکه در خان
(کاروانسرا) بورس (صرافی) تازه باز میشد
چند نفر دزد بلیک جوال خواسته بودند از در بیرون
بشوند کاروانسرادار آنانرا دیده داد میرسد
از اطراف ریخته دو نفر از دزدهارا با جوال
مذکور که در جوفش خیلی پول نقد بود
گرفتار نموده بعد معلوم گردیده است که شب
صندوق آهنی را که در مر به فوقانی در بک حجره
بود شکسته پول موجود را بجوال مذکور خالی
نموده میخواسته اند از میان بربند ممکن نشده چنگ

مه‌مۆ ئاغا و هه‌یرشی کوردانی ئێران بۆ سه‌ر خاکی عوسمانیی

له‌ لاپه‌ره‌ی چواره‌می ژماره‌ ٢٤ ی هه‌فته‌نامه‌ی "اختر" که له‌روژی چوارشه‌مه‌ی ریکه‌وتی ١ ی ژونی ١٨٨١، چاپ و بلاوکراوه‌ته‌وه‌، هه‌والیکی روژنامه‌ی "استانبول" سه‌بارمه‌ت به‌مه‌مۆ ئاغا ی کوری عه‌لی ئاغا بلاوکراوه‌ته‌وه‌ که هه‌یکه‌یکه‌بووه‌ له‌سه‌روک خه‌له‌کانی کوردی ئێران و ناویراو ریکه‌وتوه‌ له‌گه‌ل کوردانی ئێران که هه‌یرشبه‌کنه‌ سه‌ر خاکی عوسمانیی. له‌ شاری وانیش ده‌وله‌ت کۆمه‌لێک کاربه‌ده‌ستی حکومی له‌شاره‌که‌ سزاداره‌ به‌وه‌هۆیه‌ی ئه‌وانه‌ چه‌کیان له‌ جبه‌خانه‌ی حکومی دزیوه‌ به‌ کوردسنی ئێرانیان فرۆشتوته‌وه‌.

ئه‌خته‌ر هه‌ر دوو هه‌واله‌که‌ به‌راسته‌ نازانیت چونکه‌ له‌و باره‌یه‌وه‌ زانیاری فهرمی له‌به‌رده‌ستا نه‌بووه‌. پێی وایه‌ له‌وانه‌یه‌ باسی دزینی چه‌ک په‌میه‌سته‌ بێ به‌ بردنی ئه‌و تفه‌نگه‌ مارتینیانه‌ی پێشوو له‌جه‌نگی پێشوودا که‌مه‌ته‌ ده‌ستی کورده‌کان.

باعلا حضرت اقدس پادشاهی نوشته بوده اند حاصل
بوده در هنگام اعطای نشان نامه مذکور را نیز تقدیم
نموده است .

از چند روز با بنظر بعضی از روزنامه‌های
شهر پای تخت می‌نویسند که . جناب دولت‌آب
اسماعیل حق پاشا ما مور با اصلاحات قطعه کردستان
شده است لکن تاکنون این خبر بدرجه صحت
نرسیده است .

جناب مستطاب افخم محمد توفیق پاشا خدیو
مصر که از چندی با بنظر در اسکندریه بودند
اینروزها در خیال عزیمت بمصر قاهره
بوده اند .

روزنامه (وقت) می‌گوید . از
جانب بعضی از مشایخ قبیله (عسره)
ولایت بغداد و سور به را عر ضمهال داده ضمنا
استدعا نموده اند که بجای پوستهای خارجه که
در میان سوریه و بغداد کار میکنند با آنان امتیاز
و رخصت داده شود که بواسطه آنها در محل
مذکور اداره پستی بنهاده شود .

روز پنجشنبه گذشته طرف عصر جناب مسیو

است که . می‌گویند مشارالیه تصور داشته
است که از حکومت سنیه رخصت خواسته
باروپ رفته نامدت دو ماه آنصفحات را
سیاحت نماید .

روزنامه (استانبول) از قول اخبار
نامه‌های روس می‌گوید . محو اقا فرزند علی
آقا که از روسای اکراد ایران است با تفاق اکراد
ایران در صدد یورش بخاک دولت علیه عثمانی
است . در شروان بعضی از مأمورین حکومت
عثمانی بجهت اینکه از انبار اسلحه دولتی قدری
اسلحه دزدیده با اکراد و ایرانیها فروخته بوده
اند از جانب حکومت گرفتار گردیده اند .

✽ اختصار ✽

اخبار مندرجه بالا هر دو بی اصل بنظر می‌آید
چون تاکنون نه از این تصورات اکراد ایران
و نه از کیفیت سرفت و فروخته شدن اسلحه از
انبار حکومتی و ان بطسور رسمی و غیر رسمی
اطلاعاتی در میان نبوده است . احتمال
می‌رود که کیفیت سرفت اسلحه و فروخته شدن
با اکراد از بودن تفنگهای مار تپنی همزی در دست
اکراد بطلت گفته شده باشد که از هنگام جنگ آخری
در دست دارند .

خه مساردیی شه هابولمولک له دهر کردنی ههمه وهند له سههر سنوور

ههروه ها له لاپه ره ی پینجه می ژماره ۲۴ ی ههفته نامه ی "اختر" که لهروژی چوار شه مه ی ریکهوتی ای ژونی ۱۸۸۱، چاپ و بلاو کراو هته وه، باس له نامه یهک دهکات که له به غداوه له ۱۵ ی نیساندا رهوانه ی رۆژ نامه ی "وقت" کراوه، له نامه کهدا باس له وه کراو که سهبار هت به عه شیر هتی ههمه وهند که له سههر سنووری ههر دوو دهوله تی عوسمانیی و ئیران بوونه ته مایه ی کیشه و کوشتوبر، دهوله تی عوسمانیی دواوی له دهسه لاتدارانی قاجاریی کردووه، ههمه وهنده کان له سههر سنوور دهر کهن. ههر بۆیه ئیران دواوی له والی کرماشان کردووه لهو کاره بکات. لهویش بهخۆی و حهوت ههزار چهکدار و به چوار تۆپه وه رووی له سههر پیل کردووه که کاتر میتریک له سنووری عوسمانیی هه دور هه ههشت کاتر میتر له ههمه وهنده کان دور بووه، ئوردوی خستوو هه به ئیسراحت پالی لندا وه ته وه له ژیریشه وه خهریکی په یوندی کردن بووه به سههرانی ههمه وهنده وه له بهرام بهر هه ندیک دیاری به ئینی پیداون که ههچ نازاریکیان پی نه گهیه نیت.

بهگشتی نامه که ی له وه هقتدا بلاو کراو هته وه، گلهیی له شه هابولمولکی والی کرماشان کردووه که خه مساردیی له نه ره که که ی خۆیدا نواندوو ه. نهختر پیئ وایه نه م هه وه له دوره له راستیی هه وه له م رووه شه وه نامه یهکی له تاران هه پی گهیشه وه که له ژماره ی داهاتو دا بلاویده کاته وه. ناوه رۆکی نه م نامه یه پیچه وانه ی له نامه یه که له وه هقتدا بلاو کراو هته وه. نهختر هانی بهر پرسانی ههر دوو دهوله ت ده دات که له م جۆره کیشه نه دا به جدیی و به گه رمیی هاو کاریی به کتر به کن و هه ولبدن کیشه سنوور بیه کان و گرفته نیو خۆ بیهکانی نیوانیان له نیودا هه لگرن.

همراهی نماید . علاوه بر آن (مسیو کیه رس) بدولت انگلیس تکلیف کرده است که . هرگاه این مسئله در میان دولتین عثمانی و ایران ظهور جنسی را نتیجه بدهد دولتین انگلیس و روس باتفاق همدیگر برای منع جنگ اقدام وساطت نمایند . ولی (لورد کراویل) وزیر خارجه انگلستان این تکلیف را بطور قلمی جواب نداده گفته است که در باب وساطت منع جنگ دولت انگلیس ممکن است که باتفاق دولت روس اقدامات بکارد .

که در سرحد دولتین علیین موجب افساح قلمه وفساد وخورری و غارت میشود و بعضی فرو کسذاری نکنند . اولیای دولتین یکدل و یکجهت عن صمیم القلب رفع و دفع اینگونه حرکات نا کوار که موجب تفرقه و نفاق بین المسلمین است بکوشند و تدابیر کافی بکار برند و از گذشتن چشم پوشند آینده عالم اسلامیت را اقلا از اغتشاشات داخلی و خون همدیگر بر زمین این سازند . اغراض و تضامیت با همدیگر را بکسوتند و چنان کنند که شایسته شان بلند اسلامیت و انسابت است .

روزنامه (کلکنه که از اخبار است میگوید . بموجب خبر معلوم میشود زمان با اینطرف در میان و عبدالرحمن خان میشد نزدیک شده هنگام جنگ و آتش جهانبیان خواهد

در اینباب پیشفرد پورش میرد . اکبر خان مرحوم ترکستان افغانستان شمال پادشاه از آن بوده خود عبد ا عساکر کابل از خواهد کرد . ابو بجان که بجانب فرقترا دستورالعمل داده است که راه اینکه بیشتر ایوب رؤسای افغان را که اطراف از این حرکت همین مناسبت علم اردوی عبدالرحمن خان باردوی عبدال شوازی میگویند کابل باتفاق بانصد

صورت کاغذ تقریض کونه فرانسوی العیاره است که در باب رساله اصلاح القیای جدید تألیف کرده باجماع بجدت همراه آلمیرزا رضا نایب جنرال قونسلگری دولت علیه ایران مضمین تقلیس که از جانب جناب دولتیآب کامل پاشا وزیر معارف دولت علیه عثمانی مؤلف موسمی الیه نوشته شده است از جایی با اداره اختر رسیده اینک ترجمه آن ذیلانگشته میشود .

آقای من .

دو نسخه از رساله های القای جدید که در نهایت مهارت اختراع کرده در ضمن رقمیه مورخ سوم دیگبر سال ۱۸۸۰ میلادی از راه مودت بمن فرستاده بودید رسید . همه ادیبان و دقائق شناسان خط و لسان بدون تفاوت در چه و شغل لازم است که در تقع تسهیل ابتدای تعلیم و تعلم که وسیله و بنای رسیدن مدارج عالیة علوم میباشد کوشش نمودند و باین مشغله خود را مقننر داند .

روزنامه (وقت) بموجب کاغذی که بتاريخ ۱۵ ماه بنسان روی از بغداد نوشته شده است میگوید . در باب عشرت هموند که از جندی با بنظر ف در رأس الحد دولتین مصدر حرکات ناشایست کل و غارت میشود از جانب دولت علیه عثمانی بدولت ایران شکایت و ضمنا طرد آنان را از خاک ایران خواهش شده بود بنا بر این از جانب دولت علیه ایران جناب شهاب الملک والی کرمانشاه همراهی هفت هزار قشون یاده و سوار . و چهار عراده توپ برای طرد عشرت مذکور بحدود فرستاده شده جناب شهاب الملک باتفاق عساکر ابوا یحیی خود مدتی است که بمو (سرین) که در یکساعتی خاک عثمانی که بمسافت هشت ساعت دور تر از محل اقامت عشرت مذکور است وارد گردیده در آنجا اردو ده و بکمال استراحت نشسته و تا اکنون در باب طرد عشرت مذکور اقدامی ننکرده است معل است کو یا در حقیه مختار برای بار رؤسای عشرت مذکور نیر داشته آنان را توپ نینداده است که آری با آنها تفواد رساید کو یا عشرت مذکور خیلی هدایا نیز بوالی مشار الیه

بومه‌لهرزه له وان

له لاپه‌ره‌ی دوومه‌ی ژماره ۲۶ ی ههفته‌نامه‌ی "اختر" که له‌روژی چوارشهمه‌ی ریکه‌وتی ۱۵ ی ژونی ۱۸۸۱، چاپ و بلاوکر اوته‌وه، له رۆژنامه‌ی "استانبول" هه‌والئیلی سه‌بارمه‌ت به روودانی بومه‌لهرزه له گونده‌کانی ده‌وروبه‌ری ویلایه‌تی وان بلاوکر دۆته‌وه، به‌شێوه‌یه‌ک که ۳۰ گوند وێران بوون و خه‌لکیکی زۆریش به‌هۆی توندی بومه‌لهرزه‌که‌وه له‌ناوچوون. ئه‌خته‌ر بۆخۆی رای‌گه‌یاندووه که هه‌تا ئیستا هه‌والئیکی باومر پیکراوی له‌وباره‌یه‌وه ده‌سته‌که‌وتووه.

اضلاباتی که از چندی باینطرف در میان اهالی
(ایرلند) بود روی بنقاص گذاشته بیکدرجه
سکونت و آرامی حاصل شده است .

داخلیه

دیروز جمعی از سفرای کبار و وزرای مختار
دول متحابه و بعضی از مآداهای سفرای مشارالیه
از جانب جناب جلالتمآب معین الملک سفیر کبیر دولت
علیه ایران در مسیره (کوه کوه) بطعام عصر
مدعو بوده اند .

از فرار اطلاعی که حاصل کردیم شیخ عبیداه
معهود پس از آنکه او امر حضرت خلاقنهای
را اطاعت نکرده است محصورا دستگیر شده الان
در حفظ جناب مشیر اردوی چهارم است .
و پسرهای شیخ مذکور که فراری هستند تخری
میشوند تا آن نیر دستگیر بشوند .

سفر تازه دولت اسپانیا که چندروز پیشتر وارد

دوسه روز است در اسلامبول شایع شده
است که . در ملحقات (وان) زلزله واقع شده
بقدرسی پارچه دهات نیز خراب گردیده خیلی
از اهالی هم از صدمه زلزله فوت شده است .
ولی تا کنون در اینسباب خبر درستی که باور توان
نمود نرسیده است .

روزنامه (استانبول) میگوید . از این
هر - نحال . پر کجا نامه ارا - رند آبر از اول
وان را که در اسلامبول اقامت دارند خبری نرسیده
است . ولی روزنامه (فار دو بوسفور)
عکس اینرا ادعا نموده میگوید زلزله واقع شده
تلفات زیاد نیز از آنرو حاصل شده است .

اینهفته جزو ششم (خزینة اوراق) زینت
بخش عالم مطبوعات گردید مندرجات جزو مذکور
کاغذ ادیبانه از جناب منیف پاشا . و ساقی نامه
از جناب کاظم پاشا . و مقاله منشیانه از اکرم
بیک . و ترجمه کاغذ فرانسوی العبارة از زبانیان
دختر مریدی خطاب پدرش از محمود جلال الدین
بیک . موالید ثلاثه از باقی بیک است . راستی
مندرجات رساله مذکور شایسته مطالعه
خواهشگران علوم و ادبیات است .

دهستگیرکردنی شیخ عوبهیدوللا

له لاپیره دوومه ژماره ۲۶ ی هفتنامه ی "اختر" که لهروژی چوارشهمه ی ریکهوتی ۱۵ ی ژونی ۱۸۸۱، چاپ و بلاوکرارهتوه، بهگویره ی نهو زانیاریبانه ی دست نهختس کهوتوون، بههوی ملکهچنهبوونی شیخ عوبهیدوللا لهویستی سولتانی، دهولت ههستاوه بهگرتنی شیخ عوبهیدوللا و لهوکاتهدا لهلای موشیری سوپای چوارم راگیراوه. ههروهها بهگویره ی ههوالهکان، دهولت بهدوای کورهکانی شیخدا گهراوه، که ههلاتوون، بوئهوهی دهستگیریان بکات.

اینفته جز
بخش عالم مطبو
کاغذ ادیبانه از
از جناب کاظم
پیک • وزیر
دختر مریضی
پیک • موالیه
مندرجات ر
خواهشگران
دردهم
شده ولی بحکم
زیسیده است

از قرار اطلاعی که حاصل گردید شیخ عبیداه
معهود پس از آنکه او امر حضرت خلافتناهی
اطاعت نکرده است محصورا دستگیر شده الان
در حفظ جناب مشیر اردوی چهارم است •
و پسرهای شیخ مذکور که فراری هستند تخری
میشوند تا آن نیر دستگیر بشوند •

سفیر تازه دولت اسپانیا که چند روز پیشتر وارد
در سعادت شده بود دیروز با احترامات معموله بمابین
همایون ملوکانه عزیمت نموده از حضور معالی
نشور اعلا حضرت پادشاهی شرفیابی حاصل
کرده اعتمادنامه خود را در حضرت سلطانی تقدیم

مبعوثان
است •
ار داشته
نخل منافع
ت فرانسه
ت دولت
رعایت

عضای
قرارنامه

هه‌لۆیستی توندی ده‌ولته‌تی قاجار سه‌بارت به هه‌مه‌وه‌نده‌کان

له‌لاپه‌ره‌ی چواره‌می ژماره ۲۵ ی هه‌فته‌نامه‌ی "اختر" که له‌روژی چوارشه‌ممه‌ی ریکه‌وتی ۸ ی ژوونی ۱۸۸۱دا، چاپ و بلاوکراوه‌ته‌وه، له‌ژێر ناوێشانی "نامه‌یه‌ک له‌تاران‌وه" سه‌بارت به هه‌لۆیستی توندو دوزمانه‌ی ده‌ولته‌تی قاجار له‌دژی عه‌شیره‌تی هه‌مه‌وه‌ند نووسراوه:

"وێپرای ئه‌وه‌ی ده‌ولته‌تی پایه‌به‌رزی ئێران هه‌میشه‌ بایه‌خی به‌وه داوه که په‌یوه‌ندی دۆستانه‌ی خۆی له‌گه‌ڵ ده‌ولته‌تی پایه‌به‌رزی عوسمانییدا پته‌وبکات و له‌پێناو ئه‌م مه‌به‌سته‌دا، له‌ئه‌نجامدانی هیچ هه‌نگاوێک خۆی به‌دوور نه‌گرتووه‌و چه‌ندین جار ئه‌م مه‌به‌سته‌ پیرۆزه‌ی خۆی به‌چه‌ندین به‌نگه‌ی ئاشکرا سه‌لماندووه. هه‌روه‌ک ئه‌وه‌ی سائی پێشوو، جه‌نابی فه‌خامه‌ت فه‌خری به‌گی با‌لیۆزی گه‌وره‌ی ده‌ولته‌تی پایه‌به‌رزی عوسمانی ده‌ریانخست که عه‌شیره‌تی (هه‌مه‌وه‌ند) خاکی ئێرانی کردۆته‌ په‌ناگه‌و جاروبار له‌ویوه‌ جو‌له‌ی ناله‌بارانه‌ ده‌کاته‌ سه‌ر خاکی عوسمانی و کوشتن و تالان ئه‌نجامده‌دات و له‌کاتی ته‌میکردندا، په‌ناده‌باته‌وه‌ به‌ر خاکی ئێران، ئه‌و به‌ناوی ده‌ولته‌ته‌که‌ی خۆیه‌وه‌ داوای له‌ ده‌ولته‌تی ئێران کرد، که له‌ته‌میکردنی ئه‌واندا، که‌مه‌ترخه‌می نه‌کات.

له‌به‌ر هه‌مان داواکاری با‌لیۆزی گه‌وره‌ی ناوبراو، ده‌ولته‌تی ئێران بێ به‌فیرپۆدانی کات، پاره‌یه‌کی زۆری خه‌رجکردو هێژیکێ زۆری بۆ ئه‌و ناوچه‌یه‌ ره‌وانه‌کردو له‌ته‌میکردنی ئه‌واندا، که‌مه‌ترخه‌می نه‌کرد. پاش گه‌رانه‌وه‌ی هێژی ناوبراو، دیسه‌نه‌وه‌ با‌لیۆزی گه‌وره‌، له‌جو‌له‌ی ناشایسته‌و په‌لاماری ئه‌وان گله‌بی کردووه. ئه‌مجاره‌یان له‌لایه‌ن ده‌ولته‌تی پایه‌به‌رزی ئێرانه‌وه‌، جه‌نابی

شەھابولمولى والى كرماشان، لەگەڵ ھۆزىكى شايستە، بۆ تەمىكردن و راوانانى ئەوانە رەوانەكراو پەيمان بە دەولەتى پاىبەرزى عوسمانىي درا كە پىكەو ھەستەن بە جەلەوكردن و سەركوتكردنى ئەوانە و لە ھىچ لايەكەو، پشستگىرى و لايەنگىرى لەوانە نەكرىت تاكو بە تەواوى ريشەى ئەم شەرەنگىزپيشانە لەسەر روى زەوى، ھەلنەكىشريت،

بەلام بەداخەو ھەزار ئەفسوس، كە كاربەدەستانى دەولەتى پاىبەرزى عوسمانىي، بە پىچەوانەى برپارو رىكەوتنەكەى خويان، رەفتارىان نەكردو باوەشيان بۆ ئەوانە كردهو و سەرۆكەكانيان بە پۆست و ئىمتياز نەرمكردو ديسانەو لەسەر سنوور، جىگە و رىگەيان بۆ داىبنكردن و بەتەواوى لە رەفتارى ناشرين و بەدكارانەى ئەوان چاويان پۆشى و دلنەوازيان كردن و لەدژى ئىرانىيەكان، ھانىاندان. ھەرۆك ئەو ھى ئىستاكە، ئەوانە لەسۆنگەى ئەو سروسە جانەو ھەرانەى ھەيانە، كەوتوونەتە تالان و برۆى دىھاتەكانى بەرى ئىران و لە ئەنجامدانى كوشتوبىرى ئەو ناوچانە دەست ناپاريزن. ئەمە كورتەو پوختەى رەوشى ئىستاكەى عەشیرەتى (ھەمەو ھەندە)، كە ھاوسى و دۆست و ھاوپەيمانەكەمان، شكات و گلەي لەوان ھەبوو و سەبارەت بە تەمىكردنى ئەوانە، ئىمەى تووشى خەرجىيەكى زۆرى لەشكركىشى كردو ئىستاكە خويان بە ئاشكرا، پاريزگارى و بەرگريان لىدەكەن و دۆستايەتبيان لەگەلدا دەكەن."

بوقع (زمین دور) فرستاده اهالی آنجا را
رضد عبد الرحمن خان بشورش برانگیختند .
بقرار یکشنبه شب الدین خان نوشته است
خیال داشته است چچی از عساکر سواره
و یاده کابل را بجهت نگاهداری آسایش بوقع
کرشک روانه دارد .

بموجب خبرهای آخری اطلاع حاصل
نمودم که . هاشم خان همراهی ششصد نفر
سوار بمصائب (زمین دور) در حرکت
آمده است .

ابوب خان اسلحه سه فوج از عساکر خود
را که در بوقع (قوش) بودند پاک کرده است .

کافد از طهران

این وقت در طهران مطلب عمده سیاسی که قابل
تذکر باشد نیست مگر قریه عصیان براسالار کرد و انجام
کار شیخ عبید که در ایجاب نیز شایعات بسیار
در میان است . بعضی میگویند که از جانب دولت علیه
عقابه دستور ارجاع قضی داده شده است که شیخ
و فرزندانش را از سرحد ولایت علیین که در حقیقت
منافع این دولت شاهرا و ایالت در یک قلمه
است رفع و تبعید نمایند . بعضی میگویند شیخ
باز در خیال افشاد و تحساون بنگاه ایران است و از
چندی یا بطرف این شایعات در میان مردم شیوع
یافته ولی تشبه فعلی آن تاکنون ن شاهر نشده
است .

باینکه دولت علیه ایران پیوسته در صدد این است که
ببازنایب دوستان خود را بدولت علیه عثمانی
استوار دارد و برای حصول این مقصود از اجرائی
هیچگونه اقدامات خود داری نمیکند و بارها این
ببات مقض خود را بدلائل واضحه اثبات نموده
است چنانکه سال گذشته جناب لغات نصاب
قزوی یک اقدتی شد که دولت علیه عثمانی
اطهار داشتند که قبیله (هموند) ملک ایران را
پناهگاه نموده کاهی بمشهوری مکان محمود دولت
علیه عثمانی گذشته بحرکات ناگوار قتل و غارت
دادند . هنگام تلبس تحک آن ملحق .

فرقه مذکور به باز جناب سفیر کبیر از حرکات
نشاطت و تعدی آنان شکایت نموده این بار از جانب
دولت علیه ایران جناب شهاب الملک سوالی کرمانشاهان
بهر اهالی در معینه مامور و طرفه و تلبس

و تبیه آنان شده مامورین دولت علیه عثمانی
قرار داده شد که با تفاق هم دیگر بدفع آنان پرداخته
آید و از هیچ طرف در باره آنها حسابات
و مصائب بعمل آورده نشود تا بوضع این
شرارت پیشه کار بکنی از زمین برداشته شود .
جناب شهاب الملک بموجب قرار داد در تلبس
و دفع آنان اقدامات فوق العاده بکار برد بطوریکه
همه عشیرت مذکوره نتوانستند در حال ایران
اقامت نمایند و دانستند که دیگر در آن طرف
زیست نمودن برای آنان ممکن نیست از حال ایران
کر بینه تشکک عثمانی داخل کر دیدند چنانکه

اکنون نیاری از آنان در حال ایران نمانده است .
ولی افسوس هزار افسوس که مامورین دولت
علیه عثمانی برخلاف قرار داد و تعهدات خود
شان از آنان تصاحب و پدیرایی نموده رؤسای
آنان را بنصب و امتیازات تملیف نموده باز در
سرحد برای آنها مسکن و ملوا معین نموده و از
کردار زشت آنان بکلی انحصار کرده آنها را
کرای داشتند سهل است بر ضد ایرانیان نشوینق
و ترغیبشان میکنند چنانکه از اکنون باقتضای
طبیعت بجهت که دارند بانی ناخست و تلذ در دهات
صحت ایران گذاشته از قتل و غارت مزد دین فرو
نیکندارند . این مختصر وضع حال حالایی
قبیله (هموند) است که همسایه دولت

و معنی ما مستجاب را امان نموده ملار در باب تبیه
آنان گرفتار بخارج فوق العاده لشکر کشی نموده
اکنون خود شان بصراحت از آنها حاجت
و مصائب میکنند . دیگر از وضع شیخ عبیداه
و باران او که خارج از کعبش حوصله مصدر
قتل و غارت و خرابی در حال ایران گردیده شما
خودتان جزئی اطلاع دار بد باینکه در حقیقت
بی اعتمادی او از احد صکذشته و حرکات
و حیثیاته آنان در نزد دوست و دشمن آفتابی شده
است و با وجود وعده های مؤکد و پدیری

دولت عثمانی این همه خارج و زوجات فوق العاده را
بر خود هموار نموده است . ولی بنیادم آخر این کار
بکجا منجر خواهد شد چه از طول یافتن این مسئله بوقع
خطرات بسیار بزرگ مخلوط است خدای سلاطین را
از تاج خضر تا از این مسئله نگاهدار در در واقع از این قریه
شرارت صدمه بزرگی بدولت علیه ایران وارد نموده
تاکنون علاوه بر خارج فوق العاده لشکر کشی این
مسئله مشغولیت عمده برای دولت ایران شده است
هرگاه شواهد لشکری را که احتیاطا در آن محدود
نگاهدانته است عقب بکشند المیزان آسایش
و امنیت ندارد هر کدامین حالت باقی ماند این همه
بخارج فوق العاده را برای چه و بمشقی بر خود
هموار نماید .

برای مطالب نوشتنی کم و بیش در نظر داشته
از عدم مجال وقت دیگر گذاشتم و امیدواری دارم که
بامه اینها آشناء از اهمیات کالیبه اولیای دولین
علیین این مسئله رودی مقرون بحسن ختام کرده

شخصی بحضرتی از تبریز که معروف و محل
و توفیق اداره اخراجت فقرات ذیل را میباید
کرای دوست من .

شودتان بدیدانکه بنده بچی از مشرکین اختر
و از هوا خواهان آن فرخنده نامه شویوا بوده
و هنرم و بدین سبب دوست دارم مطالعه آن
نامه را که دور از شوائب افراض و تقصیبات
و مزاجکو بیست . و باقتضای سلیقت مستقیم
مض بقصر از حقیقت نکو بد راه منافع ملت
و دولت بود و تقع خوبشتر بگوید . آری
(چنین کننده عزیران چو کرد باید کار) من نیز
که از دوستانم چیز میدانید که پیوسته خواهان
ترقی ملت و دولت بوده تاکنون بقدر مقدر که
توانسته ام بلوت افراض و تقصیبات و خوشامد
کو بی دامن در نیالوده از صکذشته جتی نیز
بروای نداشته ام مطلب اصلی از این مقدمه این
است که خاطر جمعی حاصل نمایید از باره
و فوئیات که کاه کاهی بداره اختر اطلاع میدهم
مقصودی جز حقیقتکو بی گذارم و امیدوارم که

رەتکردنەوێ هەواییکی روژنامەیی "وقت" سەبارەت بە هەمەوێندەکان

لەلایەری چوارەمی ژمارە ٢٦ ی هەفتەنامەیی "اختر" کە لەروژی چوارشەمی ریکەوتی ١٥ ی ژونی ١٨٨١، چاپ و بلاوکراوئەو، ئەختەر هەواییکی روژنامەیی "وقت" ی رەتکردۆتەو کە سەبارەت بە عەشیرەتی هەمەوێندەو لە ژمارە ٢٠٢٦ ی خۆیدا، لە روژی پینچشەممەیی ریکەوتی ٩ ی ژوونی ١٨٨١ دا، بلاویکردۆتەو. ناوەرۆکی هەواییکەش ئەوێه کە فەخری بەگی کۆنسولی عوسمانیی لەتاران ئەستەنبولی ئاگادارکردۆتەو کە دژایەتیکردنی هەمەوێندەکان لەلایەن شەهابولمولکی والی کرمانشاهەو بەدەستوری دەولەت لەتارانەو، هێشتا بریاری تەواوی لەبارەو نەدراو.

ئەختەر، ئەو نامەیی بۆ رەتکردنەوێ ئەم هەوایی "وقت" دەکاتە بەلگە کە لەژمارە ٢٥ ی خۆیدا لەروژی ٨ ی ژوون بلاویکردۆتەو و جەخت لەو دەکاتەو کە شەهابولمولک بە فرمانی دەولەت تەواوی هەمەوێندەکانی لەخاکی ئێران دەرکردوو تەنانەت تا قە دانەیهکیشیان لەو سنوورەدا نەماوئەو. بەلکو ئەو کاریبەدەستانی عوسمانیین کە بەلێنەکانی خۆیان لەگەڵ دەسەلاتدارانی قاجاردا نەبردۆتەسەر و نەرمییان لەبەرامبەر هەمەوێندەکان نواندوو و هانیان داو لە دژی ئەوان، بەشیوێهیک کە ئەوانە لەماوێ رابردوودا زیانیکی زۆریان داو و هێشتا شایەتی هەمەوێندەکان کەیسێکە کە هەردوو دەولەت لەبارەوێهێکی گۆتوگۆن.

و در باب عشیرت (هموند) نیز در همان نسخه خود میگوید .
 (بموجب خبرهایی که از طهران رسیده است از جانب جناب فزری یک سفیر دولت علیه عثمانی در خصوص عشیرت (هموند) و تشو بی جناب شهاب الملک مرآتارا بدر باز ایران هر قدر تبلیغات بشود مسموع بنفاده در اجاب قرار قطعی داده نمیشود)

حال آنکه مادر نسخه هفت گذشته بموجب کاغذ طهران در باب عشیرت (هموند) تفصیلی نوشته و بطور موقف نقل نموده و درم که .
 جناب شهاب الملک بموجب دستور اعلی دولت شیوه خود آثاراً از خاک ایران بکلی برد نموده است چنانکه یک تن از آنها در خاک ایران باقی نمانده از کمال محنت کبری . جناب شهاب الملک عوامیان بطرف گذشته از مامور بنای بطرف رخلاف تعهد و مفاوله در باره آنان جایت و صحابت اعمل آمده باشناز او منصب خلعت بپذیری اعمل آمده بر ضد حکومت ایران تشو بی کرده شده بنای ناخست و تاز دعوات سمت ایران را گذاشته اند حتی مصدر خرابی و خسارت بزرگی در آن طرف شده اند و احتمال هست که در ایجاب در میان دولین تاکنون باب مذاکرات هم باز شده باشد .

و تیر معنون است که رفیق ما خود هم از این مطلب اطلاع داشته است که این تفصیل را مسکوت عنه گذاشته بر عکس آن خبرهایی بی مآخذ از طهران نقل میکند و دانسته و فهمیده برخلاف حقیقت مسئله مضمون میگوید که وجدان شخص بالانصاف اینگونه حقیقت پوشی را قبول نمیکند . خلاصه رفیق خود مدار باز بطور موقف یاد آوری میکند بنول خود ایشان از (اشبای) هموند در خاک ایران یک تن نمانده ولی قضیه بر عکس شده است .

نونس رخو استه و در صد مقاومت نشون فرانسه نیز بوده اند باین مرکز حرکات لشکری را وسعت داده سازای بموقع (یوزنه) فوت لشکری فرستاده شده جولانگاه عشایر عاصیه از جانب نشون فرانسه احاطه گردیده از جانب شرق بر ضد آنان پورش شده است . پیشتر تنها عشیرت حیر بافتسون فرانسه محارب بود ولی اکنون عشایر (مکنه) و (مغود) نیز بر ضد فرانسه رخو استه در باره عملیات کشتی (ساتونی) که گرفتار طوفان شده بود تعدی و مظالم بکار برده بودند . باینبار رضیاً آنان قوت لشکری فرستاده شده آنان نیز استیجاب نموده تیار از ایجاد گردیده اند . ولی چون تلون مزاج عشایر معلوم است احتمال می رود که دوباره بشورش و عصیان برخیزند لهذا باید تدابیر لازم برای گرفتن جلو حرکات عاصیان آنها بکار برده شود که در آینده بموجب خاطر جعی از اشکالات کردد . و نخستین تدبیر برای عدم تکرر حرکات عاصیان عشایر ساختن راهها است که حرکات نشون و اسبوت اعمل آمده برای تدابیر عاصیان لشکر کشی آسان میشود و بدین سبب عشایر نیز نمیتوانند از داره اسایش قدم بیرون بگذارند انقلابات و شورشهایی را که از ابتدای افر یک شمال تا صحرای کبیر در میان عشایر بر ضد نشون فرانسه واقع گردیده روز نامه (المستقل) سبب شده است . چه روز نامه مذکور در مقالهای خود عشایر را بر ضد فرانسه تشو بی و تحریک میکند .

(سی المهدی) نام که از ایاطم مشایخ طریقت (سنوسیه) است از طرابلس جنوب آغاز کرده نامتهای افر یک شمال همه عشایر را بر ضد فرانسه تشو بی نموده میگوید باید فرانسه را از جزایر هم بیرون کرد . هرگاه حکومت فرانسه بنونس لشکر نفرستاد

مرتب فرانسه در نوزدهم مانده فرنی گذشته جلو شورش مذکور گرفته شد . اکنون شورشیان در سمت (وهران) چون بسیاری عساکر فرانسه را دیدند بسر عتی که مخصوص عشایر است خود شمارا بسمت شرق کشیده در صدد پورش بر دن بسمت (جبل امود) میباشد .

خارجیه

بموجب خبر های لئکرافی پترسبورگ هیئت فرستاده که عبارت از پنج نفر از جانب زکاکان تکه در ضمن تیر یک جلوس اعلا حضرت امپراتور روس بوده وارد پترسبورگ شده بودند در محاربت (کاجینه) بحضور امپراتور رسیده اند .

در میان فرستادگان یک نفر نیز از زکاکان (مرو) بوده است . لئکی سردار نام یکی از فرستادگان بیان نموده است اگر چه زکاکان پیشتر در میدان جنگ بافتسون روس اظهار شخصیت کرده اند نقلی نیست ولی اکنون در ضمن اطاعت و فرمانبرداری و اظهار صداقت بحضور اعلا حضرت امپراتور رسیده اند . فرستاده موهالیسه در هنگام جنگ با جنرال اسکو بلک در (کولونیه) سردار زکاکان بوده در اشای کیرو دار از دو جای زخم برداشته بوده است .

موهالیه در حضور امپراتور معروض داشته است که هرگاه رخصت بشود فرزند خود را در پترسبورگ برای تحصیل علم و هنر بگمارد . از جانب اعلا حضرت امپراتور فرستاده موهالیه منصب سرهنگی بانضمام یک قبضه شمشیر و یک دستگاه سلاح بازرنجیر طلا عطا فرموده شده سایر فرستادگان را هم ساعت و زنجیر

پهرینه‌وهی هه‌مه‌وه‌ند له رووباری زئی وه به‌ره‌و کهرکوک و موسل

له‌لاپهره‌ی چوارهمی ژماره ۲۸ی هه‌فته‌نامه‌ی "اختر" که له‌روژی چوارشهمه‌ی ریکه‌وتی ۳۰ی ژونی ۱۸۸۱، چاپ و بلاوکراوته‌وه، ده‌قی تله‌گراف‌نامه‌یه‌کی شه‌هابولمولکی والی کرماشانی دابه‌زاندووه که ناوبراو له ۶ی جه‌مادی دوومه‌ی ۱۲۹۸ به‌رامبه‌ر ۵ی مایۆ/ ئایاری ۱۸۸۱دا، له‌روژنامه‌ی "ایران" له تاران بلاویکردۆته‌وه. ناوبراو تله‌گرافه‌که‌ی بۆ ئه‌مینولمولک ره‌وانه‌کردووه و تیایدا باسی له ئاماده‌کاریه‌کانی خۆیان کردووه بۆ دهرکردنی عه‌شیره‌تی هه‌مه‌وه‌ند له قه‌له‌م‌ره‌وی خاکی ده‌وله‌تی قاجاردا و گه‌راندنه‌وه‌یان بۆ نیو سنووری عوسمانیی.

شه‌هابولمولک، له‌تله‌گرافه‌که‌یدا ده‌لئیت که له سه‌رپێله‌وه بۆ دهرکردنی هه‌مه‌وه‌نده‌کان، که ئه‌و به "ئه‌حمه‌ده‌وه‌ند چه‌له‌بی" نویان ده‌بات، که‌وتونه‌ته‌خۆ و دوا‌ی ئه‌وه‌ی له روژی دووشهممه گه‌یشتوونه‌ته شیخان هورین، هه‌یچ بوونیه‌کی هه‌مه‌وه‌نده‌کان له‌وناوه نه‌ماون و ئه‌وان به‌بیه‌ستنی سوپای ئیرانی، له رووباری زیوه به‌ره‌و و کهرکوک و موسل په‌ریونه‌ته‌وه. له‌کاتی په‌رینه‌وه‌دا هه‌یزه‌کانی عوسمانیی له سه‌ربازخانه‌کانی به‌ری ئه‌وبه‌ر هه‌ولیا‌نداوه ریه‌گیان لێیگرن به‌لام نه‌یان‌توانیوه. شایه‌نی باسه، هه‌مه‌وه‌نده‌کان له‌کاتی په‌رینه‌وه له رووباری زئی، پینچ شه‌ش که‌سیان لێ خنکاوه‌و هه‌یزه‌کانی ئیرانیش بۆ گه‌ران به‌دوا‌ی پاشماوه‌کانی ئه‌ندامانی ئه‌و عه‌شیره‌ته، هه‌ستاون به‌کیوما‌ئکردنی ئه‌و ناوچه‌یه‌وه بۆیان دهرکه‌وتووه که‌هه‌یچ یه‌کێل له‌وانه له‌نیو خاکی ئیراندا نه‌ماون و هه‌موویان به‌ره‌و کهرکوک و موسل رویشتون. نامه‌که ده‌لئیت : " ئه‌گه‌ر له‌خاکی ده‌وله‌تی پایه‌به‌رزی عوسمانیی که‌مه‌ترخه‌می له کوشتوبه‌ری ئه‌وانه‌دا کرابی، ئه‌و به‌گه‌ردنی خۆیا‌نه و هه‌یچ که‌سه‌ی دیکه."

داسته یضدی زده پادفراسه و لشکر فرانسه بلند آواز شده بازدام جام پادشاه (کلوب) بر میخیزد نخست از ویض کلوب در ایجاب ترضیه خواسته اهل ایالت ایزال اردین این ازدحام ناکاه بواهمه افشود بفره‌های آکین در امراربروی آنا بسته خود در آمدن خلغوش نشسته در کار خود بحیرت المورثه پس اهل در آن زینتی سه تقررا بگمان اینکه از اهل ایالت هستند کزفته زدیک بود که بایشان در امان از آن که در آن کبرودار پولیس در رسیده آن سه تقررا از چنگ اهل ایالت رهایی داده اند . ولی ازدحام رفته رفته کثرت حاصل کرده غوغائی که در کسرتش پورش به (کلوب) آورده نخست آرام (ایشال را از موضع آن پایین آورده باصال و پس از آن در صدد برکندن ستون بیق ایالت در آمده اند . در این وقت (مسبو یون) والی مارسیل و اعضای مجلس بلدی بشور نثار رسیده اقدامات زیاد بکار میرسد که بلکه فصاح اهل را از این حرکت بازدارد که ممکن نباشد .

پس از ایصال شدن (آرام) دائره (کلوب) مسبو (زلمو) از اعضای مجلس بلدی بکلی اهل زده که اینک ترضیه مطلوبه حاصل کردید ششبار نصحت میدهد که بر آنکه بشود باز سود مند نیانده ناچار بوضع مذکور سر باز خواسته شده است . بجهت اینکه یکی از افراد (چادار) ناچار تیره تنگ خود را حسیکیده خود را از شورشیان محافظت میکرد چیری نموده که هنگام دیگری برایش و ولی بافامات و نصایح اعضای مجلس بلدی شورش دوم تیر اشکات میشود .

فرادی آروز (مسبو یون) ویض (کلوب) ایالت کافندی در روز نهمی مارسیل انتشار داده در آن نوشته است که . بانک صغیر استرا انیر از (کلوب) نبود که کشته از آن از سرور لشکر فرانسه از جوار کلوب خبر نداشت هر گاه پیش از وقت آگاهی حاصل بودی البته برای احترام آنها بیق باز میکردم و بدین جهت که در دائره کلوب از بی اهل بیق افرانته نشسته است مقنون است که صغیر استرا از خود اهل فرانسه برای محاربت تیره ایشالی

والحاصل (کلوب) مذکور محصله غرض شده برای نگاهداری تیره ایالتی در هر سو عساکر (چادار) بطور کرمه گذاشته شده برای نگاهداری فوسلستانه ایالت تیره مقدار کافی از عساکر پولیس معین کرده شده است .

ولی در مواقع مختلفه شیر در میان دولت همه روزه زدو خورد اتفاق می افتاده است چنانکه تا بیستم ماه ژوئن فرنی (مطابق ۲۲ رجب) هشت تقر در این هنگامه جان بسته بقدر بیست و پنج تقر تیره از طرفین زخمخار بوده است که زخم سه تقر از آنها و تیره سه تک فساد میکنند و از کسانیکه در این آشوب مدخلیت داشتند بقدر شصت وهفتاد تقر گرفتار شده اند . زخمخار از راه چار خانه قتل نموده دوتقر از آن فوت شده است .

روزنامه (نامس) در باب حمله کاری موسویان خاکروس که سادهدلان اهل دهات را بحمله و چالوس کول میرند تقره ذیل را از قول اشبار نکار بترسیورک در مصایف خود نقل میکند .

یکی از اهل دهات روس بدکان بکفر صرفا بودی آمده اشبار احتیاج توده ضمنا بکلمات قرض میفرماید بودی بیکو بد کارن نباشد پول نیدهم دهاتی بپساره بوسنی که در برداشت بنسرب بکنسات قاض پیش صرفا رهن کرده بکنسات قرض میکرد چند قدم از دکان صرفا دور نشد بودی مرد دهاتی را قنیب کرده بیکو بد فهمیدم حالا که بکنسات از من قرض گرفتی برده دور بیکه صرف شراب خواهی کرد بجز آن است که قاض پول مرا پیشتی بدهی بعد هر چه خواهی بکنی مرد دهاتی ساده لوح بکنساترا بعنوان قاضی دو باره بپوددی پس داده بی و بوسنیز دست حالی راه خانه خود پیش بگیرد .

در باب طرد عسیرت اجنود که از چندی پیشطرف دست آوروز نامه‌های ترکی این پای تخت شده است صورت تلکرافات از جناب شهاب الملک مورخ ۶ جماد الاخره ۱۳۰۰ زده ۱۶۱۰

✦ صورت تلکرافات ✦

✦ خدمت جناب جلالاب امین الملک داماد اقباله ✦

حرکت از سر پلدار بنامه اجد و تد جلی عرض کرده بودم چهار ساعت از شب چهارشنبه بیست وهفتم گذشته وارد قصر شده تحصیل را بعضی میرساند با استعداد کامل و لوازم از سوار و سر بلا و سر بازمه سر قاطر فلور و دونه روز دوشنبه استخوان و حورین رسیده آری نیافته معلوم شد با تمام کلک بسته از اب دله کشته بطرف کرکوک و موصل رفته اند از نشان تا کنار کربله اجنود تا کنسار ب رفته اقرار و تحقیق روز جمعه باشند که اجنود عبور میکردند تقریباً یکصد و پنجاه نفر از آب کشته بودند بمرورین و متوقین قتل های آنطرف خبر شده از برای جنگ حاضر میشود دست از عساکر عثمانی

✦ چاهی ما طالب میشود لیکن نمیتواند جلی را بگیرد جلی هم حرکتش قشون آنطرف را شنیده همان شبها از اب عبور نموده بجمع شش نفر هم در آب غرق شده اند بحال اینکه سادات از شدت امیصال و ایستکان کسان خود و کارشان را

نوانسته باشند عبور بدهند در بغله و کوهها پنهان شده باشند سوار شده همه جا از کنار آب (قوره) و جاهای دیگر که موه پنهان شدن بود کرده وقت غروب با دفاع که بکتر ضعی قصر و مقابل قتل های دولت عثمانی است رسید آری از اجنود معلوم نشد است از روی تحقیق و التزام عرض میکند که امروز بکفر از چلی در حال ایران مانده با تمام از اب عبور کرده بطرف کرکوک و موصل رفته اند از برای خودشان هم کوبهای شبه و ترند نموده بود که بکتر از این

داده در حال دولت علیه این نموده و در حال دولت علیه عثمانی از کرد دفع و قتل آنها مقصود شده باشد مسئولیت آن بکتر خود نهایت لایق

✦ افغانستان ✦

روزنامه نامس در باب خصوصی که در میان امیر عبدالرحمن خان حکمران افغانستان و ابوب خان حکمران هرات از چندی پیش طرف پتوسو

كۆلتىرا لە سابلاغ

بەگۆيرەى ھەوالىكى ژمارە ٤٢٣٢ى رۆژنامەى "ترجمان حقيقت" كە لە رۆژى ١٩ى ئابى ١٨٩٢دا، چاپ و بلاوكراتەو، كۆلتىرا لە دەوروبەرى سابلاغ بلاووتەو ھەو كار بەدەستانى تەندروستى دەولەتى عوسمانىي، لە سنوورەكانى ولايەتى وان بە ئاراستەى ئىران و روسيا، ماوەى دە رۆژ كەرنەنتىنەيەكى توندىيان بۆ ريگريى لە پەتاكە سەپاندوو ھەروەھا لەبەشى باشووريشەو لەبەرامبەر سنوورەكانى خانەقەين، دەستەى تەندروستى ھەنگاوى خۆى بۆ ريگەيى لە بلاوونەو ھەو پەتاكە، ناو.

دائرة امور صحبہ دن

موضوع اولاً جو انہ دنہی فوراً

تہور اجسہ ہن ماہلہ وان ولایتک

متہادی حدودینہ فقہ روحیہ واران

موردانہ غرضو موضوع اولان اون

گون فراتسہ کمال دفت وشدکہ دوام

اولتقہ برار ولایتسارام سادوونکن

حائین الخل اولانی لوزرہ اور ایدہ فقہ ابران

لکنن کادجکلک موافع مناسبہ موافع

تسقیہ لشکلبیلہ ہن گون احتیاط فراتسہ

وضع اولتقی خصوصاً مجلس صحبہ دنہ

قرار و برتارک اتضالی اہاقلدی اعلان

اولوز

حضرت پادشاهی دلتیس

عالمی رئیس تاجی

تا حضرت تبرک است

لرہبیرہ دذکی گونہ

مراکرہ اجسہ دنہ

اضطک کراندرہ معا

حضرت تبرک است

دک لرہبیرہ دنہ

مراکرہ اجسہ دنہ

لان

و کتدیسی موسیو

خەلیل رامی بەدرخان زادە مودیری تەحریرات لەسەنجاقی عەکا

بەگوێرەى سەئنامەى وىلايەتى بەىروت كە لە رىكەوتى ٣٢ى
مارتى ١٩٠٠ چاپ و بلاوكراوەتەوه، خەلیل رامى بەگ بەدرخان
زادە وەك كارمەندى پلە دوو لە پۆستى مودىرى تەحرىراتدا /
بەرىۆه بەرى تۆمارمەكان كارى كەردووه.

﴿ عكا سنجانی ﴾

شماره	رتبه	اسم
۲	ع	

۲	ردم اہلی	متصرف محمد جمیل پاشا
---	----------	----------------------

﴿ مأمورین لوا ﴾

	نائب عمر کاشف افندی
	مفتی عبداللہ افندی
ثانیہ	محاسبہ سی حاجی نوری افندی
تالیہ	محریرات مدیری بدرخان پاشا زادہ خلیل رامی بک
ثالثہ	اوقاف مدیری محمد افندی

﴿ مجلس ادارہ لوا ﴾

	رئیس متصرف پاشا
	اعضای طبیعہ نائب افندی
	• مفتی افندی
	• محاسبہ سی افندی
	• تحریرات مدیری بک
	اعضای منتجبہ حاجی زادہ رشید ابو الہدی افندی
	• منفل
	• سلم حبیب افندی
	• حبیب بیوٹ افندی

میژووی پهتای تاعون لهگوردستان

لهژماره ۴۸۲ ی هفتهمه ی (ثروت الفنون) که له روژی پینجشمه می ریکهوتی ۷ ی حوزهیرانی ۱۹۰۰دا، چاپ و بلاوکر اوتهوه، و تاریکی تهندروستی چند لاپه ره یی له لایهن "ب.ع" موه بهانویشانی "پهتا - تاعون" بلاوکر اوتهوه. سهرهتای وتاره که به پیناسه ی پهتاکو میژووی بلاوونوه ی له جیهاندا دهکات و پاشان دهرکهوتی تاعون له ناوچهکانی نیمپراتوری عوسمانییدا دیار ییدهکات.

بهگویره ی نهو زانیاریی و سهرچاوانه ی که دکتور (تولوزان) کوپکر دوونتهوه، له سهرهتای سده ی شازده په مدها، چند جار یک نه م پهتایه له ولاتی عجه مستان (ئیران) سهریه لداوه. هسروه ها له سده ی شازده یه میشدا لهگوردستان (هسری می نرده لان) و له سده ی حه فده یه میشدا له گوردستان و کرمانشان دهرکهوتوه.

شاپه نی باسه، پهتای تاعون له سالی ۱۷۷۳دا، له جهزیره دهرکهوتوهو بهره باشوور بو به غداو بهسره بلاووتوه.

پاش بلاوونوه ی پهتاکه له چند ناوچه یه کی دیکه، دیسانهوه له سده ی نوزده یه مدها بهسره بلاوی دهرکهوتوتهوه. بهگویره ی قسه ی دکتور تولوزان، نه مجاره ناوهندی پهتاکه له سنورهکانی نیوان جهزیره و عجه مستاندا بووه و مطلبهنده که ی له سنورهکانی روسیا بو رووباری فورات بووه که بهشیکی گهوره ی کوردستانی گرتوتهوه. له م ماوه مدها، نه م پهتایه چند جار یک له م ناوچه مدها دهرکهوتوه، له سالی ۱۸۴۰دا، له ویلایهتی نهرزومهوه بو به غدا بلاووتوه، لهگوردستانیشهوه بهباکووری روژ ه لاتی ئیران و لهویوه بو خوراسان بلاووتوه.

دیسانهوه له ناوه راستی سده ی نوزده یه م و کوتایی نهو سده مدها، تاعون ویلایهتی به غدا و سنجاقهکانی دیکه ی وهک حلهو سه عده یی له ۱۸۷۴-۱۸۷۶دا گرتوتهوهو له سالی ۱۸۳۰ و ۱۸۳۵دا، له روژ ه لاتی

کوردستان و دواتر له مهلبندی ئهردهلان و کرماشان بلاوبوتهوه. دواتریش له ۱۸۹۳د، له مهلبندی چپای ناگری دهرکهوتوووه لهوئیشهوه بو بهرهی ئهودیوی باکووری روژئاوای ئیران (باکووری روژهلای کوردستان) بلاوبوتهوه.

شایهنی باسه، پهتای تاعون له سالانی ۱۸۷۰کان و ۱۸۸۰کاندا، ناوبهناو له ناوچه کوردستان جیاجیاکانی کوردستان، بهتایهتی ناوچهی ورمی و باشووری دهریاچهکهی، بلاوبوتهوه. لهسالهکانی ۱۸۸۱، ۱۸۸۲، ۱۸۸۳د، لهباکووری کوردستان دهرکهوتوووه.

بهگویرهی وتارهکه، پیدهچیت بلاوبونهوهی فراوانی پهتای تاعون لهسالانی ۱۸۷۶-۱۸۷۷د، له شاری "رشد" ئهو شاره کوردستان که رووباری "قیزل سو /ئاوی سوور" لئیوه سهراچوه دهگریت و ریگای پهیههندیهکانی نیوان ئیران وروسیاش لهو ریگایهوه ئهجامدهدریت.

کدیکی ظن اولقده بولنشد . اون طوقوزجی عصر بدایتده خسته لک تشوونمای ایچون لازم کن شرایط و احوال دکلی لکن آوروپاده حتی بحر سفید حوضه سنده بیله غیر موافق رحال آقده ایدی .

۱۸۳۹ ده خسته تاق ، استانبولی ده ترک ایدمک آوروپان بسبتون غیب اولش ، ایکی سنه اولده آسیای وسطاده ، سوریه ده ، فاسده ، تونسده ، جزایرده سوئیش ایدی . خسته لک بره مرض بدی ، گهی حکمفرما اولدنی مصر بیله ۱۸۴۴ ده قورتیلشده . آرتق وبا لیتره و آنفلاو نام ذاتر طرفندن تألیف اولان کتابده بیان ایلدیکدی وجهه و امراض منطقیه و سفته کیرمش ایدی .

۱۸۵۸ سنه سنده وبا «سیده نایق» ده ، طرابلس غریبه برچوق سهرلردن بری مملکتی خرابه زاره جورن قحط اناتنده ظهور ایلمشدر . خسته تاق هان اوتوزسندن بری ظهور ایتمش و جواریده هیچ برحمله کورلمش اولدندن سرایت و انشکاک نه سوره بیله وقوعه کلدیکدی آکلایشه مامشدر . ایلک وقایع چادرلده ساکن بعض بدوی قبیله کورلش وبالاخره خسته تاق بغازی په ، مرض درنیه و جنوبیه طوضری قیزانه سرایت ایلمش ایدی . مرض بالاخره بغازی په کلان و اوبرلره مصره اسکندریه په کیمش ایسه قاراقته سایسندله قریمه چیقه مامشدر . خیارجلی ، شیر نیچی ، لکلی اولان بو وبا اواز بدایتده سوغشدر .

خسته تاق اون بش سنه سکره بو یحوالیده ظهور ایلمشدر . یقین زماناره قدر وایک آفریقا قلمه وسیه سنک شنانده بانک سوره نایقده ، طرابلس غریبه ظهور ایتش اولدینی . وایکیز براده بره برککان وایی و بولدینی ظن ایلدیکدی ایسده ۱۸۹۸ ده معل (فوج) آلمانیالی بر عسکری طیبیک راپوری اوزرینه خسته لک خط استوا حذاسنده ، ویتوریا و آلیر کولاری آرمسندله انگلیز مستملکاتنده مرض بدی صورتده حکم کورلدی بیلرمشدر .

[زویتزا] اسمندکی بو آلمان طیبی خسته تاقی باقره دیولوژی فی نقطه نظرندن تدقیق و تشخیص ایلدیکدی کارلرله بالنتیج تعیین ایلمشدر . و محذدکی میسوزلرده طیبیک قولی تصدیق ایتشاردر ، حتی سیاح مشهور المانیالی امین یاشاده خط استوا اطرافده وایک موجود اولدینی بیان ایلمشدر . معل فوج بوقاری نیلده موجود بو « برکان بدی » لک چوق دقه خسته لک مصر و طرابلسده ایتشارنه بسببت وریدکی نظریه سی اورتیه آتیور . ویا ۱۸۷۴ ده سعیرده ظهور ایلمشدر . ۱۸۱۴ سنه سندن بری عربستانک بوقطه سندن غیب اولان اشو دایحه جنوبه ین ، شانه حجاز آرمسندله بحر احمر سواحلنه یایلمشدر . بو مملکتک حدود شالیسندله مکّه مکرمه بولوب آندن درت کونلک بر سفر ایله ابریلمشدر . خسته لک حج شریف زماننده شهر مقدسه قدر

ولیات و ایالتنده رلشمش رسالده بولقده ایدی . ویا ، اوروپاک جنوب شرقی عیلامنده عسکرک صولک سنه لرینه قدر قالش و نهایت بواش برایش و فقط تماماً چکلش ایدی . بوجهله آندن کوچلکله تخفیف کرشیان ایدیمیش اولان اوروپا ، آسیای وسطاده ، آفریقا لک سواحل شالیسندله وایحاصه مصرده حکم سورن بولای مدھشک تحت تھدیده ایدی . نابولیوک مصر سوریه سیاحتده ۲۰۰۰ کشی وایدن هلاک اولمشدر .

اون طوقوزجی عصر بدایتنه قدر اوروپاده و بحر سفید سواحلنده برچوق خسار و مضاره بسببت ورن وایدن یشت ایدر ایکن آسیاده حکمفرما اولان مرض مستولنک صورت انتشار و انشکالی ذکر و بیانده فائده دن خلی دکدر ، چونکه وایک ظن عمومی خلافت اوله یق منشاه و وطنی ممر اولدینی اثبات ایلر . آسیا لک چوق زمان اولاری بو خسته لقدن مصاب اولش بولکون بیله شو مرض مدھشه بررکان جدی بولنمشدر . اوروپاده حکمفرما اولان مرضک صور استیلایشی سفته دلایل و وثائق نامعینی نظر دقه آتیر ایسه « برکان آسیایه » په دائر معلوماک نه درجه نقصان عادتاً معلوم اوله یق لک قولای آکلایشیلر . اون دردنجی عصرده تأثیرات مدھشه سی کورسندن « قره وبا » لک اوروپا په مونولرله انتقال ایلدیکنه و مرکزی هند بولدیننه هان هیچ ایتباه بوقدر . ویا [هانکن] « کوره اوزماندن بری هندستانده ایکی دقه ، بری مونول حکمداری [جنکی] لک زمان سلطنتده ، دیکری آتی سنه سورمک اوزره احد آیدده ظهور ایلمشدر . خسته لک وبا اولدینده هیچ شهبه بوقدر ، چونکه فارلردن باشلادی و بویونده ، قاصیقلرده و قولتی آنلارندکی بزرک شیشدیکدی وایزن بوقف ایلدیکدی مذکوردر .

دوقور [تولوزان] لک اخذ جمع ایلدیکدی معلوماکوره ویا اون آلتجی عصردن اعتباراً عجمستانده برچوق دقه لک ظهور ایلمشدر . **اون آلتجی عصرده کردستانده** اون بدجی عصرده خراسانده وایراک شنانده ، اون سزجی عصرده کردستانده و کرمانشاهده حکمفرما اولمشدر .

۱۷۷۳ ده ، الجزیره ویا ظهور ایدمک شون بغداد ولایتی خرابه زاره چورمش و بصره کورقزینک هرایی ساحلنه یایلمشدر . اون طوقوزجی عصر میلادی بدایتنده ویا اوروپاده هان کاملا غیب اولش ایدیمده ممالک بحر وسده ین آره مصره ظهور ایلدیکنه و خصوصیه استانبولک ده دھشتی وفاته بسببت و برمکده ایدی . خسته تاق بورادن آذربایق دکری سواحل شرقیه سته ، یونانستان آله لرینه ، ماطله جزیره سته و حتی ۱۸۱۴ سنه سندن ایتالیا په [نوزا] قبه سته کچمشدر . ایتالیا په تشکیل و تأسیس اولشان محیی قوردوباز ، و « قزید » و « مجرید » اصولی سایسندله مرض سوغشدر . ویا ۱۸۲۸ ده یونانستانده ظهور ایلش و بورا په مصردن

معاذہ سرایت و انتہائندہ ندرجہ مخاطره اوله جفی وارسته عرض و پيادر . لکن مملکت شالاً غيات طاغلق اولديندن ججاز ايله اشتراکات و مناسبات غایت کوچدر . ۱۸۹۵ ده عسیرده ظهور ایدن وبا موضی و علی قائله شایخ و شیعه بییت ویرمه مشدر .

اون فلورنچی عصر میلادیه آسیایی مرکزی به مستولی اولان مختلف زمانلرده کی و با مطالعه ایله جک اولور ایسه خسته لک ، ممالک محروسه شاهاه و ایران حدودندن بدأ ايله شالاً مجستانی تمجید و هندک شال شرقینده هیالایا سلسله سی تعقیب ایلمک و [پونام] و اصل اولوق ایچون افغانستانی مرور ایدن و فرزه دکردن چین دکرتیه قدر مند اولان خط اوزرتنده بر

« مرض بلدی » حالتینده بولندنی استنتاج اولور . دوقور تولوزان ، الجزیره (مازوتاریا) و مجستانده ظهور ایدن و بلیک اصل و مهدنی روسیه حدودنده فرات منای عدا ایشور . طبیب مذکورده کوره و با بر حوق دفعه لک بو مجلندن ظهور ایدرک قرانی بالنعیب بغداد و ارشروم و لایترینه (۱۸۴۰) و کردستان طرفیه لک (۱۸۶۳ - ۱۸۸۵) مجستانک شال شرقینده قورق ایلمشدر . اراقی تهسید ایدن یالکز بورکان اولیوب قسم مرکزینده ، خراسانده واقعا دها اهمیتیز دیگر بر اکتیجی برکان و بانی واردر . ۱۸۰۲ سنه منده بر قاج و با وقوعی ايله تحت تهیدیده قالان بغداد و ولایق ۱۸۴۰ ده بر جوق خساره اوغرامش و اهالیسنک جان بشده ایکیسی غیب ایلمشدر . ۱۸۷۴ - ۱۸۷۶ ده و با قطعه عراقیهده ، جلوه ندیه سنجا اولنده ظهور ایلمش و ۱۸۷۶ ده بغداد شهرینه سرایت ايله بر جوق و فیان بییت ویرمشدر .

۱۸۹۱ - ۱۸۹۲ ده تکرار عراقیهده ظهور ایشدر . اون فلورنچی عصر لک نصف اخیریه قدر ارامک شال شرقینده سرایت ایدن مرض مستولی لک طریقی مجهول قالشدر . ۱۸۳۰ و ۱۸۳۵ ده کردستانده ، ازرا بیچانده ، کلانده ، طهرانده ، همدانده ، کرمانشاهده حکمفرما اولان و جنوبدن شیراز و بوشره قدر یاتیلان سینه لک امراض و باشندن اولدیجی مجتلدر . ۱۸۹۳ ده آزارات طساعه قین ارامک شال غربیه سی حدودنده کی مرض مستولی ده بوسفنددر .

۱۸۷۰ ده کردستان و بلیک برکان دائیمی کسلیمیش و خسته اق ارمیه دکرتی جنوبنده و ۱۸۸۱ - ۱۸۸۲ - ۱۸۸۳ سنلرینده آتانی کردستانده ظهور ایلمشدر . رشده کی (۱۸۷۶ - ۱۸۷۷) خسته لک منبع و منشای بوراسی اولوق مجتلدر ، چونکه شهر مذکوردن کردستانده نسیان ایدن « قزل سو » کچمکدهدر . رشده شهریه « برکان و پاهیسی » غایت مهیدر ، زیرا روسیه ايله ایران آرمه سنده کی طرق مرالسله بورادن کچر . خراسانده کی برکان دها اهمیتیز اولوب افغانستانده قندهار (۱۸۸۴) و ترش لک برشهره هی اولان سر (۱۸۸۵ - ۱۸۸۷) و یاسنه بییت ویرمشدر . ترکستانده سمرقند ولایق داخلده (آرتوب) قصبه سنده کی و بلیک

۱۸۷۰ ده ۱۶۰۰۰ نفوس حاوی اولان قاتونده ۱۰۰۰۰ کسینک و فاقنه بییت ویرمش و اوروبالیسلر زدننده خدمتجیلک ایدن و تدابیر و قواعد صحیبه موافق بر سرورنده اقامت و آیش ایدنلر مستنا اولوق اوزره جینلوری بک زیاده اهلاک ایلمشدر . ۱۸۹۴ ده هولنق قونلده خسته لک دهنده حکم سوردیجی بر زمانده فرانسه اطباندن برسن و ژاپونالی کیتاسانو و باستانی کشف ایشلدر .

— مابعدیه وار —

سولتان عه‌بولحه‌میدی دووهم سه‌ره‌خۆشی له‌عه‌لی شامل پاشا به‌درخان ده‌کات

له‌لایه‌ره‌ی دووهمی ژماره ۸۷۱۶ی رۆژنامه‌ی "ترجمان احوال" که له‌رۆژی چوارشه‌مه‌می به‌رواری ۱۹ی ته‌موزی ۱۹۰۵دا، چاپ و بلاوکراوه‌ته‌وه، له‌ژێر ناوێشانی "لطف جلیل بنده‌پروری" باس له سه‌ره‌خۆشی سولتان عه‌بدولحه‌مید ده‌کات له‌عه‌لی شامل پاشا به‌درخان که نه‌و کات فه‌رمانه‌ی گشتی سه‌ربازخانه‌ی ئه‌سکودار بوو له ئه‌سته‌نبولی پایته‌ختی خه‌لافه‌ت، به‌بۆنه‌ی مردنی سه‌لاحه‌دینی کوربیه‌وه. شایه‌نی باسه سولتان له‌ریگه‌ی عیزه‌ت به‌گی نوینه‌رییه‌وه‌م سه‌لامی سه‌لامه‌تی گه‌یاندۆته‌عه‌لی شامل و نزای سه‌بوری بۆ خیزانه‌که‌ی کردووه.

هه‌روه‌ها له‌پرسه‌که‌ی بنه‌مائه‌ی عه‌لی شاملدا، عه‌بدله‌زاق به‌درخانی یاریده‌ده‌ری ته‌شریفا‌تی ده‌ره‌کیی و میدحه‌ت و حه‌سه‌ن به‌درخان که ئه‌ندامی ئه‌نجومه‌نی ده‌وله‌ت بوون، هه‌روه‌ها خه‌له‌ی به‌گی به‌رپرسی پێشووی مه‌کتوباتی به‌غداو زوبییر به‌گی سه‌رۆک به‌له‌دییه‌ی شامی شه‌ریف و فه‌رید به‌گ و سه‌عید به‌گ و قه‌دیری به‌گ و سه‌عدی سلیمان و سوهره‌یا و فوئاد و توفیق و ئیبراهیم به‌گ به‌درخان له‌ه‌وئ بوون که گشتیان پۆستی به‌رزی سه‌ربازیی و ئیدارییان له ده‌وله‌تا هه‌بوو.

مرتباً	لطف جلیل بنده پروری	ملک و دولته
اجرای	اسکدار جهتی قوماندانی یاوران حضرت	لان شهریار
یو	پادشاهیدن و افاحم فریقان کر آمدن بدرخان	عالم افندیز
جنابلر	سعادتلو علی شامل پاشا - حضرت تریسک بر قضا	و مبارکک
موسیو	فجیع نتیجه سی اوله رقی عالم آخرت و ابدیت	ل بیوریلان
بارون	انتقال ایدن مخدوم مکریمی صلاح الدین کک	ریلری لسان
عالی به	اشبو ارتحال تأثر اشتهالی و اصل سمع مرحمت	شدر، مقاله
اعظمی	نیع جناب ولی نعمت بی منت اعظمی بیورلدقده	حضرت ولی
پاشا ح	پاشای مشارالیه حضرت تریسک خدمات صادقانه	نط مقدسک
§	و عبودیت کسترانه لرینک بر نشانه لطف پروریسی	رق ایله سی
مانانوو	اوله رقی و پدری مشارالیه حضرت تری ایله	بان ایدلدکن
ذات	عائله کدر دیده سی لاجل التسلیه لطفاً و عنایه	م اولتمقدسه
ملاقات	طرف اشرف حضرت پادشاهیدن سر سجاده جی	نتیجه به قدر
ا	حضرت پادشاهی عطا فتا حضرت بک افندی	تسریع اکمالی
سرلو	حضرت تری اعزاز بیوریه رقی سلام سلامت انجام	سک موالعک
یاوران	حضرت پادشاهینک تبلیغی و عنایت واحسان	یو باید ایجاب
ماندانی	بیوریلان عطیه سنیه ملوکانه نک تسلیمی ایله احراز	شدر، خط
حضرت	نصاب مباحات اتمسی اوزرینه کرک بدرینک و کرک	اده نظر دفته
	عائله نک قانلی کوز یاشری اشبو طافت و انعام	له بو مخدورک
	حضرت پادشاهینک تأثیر قدسیت بخشاسیله	و واغونلری
	رهین سکون اولمش و پاشای مشارالیه حضرت	صهر نجلرده
	تلی و بالجله برادرلری طرفندن دائماً مواظبی	

و طرخان
سفانه لرنده
ی دولتو
عظوفتو
هل مفتش
ضر اتندن
ناد ایدرک

ده پورنده
مکتو
ولایتلر
ایلمش ایدی
صرفه
پترول منب
ایده بیلور
بو
کلی پترول
بیان ایلم
ایدلرکده
تدقیقه
احتیاطلی
کافی پترو
بر
اولورکه
اوله جنی
هرح
ایلمش

أمور عزت و اسماهیل و اسکدار قوماندانلی یاورانندن
رفتو صلاح الدین و ابراهیم بک افندیلر حاضر
بولمشلردر.

بدرخان سعادتلو علی شامل پاشا حضرتلرینک
جنازه ده حاضر بولسان برادر و برادرزاده لرینک
اسانیسی بروجیه آتیدر :

تشریفاتی خارجیه معاونی بدرخان عطفوتلو
هدالرزاقی شهرامات جلیله سی اعضاسندن بدرخان
سعادتلو مدحت و حسن و بغداد مکتوبی سابق
بدرخان سعادتلو خلیل بک افندیلر حضرتایله
شاه شریف بلدییه رئیس و کیلی بدرخان عزتلو زبیر
بک و سواری بشنجه الای قائمقامی بدرخان عزتلو
بدرخان بک و معارف نظارت جلیله سی تفتیش و معاینه
هیئت اعضاسندن عزتلو فرید بک و لوازمات عمومیه
داشره سی سوقیاتنه، امور بدرخان بیکباشی رفتلو سعید
بک و مسرحومک برادرسی بدرخان قدری بک و عموجه
زاده لری بدرخان سهدی سلیمان، فوآد، ثریا،
تقیه و ابراهیم بک افندیلر .

مذاکره

مجلس امور عتیبه رئیس ثانیه سی عطفوتلو

غریب اریس
حتکنداری
حتکنداری
دون باب
صورت صدر
تلو توفیق
اری موسیو

وینیهکی دهگمهنی بهدرخان زاده عهلی شامیل

بلاوکراوهی "طوغری سوز / قسهی راست" که لهمیسر چاپ و بلاودهکرایهوهو خاوهن و سهرنووسهرمهکی نهحمهد کهمال بوو، لهلاپهرهی چوارهمی ژماره ۶ی خویدا که له روژی پینجشهممهی ریکهوتی ۳۱ی مایسی ۱۹۰۶دا، وینیهکی عهلی شامل پاشای کوردی بهدرخان پاشای بۆتان بلاوکردۆتهوه و لهژیریدا نووسیویهتی "لهنمونهکانی حکومهتی همیدیه بهدرخان زاده عهلی شامیل". ههروهها شیعریکی بهتورکیی لهژیردا نووسیوه که باسی له رووداوی کوشنتی ریزوان پاشای پاریزگاری پایتهخت و گرتتی به کۆمهلی بهدرخانیهکان دهکات.

REDACTEUR-PROPRIETAIRE

AHMED KEMAL

Adresse : Boite postale

No. 1060

— 電報 —

Abonnement annuel: Pour l'Égypte Lt. 1
Etrangers 18 Fr.

طوغری سوز

صاحب و محرری : احمد کمال

عنوان : صندوق البوسطه - ۱۰۶۰

آبونه بدلی : برسنه لکی مصر ایچون بر

خارج ایچون یازم انکلیز لیر اسیدر .

آپنه سی ایسدر کیشیک لانه باقمز
شخصک کورونور رتبه عقلی اترنده

۸ ربیع الآخر ۱۳۲۴ (هر اون بش کونده بر پنجشنبه کورلی قاهره ده جیقار) ۳۱ مایس ۱۹۰۶

دوما

اخطار مخصوص ...!

روسیه مجلس مبعوثانی

« طوغری سوز » ایشته بو التجی عددیله آثار توفیقاتی
وبانیه اوله رق بر جریارک یاشی اکل ایدیور .

ایشته بر منظره بدیهه که لطافته جهان حیراندر!
بونه عالی تماشا؟! .. انسانک باقدنجه کوزلری قاماشیره

ایونه اولملری امیدیه کندیلرینه (طوغری سوز ای
کوندر دیکمز ذوات ایچینده رداچیتملری آبونه نی قبول ایتمش
عدایدرز .

فقط بیه کوزنی او منظره دن آیره ماز .
ناظم کاتناک خیر وشرک ایکسنه ده قابیللی یاراندیغی

بز غزته جیلکی طوغری بیلدیکمز شیلری خالقه سویلمک
یعنی المزدن کله بیلدیکی ، دیلمزک دوندیکی قدر خالقک سنور

انساندرده حب خیر و عدالت - شرر لرک غلبه سنه رعنا -
هر حالده فطره زیاده در .

افکارینه خدمت ایلمک ایچون مسلك اتخاذ ایتدک . خالقمزک
اوقویوب یازمغه واحوال عالمه کسب اطلاع اتمک اولان

احکام طبیعته قارشی طورمق ایستین طابع خبیثه اصحاب
دوشونمیلورک کندیلرینک اعلان حرب ایتدکلی حریت

میلی ده غزته جیلکی مدار معیشت اتخاذ ایتدیره جک درجه
نی بولدیفتدن بزده (طوغری سوز) یوزندن حال حاضرده

ادارک ایله توأم اولان وانسانده حیات دوام ایتدکجه طبیعتده
اجرای حکم ایدن بخشایش فطرته در .

اه ناله بر تمه بکلمه ماز . فقط جریده نمک طبع ونشر وتوزیعی

نه ممکن ظلم ایله بیداد ایله اجماع حریت

سنکله کل ...

سنکله دیکله به لم کل بوکوز شوتنهاده
هزار وکل نه دیور نو بهاره؛ کل کوزم
نه وارسه آغلايه به لم کوشه سویداده .
بو قلاب مرده یی بزده بهاره دفن ایدهم !..

*

صباحه بوسه اوزاتش طویان شوکوک ته دن
آقان کونشله بیقاسون خیال سودامز؛
آتوب کچناره عائد نه وارسه مپ ته دن
سنکله کل سوردم بر حیات ویا لکیز !..

*

حیات نو؛ یکی آماله انجذاب ایسه ده ...
امل دیمک بوتون او هام واضعرب ایسه ده ...
اوصاندق آرتق اویکرنک عرقسوتدن

*

سنکله شیمدی بر آهنگ نوه آغلايه لم !
دکل حقیقته آرتق خیاله آغلايه لم .
خیاله ایله م اشکا حقیقتدن !..

احمد کل

حکومت حمیدیه نمونه لرندن

بدرخان زاده

علی شامل باشا

اگر افراط غرتله بو اولدوردیسه رضوانی
نه دن جانی طوتار لر آکلامام چه بدرخان ؟
ایصیردی غیر تلاغبدن طوتادی نجم الدین بی دینی
دیبردی بارک الله بو غمش اولسیدی او حیوانی
بوتون افعالی فرض ایت که سزاوار اجزا ولسون
دکلی قتل رضوان شاملک برهان غفرانی ؟..

تراژیدیای بهدرخانیهکان له شیعرئیکی نهشرف بهگ نهفهندی

نەشرف بهگ نەفهندی، شاعیری بهناوبانگی عوسمانیی، لهو شیعرهیدا که لهژیر کاریگهیری سهرکهوتنی شوێشی دهستووری ئێراندا وتویهتی و تیایدا وهسفی موزهفهرههین شای ئێرانی داوه، له مارتی ۱۹۰۸دا، چاپی دووهمی بلاوکراوتهوه، لهلایهن توفیق حاجی سهنعوللاوه پیشکەشکراوه، له لاپههه ی ۴ دا، باسی لهو ستهمه کردوه که سولتان عهبدولحهמיד له بهدرخانیهکانی کردوه، نهوهش پاش کوشتنی ریزوان پاشای پارێزگاری نهستهمبول له ۲۳ ی مارتی ۱۹۰۶دا، سولتان عهبدولرهزاق بهدرخانی بهو کوشتنه تاوانبارکردو سزای لهسێدارههانی بو دهرکرد، پاشان ههرکهسێک که سهه به بنهمالیه بوو له نهستهمبول و شارهکانی دیکه، بهکۆمهله راپیچی دادگاو زیندانهکان کران و بهشیکی زوریان بو شوینه دوورهکان دوورخرانهوه، نهوهی که زوریک له نهندامانی بیگونههی نهو بنهمالیهی تید پهڕیشان بوو.

شاه و پادشاه

26279

ار

اشرف

یت

اوقورکن یک قصوره باقی ای ذات کرم معناد
ایدر سهو مرتبدن بو « شاه پادشاه » فریاد

دور استبداده طبع اولتشدرد.

فیثائی یارم فرائق

هرحق محفوظدر

[آدرس] روسجقده اولیسا پوشتوا نومرو ۷۱

ایکنجی طبع سنه ۱۹۰۸ مارت

T 311.212

يشتمز مش كې بالواسطه ، ظالم و تمدیسی ،
اخيراً او چيوز بيك ارمني به آندی طریانی .

كچنلرده بدرخان زاده لردن قیزدی بر فرده ،
بشیرجق بریشان ایندی بوزلرجه بدرخانی . [۱]

جهانده کندیسندن بشقه یوقکن آسر مجبر . . .

فصل نسیله همقدرت طونار مردان کوردانی

اراده بله چیقار بر زوجه بر زوجك نکاحندن

مادام (زانی) کورسك بر کون اولمشدر مادام (یانی) .

مادام (نافذ) بش اون کون سوکره اولمشدر مادام رامن

بوشاتمش با اراده زبده وارمشدر مادام (کانی)

بوشاندیردی قاری بی بعض بکدن بعض باشان

ترامبا ایندی بر باور (ملك) خانمله (کندیانی) . . .

کچن (ذی الحجه) ده ویردی (محرم) بکده بر زورنال

(رجب) بکدن بوشاندیردی (ربیعہ) بنت شعبانی

مادام (ناطق) بوشاندی با اراده آندی . بر دیلسزہ

او دیلسزده کو وادی بر طاقم اسرار خاقانی ؛

(بشکطاش) ده دیلی اول بی زمانک کسدرایشیدی .

(غنی) بکدی کسن مأمور مخصوص جهانسانی . [۲]

کوزلسه زوجہ سی سور کون اولور . بر کون آنک زوجی

[۱] بدرخان زاده لردن عبدالرزاق ماہ کچنلرده شهرامنی رخوان

پاشایی قتل ایندیرمک همیشه مظلون اولمشدی ، پادشاه مشارالیه قیزاراق

آسر ، عبیر دیه اعدام محکوم ایندیرمکله برابر بدرخان پاشانک اولاد

و نسیله لردن بر چوق بی کناهی بیسا و منقباً عمو و بریشان اتمشدز .

[۲] غنی بک مابین نسیله لردن بر آرن اوود بی ارلوب صدر اسبق

خلیل رذعت پاشا زاده جاوید بک طرفندن قتل ایندی بریشیدی .

دەنگدانەوهی کوشنتی ناسرەدین شا لە سلیمانی

ناشکرایه که قوناغی حوکمی ناسرەدین شای کوری محەمەد شای قاجار (۱۸۳۱-۱۸۹۶) بە یهکیک له هەره قوناغه هەستیارهکانی دەولەتی قاجار لەمیژوودا دادەنریت که رووداوی زۆر خێراو کاریگەری لەسەر ئاستی نیوخۆ و دەرەوه تیدا روویداوه، ئەوهی ئابندەهی دەولەتەکهی بەئاراستەهی لاوازیدا برد و چارەنۆسی دیاریکرد. ناسرەدین شا، که نزیکەهی بۆ نیو سەده و لەم قوناغه هەستیارەدا حوکمی ولاتەکهی کرد، یهکیک بوو له هەره گەندەلترین شاههکانی قاجار و دواجار لەروژی ۱ی ئایاری ۱۸۹۶دا، بەدەستی میرزا رەزاخان کرمانی که لەپەیرەوانی جەمالەدینی ئەفغانی بوو، له حەرمی مزگەوتی شا عەبدولعەزیم له شاری رەه، کوژرا.

سلیمان نەزیف (۱۸۶۸-۱۹۲۷) که کوردیکی دیار بەکرمو ئەوکات له شاری موسل کاتبی عەبدوڵا پاشای فەرماندەهی هیزه سەربازییەکانی عوسمانیی بووه، له کتیبینکدا بەناوی " ناسرەدین ساه و بابیلر " که لەسالی ۱۹۲۳دا، له چاپخانەهی قەناعت لەئەستەمبول، چاپ و بلاوکراوئەتەوه، لەلایەرە ۱۱-۱۲ی کتیبەکهیدا، باسی رەنگدانەوهی هەوالی کوشنتی ناسرەدین شای قاجاری کردووه لەشاری سلیمانی که ئەوکات لەبندەستی عوسمانییەکاندا بووه و دەنوسیت:

" سئ مانگ پاش کوشنتی ناسرەدین شا، دیسانەوه لەگەڵ عەبدوڵا پاشادا چوو بوومه سنجاقی سلیمانی، لەوئ ئەدەبیات و تەسەووفی ئیرانی هیندی سەرزەمینی عەجەم، باو و بەربلاوه. وێرای ئەوهش، خەلکی ئەوئ بەهۆی جیاوازی مەزھەبییهوه، ئەسلەن حەزبان بە عەجەم نییه. لەوئ رووداوی شەهیدکردنی ناسرەدین شا دەم بەدەم دەگەرا. دەیانوت که "جەمالەدینی ئەفغانی- ئەوکات که له ئەستەمبول لەژێر چاودێری دەولەت بوو- لاویکی بەناوی میرزا رەزا ناردووه و له زیارەتگایەکی نزیکی تاران، ناسرەدین شای بەگولەهی دەمانچە

کوشتووہ. ئەوہشیان دەوت که " بکوژەکه لەکاتی لیکۆلینەوهدا خۆراگرییهکی لەرادەبەدەری پێشانداوہ و تەنانت بە خەندەوہ دەپروانییە کەسانی دەورووبەیی و ئەم بەیتە شیعەرە بەناوبانگەیی بەدەنگێکی بەرز دەخویند:

خوشاروزی که خود را بر سر دار فنا بینم

سرم گردد بلند و عالمی را زیر پا بینم

واتە:

چ خۆشە روژیک که خۆم ببینم بەدارەوہ

سەرم بەرزو سەری عالەم لەژێر پێدا ببینم لەخوارەوہ.

لە سنجاقی سلیمانی، ئەم بەسەرھاتانەم بەشیوہی رووداوێک دەبینی که جۆش و خروشنیکی لەو شوینەدا هینابووہ ئارا، ئەم رووداوانە دەگیردرانەوہو لەزمانی کەسانی ئاگاو بژاردەکەوہ بەیتە شیعرییەکانی ناسرەدین شا، بەردەوام و دووبارە دەوترانەوہ:

ساقی روز اول تا جرعه بر خاک ریخت

تاک شد انگور شد می شد نصیب یار شد

از مشبک های رنگارنگ یک پرتو فتاد

کفرودین، دیرو حرم سفحه شد ز نار شد

ناصر از ناگفتنی ها لب به دندان می گزید

توبه کرد استغفر الله مست بد هشیار شد

من ئەم بەیتانەم زۆ پێ خۆشە و پێشم وایە که بۆ یەکەمین جار من ئەمانەم بە تورکەکانی ئەستەمبول ناساندووہ."

سلیمان نازیف

کتابخانه

صافی : ۱۱

سایمانہ نظیف

ناصر الدین شاہ و بابائے ملت

صاحب و ناشری ، قناعت کتب خانہ سی صاحبی الیاس

مرحوق محفوظ پدر

قناعت کتب خانہ سی صاحبی الیاس
بار اول مارچ ۱۳۲۲

۱۳۴۲-۱۹۲۳

بیترنی بر قاج سنه اول ضیاپاشانک (خرابات) نده سوه سوه او قوم شدم .
اوزمان بيم نظر مده شاعر ، هرشي ديمکدي . خصوصيله باشنده برده
تاج اولورسه ...

ناصرالدين شاهک مقتوليتندن اوچ آي سوکره ، ينه عبدالله پاشانک
رفاقتنده ، سليمانه سنجاغنه کتيم شدم . اوراده ايران ادبيات و عرفاني ،
بر عجم ديارنده اولدني قاداره ، شاعدر . بونسکله برابر اهالي سي ، اختلاف
مذهب سيميله ، عجملري اصلا سوزن . شاه شهيدک [۱] ماجراي ارتحال
آغز دن آغزه طولاشيوردی . ديورلردی که : جمال الدين افغانينک
استانبولدن - مانيه تيزه ايده رک - کوندرديکي (ميرزا رضا) آدلي برکنج ،
طهران قريبنده کي برزيارتکاهده ، ناصرالدين شاهي ره وولور قورشونيله
تولدورمش . وينه ديورلردی که : قابل استنطاق ايدلديکي انشاده
فوق العاده متانت کوستر رک ، حتی آصيليرکن اطرافه تبسمله ،

خوشا روزی که خود را بر سردار فنا بيم
سرم کردد بلند و عالما زير پاييم [۲]

بيت مشهورني يوکسک سسله انشاد ايتمش .

[۱] مخالفرينک تلغينانه مقابل ، منسوبين و طرفداراني (ناصرالدين)
اسمي يرينه اوزمان (شاه شهيد) ديرلردی .
[۲] کينديمي دارفنانک اوستنده ، باشم يوکسکمش ، عالمي آياغرافه آلتنده
کوره جگم کون قاندار خوشدر ! ...
هر بجهده (خانه ، مسکن) مناسنه کلن (دار) کله سي عجمجهده
(آغاج) مناسنيده متضمن در . بويله برلرده سپاي اعدام افاده ايدر . شاعر
شوکليني بوراده نه کوزل بر وسعت و شمول ايله تصرف ايتمش ! ...

بزم سلیمانیه سنجاغمزده بو وقایع ولوله لی بر حادثه محلیه کبی
 حکایه اولونوبور و ناصرالدین شاهک اوزمانه قادر ایشتمه مش اولدیم
 شو کوزل بیتلری ده سلیمانیه ارباب اذعانک لسانلرنده صیق صیق
 دوران ایدیوردی :

ساقی روز ازل تاجرعه برخاک ریخت
 تآک شد انکورش می شد نصیب یارش

ازمشیکهای رنگارنگ یک پرتو فتاد
 کفرودین ، دیر و حرم شد سبجه شد زنارشد

ناصر ازنا کفتنبا اب بدنان میکزید
 توبه کرد استغفرالله مست بد هشارشد [۱۰]

بن بو بیتلری یک سومش وطن ایدرم که بونلری ایلک دفعه

استانبول تورکاربنه بن کتیرمشدم.

[۱] ازل کوننک ساقیسی طوبراغک اوستنه برشراب طورطوسی دوکر
 دوکمز ، باغ کوتوک اولدی ، اوزوم اولدی ، شراب اولدی . پاره نصیب
 اولدی . رنگارنگ جاملردن تک برتور دوشدی ؛ کفر ایله دین ، کایسا ایله
 حرم اولدی ، تسبیح اولدی ، زنار اولدی . سولنه سی لائق اولمایان شیلردن
 (ناصر) دوداقلری دیشلریله ایصیریوردی . توبه ایتدی . استغفرالله ! ..
 سرخوشدی ، آیلدی .

فہیزی زہاوی: "نہگہر بشیت باوہر بہشتیک لہ غہیری خودا بینین، ناتوانین لہ خور شیاوتر ببینینہوہ"

شیخ محمہد فہیزی زہاوی کوری مہلا ئەحمەد کوری حسەن بەگ، لہ کوردانی بابانہ و دایکی خەلکی زہاوی لای کرماشانہ، ناوبراو لہ کۆتایی سەدە ١٨ لہ دایکبووہو زانای ناینیی و فەرمودەبیژو شاعیرو ئەدیب بووہ. ھەر وہا لہ کۆتایی سەدە نوژدەبەمدا موفتی بەغدا بووہ. ناوبراو لہ ١٤ ای کانونی یەکەمی ١٨٩٠، کۆچی دواپی کردووہ.

سلیمان نەزیف، لہ لاپەرہ ٦٥ ی کتیبەکەیدا بەناوی "ناصر دین شاہ و بابیلر" کاتیک باس لہ ناگر پەرستی فارسەکان دەکات و بایەخی ناگر بەرز دەر خینیت، کە ناگر نوریکە بنەمای ژیان رۆشندەکاتەوہو لہ پاش خۆر ئاوابوون، ئاسۆی تاریکی ژیان رووناک دەکاتەوہ، دیت قسەبەکی موفتی بەناوبانگی ئەوکاتی بەغدا، واتە "محمەد فہیزی زہاوی" لہ دەمی شاعیر جەمیل زہاوی کورپۆہ رادەگوێزیت، کە وتویەتی: "نہگہر بشیت باوہر بہشتیک لہ غہیری خودا بینین، ناتوانین لہ خور شیاوتر ببینینہوہ"

ھەر وہا لہ لاپەرہ ٧١ ی ھەمان کتیبدا، کاتیک باسی بلابوونەوہی جەھالەت و زیانی کەمفامیی و بیعەقڵیی لہائینی ئیسلام دەکات، دوو بەیت شیعری زہاوی بە فارسی و عەرەبیی تۆمار دەکات کە دەئیت: دین مبین احمد مرسل بە باد داد

در سنیان تشیخ و در شیعه اجتهاد

و اتە:

ناینی ئیسلام دوو شت دای بەباد

لای سونہ شیخ و شیعەش ئیجتیہاد

ھەر وہا:

لاتدع في حاجة بازا و لا اسدا

الہ واحد لاتشرک بہ احدا

٤

بايلىك نصل ونيچون طوغديغى داها ئى آكلامق ايجون ايرانك
تاريخچه وجدانه، يعنى ادياننه برنظر اجمالى عطف ايمك ايجاب ايدر :
فرس قديمك دىنى آتشپرست ايدى . و آتشپرستلك او عمرقك
عزاجنه اويمش وروحنه قدر ايشلمشدى . چونكه آتش ، منشا حيات
اولان شمسك ير يوزنده مئلى و غروب ايتديكى افقلا ردهده ، غيبوبت
ايتديكى مديحه ، قائمقامى در .

برالاه حقيقينك وجودينه بشر اعلاى و قوف ايدنجه يه قادر معبودلك
اك طبعيسى و اك معقولى كونش قالدى . زمانتك و اعصار اخيره تك
بحق اعظم علماسى عد اولونان ، بغداد مقتيسى مشهور فيضى زهاوى
افندى مرحومك (جناب حقدن بشقه سنهايمان ايمك جا ئز اولسه ايدى
شمس دن مناسى بولمازدى) طرزنده برقولنى مخدومى شاعر جميل
زهاوى افنديدن ايشيتدم .

فرس قديم ، عربى سومه مش ، بونك كتيرديكى دين اسلامه
اونك آتشپرست روحى ايصينامشدى . رومك فرسه غلبه سنى اسلامه
خبرلى بر بشارت صورتنده وعد ايدن قرآن كریمك لسائيله متكلم
قوم ظالمى ، عرق مغلوب سوه ميور و عفو ايدمه ميوردى .
حتى دورتيوز سنه دن برى مسلمان اولان ايرانك الك بويوك شاعر
عليسى فردوسى طوسى عقلنه و دوشونجه سنه تابع اولدينى زمانلر ،

برين زادم وهم برين بگذرم

شاكوى بيغمير و حيدر (١)

[١] بوله طوغدم ، بوله توله جكم : بيغميرله عليتك مداحيم .
ناصرالدين شاه

بن حضرت محمدك دينه و روحنه عاشقم . عرفانيه ، اقوال و فعاليله تجيز ايتمش اولان اعظم اسلامك هيسي بر معشوق وجد اتمدر . فقط او دين ميني تكيه لرده چور و تمك ايستين بدعتلك ني دائماً تاثر ايتمش اولديقتي ده كتم ايدهم . بونلك بر جوغي كوردم . و يا قينسدن تدقيق ايتمه امكان بولدم . اورالده تزكيه نفوسدن زياده ، جهل و عظالتك نيمه ايدلديكنه مشهوداً بطلع و قانع بولونويورم . اونلري تنظيم و اصلاح ايتمه ده هم امكانسز ، هم فائده سزدر . زهاوي مرحومك بري فارسي ، ديكرى عربي ايكي بيتي بر كرده بوراده ياد و تكيه راز ايده جكم .

اعصار اخيره نك اك عالمي اولديني شيبى وسنى علماسنجه ده غير منكر و متفق عليه بولنان بو متفكر اسلام ديوركه :

دين ميين احمد مهسل بياد داد
درسنيان تشبيخ و درشيمه اجتهاد [۱]

ويته ديوركه :

لاتدع في حاجة بازاً ولا اسدا
الله واحد لا تشرك به احدا [۲]

شو ايكي بيتي لساناً او قوركن قلباً تصديق ايتمه جك بيغرض و صاحب وقوف بر محمدى تصور ايدهم .

[۱] حضرت محمدك دين مييني سنلرده شينلكه ، شيميلرده ده مجتهدك برباد ايتدى .

[۲] وقت حاجتده عبدالقادر كيلاني به ويا حضرت عليه يالوارما . الله برذر . اوكا كيمسه ني تشريك ايتمه .

ئىعدامى مەلا سەلىم لە بدلىس

لەژمارە ۹۰۳۱ى رۆژنامەى "صبحا" ى عوسمانىيە كە لە رۆژى يەكشەممەى رىكەوتى ۸ى تشرىنى دوومى ۱۹۱۴ دا، چاپ و بلاوكرائوتەو، لەژىر ناونىشانى "ئىعدامكردى بەكارىك" باسى لەوكردوو كە لەپاش برىنى پەيوەندى سىياسى لەگەل روسىا، توانراو مەلا سەلىم لەكۆنسولخانەى روسىا دەر بەئىترىت، ئەو پىشتر لەگەل هاورىكەى "خەلىل كورى حەمۆ" لە ۳۰ى نىسانى ۱۹۱۴دا، پەنايان بۆ بردبوو. ھەروەھا بەگۆيرەى ئەو فەرمانە بالايەى حەزرتى پاشا، كە سزای ئىعدام بۆ مەلا سەلىم برا بۆو، لە بەروارى ۳-۴ى تشرىنى دوومى ۱۹۱۴دا، لەشارى بدلىس لەسئدارە دراو.

شايەنى باسە، ھەوآلكە دەئىت كە مەلا سەلىم لەكاتى لەسئدارەداندا، رىورەسمى ئاينى و نزاى كردوو و تويەتى : روسەكان تۆلەى منتان لى دەكەنەو "ئەمش بۆتە ھوى تورەبوونى خەلك و نەفرىنى زياتريان لە مەلا سەلىم.

ك ظلمتن بالاستفاده
نهری ساحلارنده بر
بولان قهرمانانه مجوسی
ایلیور : « اوکله وقتی
یه سنده اولهرق دوشمه
وخی کیمکه باشلامشدر.
نهر همان کاملاً مفروق
و حیوان اجسادى ایله
بو کو بری اوزرندن
کایز قونی صحنه حربندن
ساحله محشمایدن آلمان
لاندی فرانسه انکلیز
فاسکتلر براندلرندن
شلامش، وورتمبرگیلیر
پوراده بالکوز فاسکت
ه غرب طرفدن درین
انی کیندیجه یا فلاشمنده
مدایه بکره مکده ایدی.
ک آغاج کوتوکلی ه
ایدلی. آلمان سفارندن
عالمه لر کیندیجه تقرب
ه ایدی. وورتمبرگیلیر
سندن قورنارمشدر.»
برینک قاهره شعبه سی
مرده بولنان بر ذات

حکومتک شکایتی اوزرینه اداره مذ کوره سد ایدلش
ایدی . وقوعات مذ کورده روسیه تک (استوقهولم)
آشه میلتری (آسانوویچ) دخی زیاده سبيله مظنون
قلش ایدی.

برلشیمک اعدای

مناسبات سیاسیه تک انقطاعی اوزرینه، اولجه التجا
ایتمش اولدینی روسیه قونسلوسخانه سندن چیقاریلان
ملا سلیمله رفیق خلیل بن جو ۱۷ نیسان سنه ۱۳۳۰
تاریخنده اراده سنیه حضرت پادشاهی به اقراران ایتمش اولان
حکم اعدام موجنبجه ۲۱-۲۲ تشرین اول سنه ۱۳۳۰ ده
بتایسده صلباً اعدام ایدلشدر. الا سلیم اعدامندن
اول کدیسیسه نفیناب دینیه اجرا اولدینی ائشاده
[روسلر بنم انتقامی سزندن اله جقدر] دهرک مایه
لشمنی اظهار ایله بین الاهالی بردهمه دهالفت عمومییه
اوزرینه جلب ایلشدر.

قوانین و نظامات

مدت جزایشلرینک اوج ربنی ا کال ایدلرک عنوی
حفنده قانون موت
ماده ۱ — جنایت و جنبه افعالنندن طولانی
صورت قطعیه ده محکوم اولوبده اشبو قانونک تاریخ
تشرنده مدت محکومهلرندن اوج ربنی ا کال ایتمش
بولنانلرک مدت مشاقفه جزایشلری عفو اولمشسدر .

* صرب سفرا
بولنان سفیرمنز جو
ارکانیله برابر شهر
برلکده اسکوب وه
دخی گلشدردر.
* مکتوبلرایه
حربییه طولانیسه
مکانیک آجیق اوله
ترکیه، صربیه، آ.
لرومنی واقع اولان
اخیره مزه نظراً بو
مکاتب و تلفرافلرک
اولهرق کیفیت ایجا
* دیون عموم
طولانیسیله خدمتلر
بلجیقا روس تبعه
یرلرینه مالیه نظام
ترقیماً نقل و تحویل
قاله جق محالرده ق
اولانلرله معاشلره
ایدیله جکاری است
خدمتلرینه نهایت

نامه‌یهک له سەرۆکی خێلهکانی دیرسیم له کوردستانهوه

له لاپه‌ره‌ی یه‌که‌می ژماره‌ی ٦ ی هه‌فته‌نامه‌ی "صدی بابل" که له رۆژی هه‌ینی به‌رواری ١٧ ی ئه‌یلولی ١٩٠٩ دا، چاپ و بلاوکراوه‌ته‌وه، له‌خانه‌ی هه‌واله‌ گه‌شتیه‌کاندا، هه‌والی نارده‌نی نامه‌یهک له سەرۆکی خێله‌کانی دیرسیمه‌وه له کوردستان بۆ پایته‌ختی ده‌وله‌تی عوسمانی "ئه‌سته‌نبول" بلاوکراوه‌ته‌وه، به‌گوێره‌ی نامه‌که‌ گوایه‌ وتویه‌تی که ئالۆزییه‌کانی ئه‌و دوا‌یه‌ی دیرسیم به‌هۆی نه‌زانیی و سه‌مکاریی هه‌میدیه‌وه بووه‌و خه‌لکی ئه‌و ناوچه‌یه‌ش ئارمه‌زووی پیشکه‌وتن ده‌که‌ن و ئه‌گه‌ر حکومه‌تی ده‌ستووریی بتوانیت به‌ریگه‌ی دادپه‌روه‌بیدا بروت، ئه‌وا ئه‌وان پێیان خۆشه‌ له‌سایه‌ی حکومه‌تیکی ده‌ستوورییدا بژین و له‌وه‌ش دلنیا‌ن که به‌ ئاراسته‌ی پیشکه‌وتن و مه‌ده‌نییه‌تدا ده‌رۆن.

صاحب الامتياز : المراد سليوا

قيمة الاشتراك

عن سنة في بغداد : ستة و عشرون قرشاً
وفي الخارج : ثلاثون
بمن نسخة واحدة : خمس عشرة قرشاً

اجرة الاعلانات

اجرة السطر من الاعلان فرشان و اذا
تكرر فرشاً واحد
القبية في كل ذلك تدفع سابقاً

(قد اجبرت بالدا خرد الماري من امشاق غريب و عاشت معها جاشرا)
(كانت بها اعيان من شرقنا حراً زقة صدق بلبل من اسي الجبار)

المحرر : يوسف عتيبة
المراسلات
جميع الرسائل والتجار يران لم تكن طاعة
اجرة البريد نعمة باعضاء صاحب المادي
وانها اسمه معروف واضحة لا تظلم
جميع مراسلات [صدق بلبل] عجب ان
تكون مدونة باسم : ادارة (صدق بلبل)
عنوان التفرغ : بغداد : الصدق
ان ما لم ينشر من الرسائل الواحدة على
صدق بلبل لاحق لارسالها بصدق واداعها
والطالبتها

في ٢ رمضان سنة ١٣٢٧ هـ بحجة سياحة تجاره اربع اخباره خارجه خارجه لبرق الوطن تصدق في الاسبوع مره مره في ١٧ الجول سنة ١٣٢٥ هـ

تبريك

لقد استقبلت اهل الخليل بيشرا اشرفنا المسلمين
بالتعظيم كبر صوم شهر رمضان فتهنئتم بولوده التين
وتحيا ان يعود عليهم بالسلامة الى احوال عديدة وستين
مدبرة

ثنية

العلاقات الودية بين الدولة العلية وفرنسا
وفي سنة ١٦٦٦ ارسلت فرنسا الى الاسكندرية العلية
لاعلى (الان) لاسلح مثل اعدته بين المتعاقب
بها وبين الابل المالى بوشاية بعض الحساب الاغراض
الا ان هذا القدر يتسبب في اوجاع الامور الى جاريها
تشار شخص كان بينه وبين الصدق الاعظم . ولكن بعد
التيا والتي اخذ سنة ١٦٦٦ السلطان الاعظم محمد الرابع
سفيراً (سايان انا ابن واصل ينشأ) الى تونس الرابع
عشر فوجد هذا السفير في آب من السنة عشرا الى
طولون سالماً الراسل الى ملك فرنسا ثم توجه بترك
حافل الى باريس حيث واهم وزير الملك موبسويد يون
تم حفظ تقابل الملك . وفي وقتها باريس وملك اسانوف
احد قيسى الكلدان (لقوى الياسين ابن القيس
نا الوصلي وكان من امرته ميمونة) وفي سنة ١٦٦٦
١٦٦٠ ارسلت فرنسا من قبلها سفيراً (الريكز دى
واشيل) وبعد الدورات طويلاً داخل والدة السلطان
كانت العلاقات الودية بين الدولة العلية وفرنسا

التي اجتمعت ثلها بين تركيا والروس سنة ١٨٥٤ حيث
كانت فرنسا والكثرا من الدولة العلية سنية لزام روسيا
وابتدأت الحركات العسكرية على ضفاف القوقاز .
وفي سنة ١٨٥٥ فتح الفرنسيون قلعة ملكوف بعد اثنان
من رجايم في محاصرتها نحو ١٠٠٠٠ شخص واصيبت
القوة الروسية بخسائر جزارة فرسخت اتد الى عقد
الصالح فاجتمع المؤتمر السلس في فيينا سنة ١٨٥٦
وامضت معاهدات الصالح بين تركيا وروسيا . وفي ٣٠
ايار من السنة ذاتها امضت معاهدة باريس وفي هذه
المساعدة اقرت روسيا رسمياً باستقلالية الدولة العلية
وتنام ملكها .

هذا بعض ما جمعت على جناح السرعة مما يخص
منه وبعض رفق العلاقات السياسية والودية بين الدولة العلية
وفرنسا . اما الحكم الادبية التي ادتها فرنسا لتركيا فهو
اكثر من الزائد وهذا مادام المذكور ورضا توليق
مبعوت اذرة الى القول في خطبة له . كسا اعد حله
ذهارنا لاصحية الطريقة لان تركيا هي روسية . . . . .
مدربون لفرنسا جميع ما تعلمنا . لانها قد اشغرت
تركيا استعماراً ادنياً حيث يصرق الجميع آداب اللغ
الفرنسية . على ان هذا القول ليس الصواب لان
الاحرار الذين كانوا يظرون من لاعلم في عهد السلطان
المخلوع كوايحتجون في البلاد الفرنسية ويستقلون بنقل
حريتها الوافر وانهم دخلوا مدارس الحكومة
الفرنسية هناك حيث تهيؤوا وتعلموا كيفية قلب الحكومة
الاستبدادية وابتدأ ترى الثورة العلية صارت حذوا لقد
بالعلم كالتالي

سدقة عمالية لغوالتنا العلية بما في نهشتا الجديدة
رمسايتها لنا في محافظتنا على حقوقنا في حرة اقرعش
(كريد) وفي طرابلس الغرب
ثنية
- الاشبال الهومية -
عن جريدة استقبلت الفرنسية .
حضر جلالة السلطان امتحان الكتب الحرفي في
حليكي وكانت اللجنة شامة تحفة بكمال الابنة والعلمة .
ثم خرج الى قاعة الاستقبال في فرشتاً يدعاً كان تصوراً
هناك مندوباه السلطان عبدالعزير . ومن ثم شرع بتوزيع
الجوائز والشهادات

ارسل شيخو فائق القديسي في كردستان ، الملقب بـ
الى جامعة القلعة . . . . .
الماخل ان هو اذ نتيجة الجهول والاسبقاد . على اهم في
كل ذلك لانهم من حواس بشرية محدودهم الى حب
التقدم . اذ فسادت الالان الشروطة واتخذت العدالة
مجرها فاهم ريقون في ان يمشوا في ظل الحكومة
الشروطة اذما يزلوا واغنيهم اهم سيديون في طريق
التقدم والمدنية

ارسل بطريركنا الامون الى بغداد لخرية رسالة اربعة
الواحدة ايه من (درست بول) فاطنه . يتكون لها
من اجبارهم على شهادة الزور وانه يهدم بالنسب بالنسب
فارسات النظرة العمومية للرجال رسالة برفقة الى اسمايل
فاضل باشا رئيس الديوان الحرفي في اطله تزعمه بالبحث

ئەرمەن و كوردان

له لاپەرەى دووهمى ژمارەى ٣٨ى هەفتەنامەى "صدى بابل" كه له رۆژى هەينى بەروارى ٦ى ئايارى ١٩١٠دا، چاپ و بلاوكراوتەوه، لەخانەى هەوالە گشتىيەكاندا، لەژێر ئەو ناوئيشانەى سەرەودا هەوالى بەردەوامى پەلامارو تالانبيەكانى كوردانى له ناوچەكانى ئەرمەن راگواستوو، ئەوهى واىكردوو كه ئەرمەنەكان و ئەنجومەنى پاترياركى ئەرمەنىيەى لهو بارمىهوه ناپرەزايەتیی دەربەرن و نامە بۆ بابى عالى له ئەستەنبول بنوسن تاوەكو رینگە لهو كارانە بگرن و سەرو مالى ئەرمەنەكان بپارێزن.

﴿ اخبار عمومية ﴾

(حوادث الدولة)

- الارمن والاكرد -

لا يزال الاكرد يسلبون وينهبون في بلاد الارمن وقد
رفع هؤلاء تشكياتهم الى الحكومة فاجابهم انهما اتخذت
كل الوسائل للاقتصاص من القوم وكبح جماحهم وقد
اهتم المجلس البطريركي الارمني بهذا الامر وعقد جلسته
تليت فيها التلغرافات والرسائل العديدة المشيرة الى الشرور
والاخطار العديدة التي تهدد الارمن من قبل الاكرد
وفي ختام الجلسة وضع تقرير ليقدمه غبطة البطريرك الى
الباب العالي يطلب منه الضمانات اللازمة لصيانة حياة
الارمن واملاكهم والا فانه يقدم استغفاه.

-- قانون الولايات --

سيعرض على مجلس النواب مشروع قانون للولايات

تقرر ان
البلغار وسيزل
اربعة ايام ثم
فيه وفي اليوم
استعرض الجنا

قبل الا
ان يكون ربا

ارسل
الى جلالة
في الاستانة

تسمى د
في وضع خري
والاوية وال

خانه‌نشینان برۆن موچه‌کانیان وەرگرن

له لاپه‌ره‌ی چوارهمی ژماره ٤٢ ی ههفته‌نامه‌ی "صدی بابل" که له روژی ههینی به‌رواری ٣ ی حوزه‌پیرانی ١٩١٠، چاپ و بلاوکراوه‌ته‌وه، له‌خانه‌ی راگه‌یانده‌کان و له‌ژیر ناو‌نیشانی "له ژمیره‌یاری و لایه‌ته‌که‌وه"، ناوی کۆمه‌لێک خانه‌نشین هاتوو ه که‌زۆریه‌یان له سلکی هیزه‌کانی ناو‌خۆن، و داوکراوه که ئه‌وانه مامه‌له‌و ئه‌وراقی خانه‌نشینیه‌که‌یان گه‌راوه‌ته‌وه و به‌دهم کاره‌که‌یان‌ه‌وه برۆن و ئه‌و بره‌ پارانه‌شی بۆیان هاتۆته‌وه و ه‌ریب‌گرن. شایه‌نی باسه، هه‌ندیک له‌وانه له شار و ناوچه‌کانی باشووری کوردستان، و ه‌ک:

- جاسم ئاغا، قۆلچیی له قه‌رز ه‌گشتیه‌کان، ٣٠ قرش.
- مه‌ردان ئاغا، چاوه‌ش له ته‌له‌گرافی موس‌ل به‌ئاراسته‌ی هه‌ولێر، ١٩٠ قرش.
- محمهد رها یاریده‌ده‌ری لێکۆلینه‌وه له قه‌زای به‌ده‌ه، ٢٨٠ قرش.
- سه‌عید ئاغا، چاوه‌ش له ته‌له‌گرافی کۆیه، ١٦١ قرش.
- عه‌بدولرهمان ئاغا، باش چاوه‌ش له مه‌رکه‌زی که‌رکوک، ٢٥٢ قرش.
- ئایشه‌خانی ژنی حاجی هه‌مدی قومیسه‌ری پله‌سه‌ی، ٦٥ قرش.
- مسته‌فا ئاغا جاوه‌ش له‌ته‌له‌گرافی موس‌ل، ١٩٠ قرش.

لندن الى منشستر وهي تقريباً عن ضعف المسافة بين
 بيروت والشام . وقد وضعت جريدة الدايلى ماين لهسدا
 السباق جائزة قدرها عشرة آلاف ليرة تدفعها لمن يحوز
 قصب السبق واشترطت على المتسابقين ان لا يتزواوا الا
 دفتين والطريق وان يقطعوا المسافة في ظرف ٢٤ ساعة
 وكان المتسابقون اسبين بولهان الافرنسي وضمراهم هويت
 الانكليزي ففاز الافرنسي وقطع المسافة في ظرف احدى
 عشرة ساعة فقط ولم يتزل والطريق الاذمة واحدة . وقد
 قاسى من المعطر والريح والبرد في المرحلة الاولى ما أشل خضصره
 واجرى الدمع من عينه وعند ما وصل الى رجي سكان
 البترول قد نفذ من اثة فبهوت الى الارض اما هو فقفز
 الى روضه خضراء ولم يصب باذى وبعد ان استراح توجه
 الى الفندق حيث نام وقبل الفجر استأثف الطيران ولما
 كان الوقت ابلاً خائنه الذاكرة واضطر الى ان يرجع
 مرة ومرتين نحو لندن لكنه اهدى عند الصباح الى جهة
 سيره وما زال طائراً حتى وصل الى منشستر فاحتفل الاهلون
 بقدمه احتفالاً عظيماً وحاالما نزل الى الارض بعث الى مسابقه
 المستر ضمراهم هويت بخبره بوصوله وبتمنى له ان توافقه
 الاحوال

من محاسبة الولاية

غرش

- ٣٠ قوليى الدين العمومية في خافين جاسم انا
 ١٩٠ جاشو جهة اربيل في تلغراف الموصل مردان انا
 ٢٨٠ ايتام معاون مستحق بداية قضاء بدره محمد بن الدين
 ٣٤٢ باش جاشو تلغراف الناصرية يتروانا
 ٦٤٢ وكيل قائم مقام سوق الشيوخ حبيب افندي
 ١٦١ جاشو تلغراف كوى سنجق سعيد انا
 ٢٥٢ باش جاشو مراكز كركوك عبدالرحمن انا
 ١٤٥ موزع تلغراف بغداد حسين انا
 ٦٥ عايشه خاتم زوجة القومسيبر الثالث حاجي سمدي انا
 ١٩٠ جاشو تلغراف مركز الموصل مصطفى انا
 ان المذكورين اعلاء قد وصلت اوراق تصاعد
 من النظارة العائدين لها وخصصت لهم المعاشات المقررة
 اعلاء وحيث أنهم لم يرجعوا الاخذ الاوراق وقضى الامر
 اقتضى اعلان ذلك على اعمدة جريدتكم المغيرة ليكن معلوما
 للعموم وليراجع المذكورون لاخذ معاشاتهم

شەریف پاشا و ریکخراوی نھینی کۆمەڵە ی چاکسازییەکان

لە ژمارەکانی ۵۱ و ۵۳ و ۵۴ ی هەفتەنامەی "صدی بابل" کە لە روژی هەینی ریکەوتی ۵ و ۱۹ و ۲۶ ی ئابی ۱۹۱۰، چاپ و بلاوکرانەتەو، هەوآلی ئاشکرابوونی ریکخراویکی نھینی لە ئاستانە ی پایتەختی دەولەتی عوسمانیی بلاوکردۆتەو بەناوی "کۆمەڵە ی چاکسازییەکان" کە بەرنامەو ئامادەکاریی هەبوو بۆ ئەنجامدانی راپەرینیکی گشتیی و کودەتایەک بەسەر حکومەتی ئیتیحادییەکاندا لە ئەستەمبول و بەدەستەوگرتنی دەسەلات پاش هەلۆمشاندنەو ی مەجلیس و دیوانی عورفی و پاشان ئەنجامدانی هەلبژاردن و بەدەستەینانی زۆرینە ی پارلەمانی و دانانی ئەندامەکانی لەپۆستە بالاکانی دەولەتدا.

شایەنی باسە، کاتیک پۆلیس، مامۆستایەک و کارمەندیکی تەلەگرافی دەستگیرکردوو و هەندیک بەلگەیان پینگرتوون کەپەییوست بوو بەو روژنامانە ی دژە ئیتیحادییەکان کە لەپاریس چاپکراون، ئەم ریکخراو نھینی ئاشکراکراو. هەروەها پۆلیس هەلمەتییکی بۆ دەستگیرکردنی نزیک بە ۷۰ کەس لە ئەندامانی چینی بالای حکومی و سیاسی لە وەزیر و ئەندامانی مەجلیس و کۆنسولەکان ئەنجامداو پاش قۆلبەستکردن، رەوانە ی دیوانی عورفی کردوون بۆ لیکۆلینەو، دەرکەوتوو کە کۆمەڵە ی چاکسازییەکان سەرۆکەکی شەریف پاشای بالیۆزی پینشووی عوسمانیی بوو لە ستۆکھۆلمی پایتەختی سوید، ئەو ی کە ئەو کاتە لە پارێسی پایتەختی فەرەنسا بوو روژنامە ی "مەشروتییەت" ی دژە ئیتیحادییەکان بلاوکردۆتەو.

شایەنی باسە، کۆمەڵە ی چاکسازییەکان چەند لقیکی جیاوازی هەبوو و هەر لقیکیش: سەرۆک و کاتیک و دوو ئەندام و فیداییەک و کارمەندیکی گەرۆک بەرپۆی بردوو. ئەندامەکان لەبەردەم سەرۆکی

لقد سوئندی یاساییان خواردوهو ریخراوهکه لهرووی شیوهوه،
هاوشیوهی کۆمهلهی ئیتحادو تهرقی و ابووه له ماوهی پینشویدا.

کۆمهلهی چاکسازییهکان له لایهن حکومهتی ئیتحادییهکانهوه بهوه
تۆمهتبارکراوه که بهرنامهی بۆ تیرۆرو کوشتنی ههندیک له
کاربهدهسته ناسراو و چالاکهکانی دهولت ههبووهو پیلانی گێراوه که
کودهتایهک بهرپایهکات.

لقهکانی ئاستانهی ئهم ریخراوه، له لایهن ههر یهک له دکتۆر رهزا
نوربهگی ئهندامی مهجلیس به نوێنهرایهتی سینهپ، ههروهها مستهفا
ناتیق بهگ که پینستر لیوای سهربازی بووه و دواتر پلهکهی بۆ میرنالا
نزمکراوتهوه، بهرپوهبراووه. پۆلیس رایگهیاندوهه که پاش گهران
ویشکنین و لیکۆلینهوه، لهمالی رهزا نوربهگ بهلگهیان دۆزیوتهوهو
لهکاتی لیکۆلینهوهش گهواگیدهر گهواهییان لهسهه مستهفا ناتیق داوه.

دهوتریت که شهریف پاشا له پاریسهوه، لهریگهی کهسیکهوه که
کهمال بهگی پیوتراوه، ئهوهی ناوی بنهرتی ئهممهده فههمیهوه و
سهههتا له سلکی سهربازیدا بووه، پاشان بۆته ژاندارم و دواتر دواتر
چۆته ئهسینای پایتهختی یۆنان و لهویوه پهناي بۆ سولتان
عهبدولحهمیدی لیخراو بردوهو کاری بۆ کردوه، ئیشهکانی
ریخراوهکهی بهرپوهبردوه، ئهوهی پاش پشکنینی مالهکهی، بهلگهی
ئهوهی لیگهراوه که کۆمهلهی چاکسازییهکان ئامادهکاری کردوهه که
لهریگهی پیکهینانی هاوپهیمانیی لهنیوان ئهه سوپا عوسمانیهی
رهوانهی ئهلبانیا کراوه، لهگهڵ خهڵکی رایپریدا، دهسهلاتی
ئیتحادییهکان له ئهستهمبول ژیرهوژوور بکهن.

مواصرة في الاستانة

ورد على الدالي تلغراف من الاستانة بتاريخ ٦
الجاري انه قد اتى القبض على مدرس ومأمور تلغراف
ووجد معهما اوراق مشبوهة تدل على علاقتهما ببعض
الصحف الرجعية التي تنشر في باريس .

ويؤخذ من التحقيقات التي اجريت ان الرجلين
عضوان من عصبة تدعى « العمسة » وقد اتى القبض
على كثيرين من اعضائها . ويظهر ان هذه الجمعية قد
انشأها في باريس احد السفراء القداماء العثمانيين لقلب
اله ولة الحالية .

ويقال ان الشبهة واقعة على كثيرين من عليه
جال الأتراك وبينهم فريق من الوزراء والقناصل القداماء
وورد على البرانز ماجيلات من مراسلتها في الاستانة
ان البوليس قد اكتشف عسكى جمعية سرية تسمى الى
قتل الوزراء وكبار رجال الاحرار وقلب الحكم الدستوري
التي القبض على سبعين عضواً من اعضاء الجمعية
المعروفة « بجمعية الاصلاحات » ويقال ان غرض هذه
الجمعية قلب الحكومة الدستورية .

ورد على جريدة نوفل برس لير في فينا رسالة
برقية من الاستانة يقول صاحبها انه تلقى من مصدر
مؤثوق به ان وزير الحرب اصدر اوامره الى القبلق
الثالث اجتياز الحدود اليونانية عندما يتضح له
ان العساكر اليونانية النظامية او غيرها من المصالحات تعبت
في الحدود العثمانية .

بات الملا جودي اذا بعربة
بلده (الذي كان يتبع امه
ماشياً على قدميه) فخرج
من لبحال على الجودي حسين

لحاج عبدالله دائرة البوليس
ت تردد الى داره احياناً .
فدخلت غرفته وسرقت
ما فقد اهل الدار حلبيهم
بانه ليرة . فعميت للبحال دائرة
تندي القومسبر . وكلا من
عزيز افندي البوليسين .
بغداد ووجدوا السارقة
رجلاً فرداً من ذهب ايضاً
زقة واوراق استطاقها الى
على ما بقي من تلك السارقة
دى -

ضرة مدير البوليس كانوا
ولا يدع مجالاً للحريمة تفلت
. مما يخلد له ذكراً في بطون
لدى يفخر به كل وطني غيور
ثناء جليلاً لسان العدى
د فحدهم كما تنطق بحمده
دى ،

ما يحسن في سائر مباحثه ويتعلم . وعلى كل ما يشاء
أما هذه الثورة الفعالة التي بناه لا تقصم التي همز قبل
هذه . . . . .

وعليه قام ما باقى الأوسيد دستوراً له ما قبل
ومن كالمقصد مني منها (أى هذه الثورة) فليفتحه
ومن كان في قلبه شيء منها فليفتحه
ومن كان في صدره شيء منها فليفتحه

لأنها قد انتشرت أفكاراً في مقام الحال بل الزور كانها
تريد ان تنسى بها على عين السلج من الامام على حين
علمت ان الاحرار واهل الحقيقة واقفون لها ولا يتألمها
بالمراد لا تحذرهم في جانب الحقنة الاطفال ولا يخشون
في جانب الحقيقة والبر لومة لائم وكما نطلب ان يجعل لنا
مقام من التعزير والاكرام لو طوس من الاستصلاح التي
هي اى الحرف وذريعة التقدم والتجديد وشرف انراق سها
في هذا الدور الذي عرف كل مؤلفه من عالم التقدم والقدن
الذي جاوزنا في دور العمولة وانحرنا انما وانطلب الا
الاصلاح والاكتانية شئ تقوم فبالعلم زمناً لكم فلم
ترصدوا ولا تحاكمكم فيكم الا انه ما يلزمنا من ولي الاوانتيكنا
خرت فلاننا الاكتانية والزرورية وانحرنا وانكرنانا غير
شاهد علينا اسلم انه لنا اماننا ونوره عن الدلائل اماننا
بالصلاح شانه واحوالنا وهدمانا الى الترويح الى اعمال
الصالحين والى امر خير الولاة طالعين

الجمعية السرية

قمتا الى القراء الكرام شيئاً عن هذه الجمعية بوجه
الاختصار والآن نأتيهم بملخصة من جرائده الاساتة فقلنا
عن البشير الاضر قال :

اسيرت التحقيقات عن ان هذه الجمعية مؤلفة على
شكل جمعية الاتحاد والذوق في العهد السابق وهي ترمي الى
احداث انقلاب في السلطة واعداد الديوان العرفي وقض
مجلس النواب وتوحيد نظامه وتأييد الاكثية من حزبها
واعادة الخرجين في التسليقات الى مأموريهم
وعد . . . . .
تحت رعاية رضا توريك ميوت سينوب والاضر رئاسة
معصفي طاق بك الذي كان لوالى عهد السلطان الخلع .
اما رضا توريك فان الحكومة كانت قد اشتمت بعون
شهرن اخذت ترضد حركانه بواسطة مأموري السانطة
حتى تأيد لديها العن ويطبق فعداه من ريبق انه من اعضاده
الجمعية اما ملين لكنه لم يكن لديها ما يسوغ لها القضاء
عليه فاخذت تواصل التحقيقات وانحرنا فترت تحت

الجمعية وكان فدانك ذلك في سنة ١٢٠٠ لكنه لم يمتد
عليه اولاك الخلفون بحضرة ايسره الا الاعراض
وامم الاعضاء الماملين في هذه الجمعية هم كالمقصد

ومحمد بك الذي كان شيدوا وتلقب بك مأموري
مطارة الضريبة ورجلان اوقاف في بروسة وما محافظين
وحافظ سعيد اما مدير الجمعية والخارج فهو شريف باشا
سفير استوكهم سابقا وصاحب جريدة مشروعية الوجود
الآن في باريس .

وقد عقدت الجمعية اجتماعها الاخير في محلة (فابرولي)
بمضور اهم اعطاشها فكلت الذاكرة دائرة نيا جين بها
لوصول الى الغاية المقصودة كانت الاراء مختلفة اجربا
رأين احدعا كل بعض القوت الذين يشكون مراكز
صعبة والحكومة وتأييدها المخرج وشير رمضان القادم
واجترار مطاعرات كثيرة لطالب الترسية اما الاول فم
يتفقوا عليه لعدم حصولهم على فماتين يقدمون هذه
الهمة ولذلك افروا على الرأى الثاني

وقد ابلت الحكومة الجراة ما خلاصته انه فهم
من التحقيقات الحربية الا ان هذه الجمعية است باسم

(الاصلاح السياسية) من ريبق شريف باشا سفير

التسليم وانالها مروعاً وتقدمه ولكن فرغ من رئيس وكاب
ومضون وضائى ومأمور سيار ومقصد فرع اما المخرج على
الحكومة قيام محوى اوقبل بعض النسويين الى الوزارة
المخاضرة مع بعض النواب واحداث انقلاب في الملكة
ورفع الديوان العرفي واعادة الخرجين في التسليقات الى
مأموريهم وان السامل المهم في هذه الجمعية والسامى
توسيمها هو رجل اسمه كالمقصد كان اجتمع زوجة
شريف باشا في شركته المظفي في داره بالاساتة ثم اخذ يبد
فانك خديع الناس وتأسيس فروع له في المجرية وادان المجرله
المتنوعة وتوزمها وان هذا الرجل كان اسمه تيلاً احدتهم
دخل في الجندية متفولاً ثم دخل في سلك الجندرية واخيراً
فر الى اية وبمدها التجأ الى الساعان السابق فيته محاربا
في الرسومت راتب قدره ١٠٠٠ قرش وخصص له من
الجزيرة الخاصة راتباً قدره ١٥٠٠ قرش ليكون جاسوسا
تأساً له ويعد الاعقاب المخرج في التسليقات وانه وجد
في داره جملة اعداد من نسخ جريدة مشروعية ويسان
يتضمن تحت الجلود التي ارسلت الى بلاد الانا واطعلى
الاتحاد مع العصاة والقيام عند الحكومة

وفي الصحف التركية ان الحكومة قررت محاركة ما
تور بك حلا في ٢٠ الجارى توجه اجدرشا بك رئيس
مجلس النواب الى مطارة الحرية وحدث محمود شوكت
بانتها البيوت التي خرمت في قصاب باعاً

عبدالمجيد ١٢ سنة ونسحت في العدد
الاصيات التي قضت على وجدان وود
عنه الاتحاد والترقي منذ ١٩ شهر
مجلس المبعوثان
اقدمت اخبار الاستانة ان مجلس
تسعة الاف وثلاث مئة عريض . فصاروا
وردي في ٢٢ كاريان من كالمقصد الر
وذلك التعلمات التي صادق عليه
التي بلغت ٥٨ نظاما
١ نظام الجزاية العمومية عن سنة
الدساسة وقدره مليون و١٥٠ الف ليرة
القاضي باعها اوراق طابو اقرن ضامات اقر
اطنه ٤ نظام الخاص القامى تسعين
براب قدره ستة آلاف قرش ٥ نظام
تسعين مائة لوى اقرن براب قدره
٦ نظام القاضي باعها رتبى القومى
٧ نظام القاضي بتصفية الماملات
٨ تعديل المادة ٢٩ من قانون التقاعد
٩١٦٤٤ قرش لمسيوهاره مستشار البر
الى بلاد بعد اشهاد اساتة ١١ تعيين
الحرية راتب قدره ٧٥٠٠ قرش ١٢
للسرايات السامانية وقدرها مليونان و٥٥٠
١٣ نظام الثارن من الخدمة العسكرية
خط حديدي مصنف من السركى الى
اشارة ٩ نواح في ولاية قوصوه ١٦ نظام
الوبروك قبل اعلان الدستور ١٧ نظام
مزاياية العديلة ١٨ نظام دفع رواتب
١٣٢٢٢ التي اشتمت ضمنها وقدرها ١٤٩
نظام فعات الصدارة ونظام الاخيه التي
٢٠ نظام فعات العالة الفرار في المداين
نظامه المالية لخرجات التور بيد التي اشتمت
اموال الاكتشات ٢٢ نظام نقل الاراضى
الدين فقولوا او اعدوا في السنة ٢٣ قرش
الشهر نسبة ٢٤ نظام شيل نظام التسليقات
ملايين ليرة الاستول ٢٦ نظام ساطة
نظام الاموال الازمنة حفظ الضمانات ٢٨
باشته البيوت التي خرمت في قصاب باعاً

الحديث والسرور يبدون بوجه
 لاف
 الحفظ الى مقام حضرة واليسا الاعم
 الطيف ترى من حليل امه وسوسو
 من سق ذلك الحياق الجليل الذي
 جوهره ودر تبحر فان ما سكتان
 المظف باللويو واما الزخاب وعلامات
 كانت نتاج به سدورهم فراد بالسهم
 رسداً بل مثل تكراً لتلك الدات السلية
 على التله فخرج الدماء طول عروفاة
 في ذلك كه ارضي عن هم مدبر الادارة
 لدى السكندر الذي حسن التقاء وبنوته
 هذا الاحتفال السلي ما قيس يغلب
 ما فيه هذه الايات الازخالية بنشرها
 خاتراً تلك الدات البية فقول
 حرار دونكمو
 مدحاً فحذركم بالمحذر بتعلم
 لاوقد عرفت
 فيه البروة والاصناف والكريم
 الربيع غزى
 فرج لمن كان الاضلال يعضم
 يدك له مكرمه
 عرساً من الجدي فيه الجين يسجم
 يا الأييل لهم
 فرج وجبه بصون مجده التدم
 وصافى مدحكمو
 شهاد بالعرض عن تصديها الكرم
 باب المكارم قد
 صوت سدورا له الامان محترم
 قياً دام عزها
 ومدحه من سرارة الساس ينظم
 بنو النجوم سا
 ومن فصاك ماتبسو به الهمم
 الوصم الترم
 لازيتي في الامن طول الدهر ينتم
 ن اسان الصدى لايمل من ان يسي على
 اعدى قبطان الباطرة بغداد الذي طالبا
 لكرم من شهيدوا عمرايد الرضية ومجاندا
 كرمه وحسن تدبيره وانظام الباطرة فاعلى

الجمية الشبية ايضا

كنا شيئاً غنياً في العهد الماضي واليانه حلاصاً مأمور
 في محض الاستاة العاية ليلف القراء على احوال هذه
 الجمية محذافها

فروع الجمية

كانت اكتشف الحكومة فربين هذه الجمية احدھا
 تحت رماية وشاهه لانه الاخذ اسمه صفة فاطق لك

فروع رضا نور بك

اشتهر باسمه في
 ترصد حركاه بولسه مأموري الضابطة حتى أتت لها
 العطن ولم يبق عندها من رب في اء من العاطلين في هذه
 الجمية ولكنها رأث التث والتأث في اللص عنه اقرب
 الى المزمه فاختار توسيع في التحقيقات وكلما حطت
 سطوة يضح لها عمل في الجمية الى ان اجتمع لديها
 كثير من الملائ التي كت اشتركا ففرت على محرمي
 داره الى الاثين الماضي وهكذا صلت توفيق في يدھا
 وأتق حديدة توريد الدلائ الأولى فدمت مع التوما
 اليه الدويان الحرب العرق وهناك اعطى امر توفيق وتبين
 ان الرئيس الحقيقي لهذه الشبة ليس رضا نور بك بل
 رجل اخر منه لم لتلك الحكومة بيان اسمه الآن

فروع مصطفى لاطق

كان يدبر القرح التماس من هذه الجمية رجل اسمه
 فاطق بك الذي تولى من اتمه لواله التي رتبة ميرالاي وقدر
 تين من اعتراف كثيرين من القرب اتي الفسح عليهم
 انه هو الذي لقيم بين الامانة لجمعية اما هو فقد
 انكر ذلك بادي يد. لكن لما شهد عليه اولئك المظلون
 بواجبه لم يسهه الا الاعتراف

الاعضاء الماملون

اهم الاعضاء الماملين في هذه الجمية هم كان بك وعبد
 عدلي بك الذي كان شيلندراً وظيف بك من مسأودي
 نظارة الضريبة ورجلان لوقفا في رومه وهما ساطع ابين
 وحافظ سعيد اما المدير لهذه الجمية في الحجاز فهو
 شريف بلتاسفير ستوفيقو لم سائقا وصاحب حريدة
 مشروطية الموجوده الآن في اربس

مقصد الجمية

ان مقصد هذه الجمية هو احداث انقلاب في المملكة
 واتقاء الدويان العرق وفرض بحاس النعمان وتجديداً لها

مذكرة

كلفت الحكومة اول امر بالجراند البومية يتالفا
 خلاصته انه غير من التحقيقات الحبارية لان ان هذه

الجمية استت باسم (الاصلاحات الاسانية) تحت رمانه

شريف بلتاسفير ستوفيقو بلوان لها فروعاً متددة ولكل
 فرع رئيس وهو صوصون وبنس وموريسير
 اما افرج على الحكومة فيقام عمومي او قتل بعض
 الناسوين الى الوزارة الحاضرة مع بعض الدعويين واحداث
 انقلاب في المملكة ورزع الدويان العرق واتقاء المخرجين
 في التسيقات الى مأموريتهم وان التعامل اليهم في هذه
 الجمية والسلي توتوسيا هو رجل اسمه كان بك كان
 اجتمع زوجة شريف بلتاش في شهر كانون الثاني الماضي
 فيقاره بالاستاة وبداها احد في اعتقال الناس وانيس
 فروع لهذه الجمية وادخال الحرام المدتوعة وتوزيعها
 وان هذا الرجل كان اسمه قبل احد فمسي دخل في
 الجدية متعلوما ثم دخل في تلك الجديعه واختر افر الى
 الية وبداها التجا الى السطال السابق لونه حساساً في
 الرسومات براب ١٠٠٠ قرش وخصص له من الجزية
 الخاصة رأياً قدره ١٥٠٠ قرش ليكون جالساً خاصاً
 له وبعد الاقلاب اخرج من التسيقات وانه وجد في داره
 جهة اعداده من نسخ حريدة مشروطية وبيان يتضمن حث
 الجوده التي ارسلت الى بلاد الاروپا على الاتحاد مع
 العداة والقيام بالجمية (مخاضة)

احتفال

قدم في الساعة الثانية من صباح امس الخميس
 الاحتفال بافتاح السنتفي التي تبدي هم الميور الفاضل
 حضرة مير اقدى الباهو تحت رئاسة صاحب الدولة
 ملاك الولاية المنعم وكان دولته ايده اول من فسخ
 باب السنتفي بين المركة . وعندما اشرف الكلي القوم
 على احتفال الملل والسماسر من امراء وقناصل الدول
 والوجهاء والتفرقة افتتح الحفل حضرة ابراهيم السدي
 حيم محفل تركي عن لسان صاحب السنتفي مير اقدى
 الباهو اعرب فيه عن لقاية الحمدة التي دعت مير اقدى
 الى تشييده والقيام بمجاهدة حيث جعله دار تشفاء
 عموماً لكل فقير من ابناء الوطن من امة محنة او عسر
 كان ثم تليت خطاب لغيرها عن لسان الوطن فذكرت فيها
 فوائد هذا الشروع الجيد والعمل الميور والثلة على هذه

پیشوازیی ئه‌شرافی به‌غدا له ئیسماعیل بابان

ژماره ۵۹ ی ههفته‌نامه‌ی "صدی بابل" که له رۆژی ههینی ریکه‌تی ۳۰ی ئه‌یلولی ۱۹۱۰، چاپ و بلاوکراوه‌ته‌وه، له‌لایه‌ره‌ی سنیه‌می خۆیدا، هه‌والتیکی بلاوکردۆته‌وه که ئه‌مه ده‌قه‌که‌یه‌تی:

"حه‌قی به‌گ: پیرئ جه‌نابی ئیسماعیل حه‌قی به‌گ ئال بابان، نوینه‌ری ویلایه‌ته‌که‌مان، ته‌شریفی هینا و کۆمه‌لتیکی زۆر له ئه‌شراف به‌خیرایی به‌پیرییه‌وه چوون و پیشوازییان له‌هاتنی کردو خوشحالبوون که به سه‌لامه‌تی گه‌یشه‌وه.

بسياسة تجارية
فداد لحضرة صاحب
ث اهدى . ورئيس
ى . وقد وفد على
لقيناه طامحاً بالمقالات
من محلية وخارجية
اقبال عليها والاجتهاد
الورد من حائل
فاح والترقى والتبات

منصبه الى مديرية البوليس في بغداد راتب ثلاثة آلاف
غرض من اشداء شهر ايلول الحالى كان حضرته اهل
لترقيع الى منصب اعلى ومرتبته اسمى لما يبديه من الهمة
الجليلة في قيامه بحق ما سنده اليه وظيفته المهمة ولاشك
فاننا نرى الامل سائداً في الولاية داخلاً وخارجاً كما في ايام
سالفه فاشكر سعيه وتدعوه له بكمال التوفيق والنجاح
مقروين بكل سعادة على الدوام . ولا غرو فان من
يعرف ما لهذا الثمن من جليل الصفات وحيد السجالات
يعلم ان ما قوله هو قطرة من يم . فقله يجب ان يكون
كل مأمور محافظاً على اتمام واجباته بما سكا بوظيفته

حق بك - شرف اول امس حضرة اسماعيل حق
بك آل باهان مبعوث ولايتنا فبرع لاستقباله جم غفير من
الاشراف فنرحب بقدمه ونهته بالسلامة

١٦٢ بمقالة يشتم منها
الحكومة في ما يرجع
تنبه صاحب امتياز
لذلك والا فيجازى

قدم الولاية من لواء كربلا حضرة جلال بك والى
ولاية البصرة الجديد فنرحب به اكل الترحيب وسافر
على جناح السلامة الى محل مأمورته فدعوه لحضرته
بكمال التوفيق ونسأل المولى ان يقرن جميع مشروعاته
واماله المبرورة بطالع الاقبال والسعود لحير الولاية كيف لا
وان نوايا الحميدة في ترقى المسالمة اشهر من ان تذكر
فتشكر قننى سلفاً اهلى البصرة بحضرته ونقر اعينهم
بتوليته عليهم .

وليس في العدد السابق
س بوليس

غبطة ماراغناطوس
دجاة لتسريفة مدينة

الى ان قالت اقنونا ما جورين
الصد
لا ريب من وقوع اش
يقع بين المستطق والمحكمة
من حل الامراض الا بواس
نما يسندى وقتاً طويلاً بفض
اذا حكمت الهيئة بحججه
الاشغال وتأخرها ما لم تستدر
التي كانت الامور جازية عما
التي اشار اليها الرصيف القا

ماهو مكتوب على
لم تات بهذه الملاحظة
على استشارة بل استخبار الجرا
وضعه صاحبه (الصحافي به
عقله بل ازهاق نفسه) بيدالم
يقال ان هذا المكاري مهمما
نصف المكري لصاحبه اذا
وحقك ذاهبون على سباق
اذا ذهب الحمار بام
فلا
فاناشدكم الله يا مستأجر
دائمة ؟ اخلاص وصدق ا
جور وطمع . ومهما بك فناكه
عليها اسم والمؤذون . ولك

بلاوبوننهووی کۆلیرا له قهزای خانهقین

له لاپه‌ره‌ی ۳ و ۴ ی ژماره ۶۰ ی ههفته‌نامه‌ی "صدی بابل" که له روژی ههینی ریکهوتی ۱۴ ی تشرینی یه‌که‌می ۱۹۱۰، چاپ و بلاوکراره‌ته‌وه، له‌خانه‌ی "هه‌واله خۆجیبیه‌کان" دا، هه‌والی بلاوبوننهووی په‌تای کۆلیرا "زه‌ده‌با" ی له قهزای خانهقین راگه‌یانده‌وه. شایه‌نی باسه، له‌روژی ۲۳ ی ئه‌یلولدا، قایمقامی قهزاکه، ناوه‌ندی ویلایه‌ته‌که‌ی له بلاوبوننهووی په‌تای کۆلیرا له خانهقین ئاگادار کردۆته‌وه، پاش ئه‌وه‌ی له‌یه‌کیک له ماله‌کانی ئه‌و قهزایه، که‌سیک به‌په‌تاکه‌ مرده‌وه‌و سێ که‌سی دیکه‌ش له‌م‌ماله‌دا گرفتاری ئه‌و په‌تایه‌ بوون.

قائیمقام ده‌ستبه‌جێ بریکاری پزیشکی شاره‌وانی و به‌رپرسی که‌ره‌نتینه‌و کاربه‌ده‌ستی پۆلیسی ره‌وانه‌ی ئه‌و ماله‌ کردووه‌و که‌ره‌نتینه‌یان له‌سه‌ر ماله‌که‌ و تووشبووه‌مکانی داناهه‌. هه‌روه‌ها به‌وه‌هۆیه‌شه‌وه‌ که‌ سه‌عدوللا ئه‌فه‌ندی بریکاری شاره‌وانی له‌و رووه‌وه‌ که‌مه‌تر خه‌می کردووه‌، هه‌ر بۆیه‌ له‌کاره‌که‌ی لابراره‌وه‌ له‌شوینی ئه‌و محهمه‌د سه‌عید ئه‌فه‌ندی دانراوه‌و فه‌رمانی پنیویست ده‌رچووه‌ که‌ هه‌موو رێوشوینیکی پنیویست بگه‌ڕێته‌به‌ر بۆ رووبه‌رووبوننه‌وه‌ی په‌تاکه‌.

له‌ ۲۴ ی ئه‌یلولیشدا، نامه‌یه‌ک له‌ بریکاری پشکنه‌ری ته‌ندروسته‌تیته‌وه‌ نێردراوه‌ و داوای مۆلته‌ی کردووه‌ بۆ دانانی که‌ره‌نتینه‌ له‌سه‌ر ئه‌و ناوچانه‌ و هه‌روه‌ها هه‌لمه‌تیک بۆ پاک‌کردنه‌وه‌ی ئاوه‌کان له‌ بیسای و پاشماوه‌کان ئه‌نجامبه‌دریت.

له‌ ۲۵ ی ئه‌یلولیشدا، قائیمقام نامه‌یه‌کی نارده‌وه‌ که‌ چاکبوونه‌وه‌ی ئه‌و ۳ که‌سه‌ی راگه‌یانده‌وه‌ که‌ پێشتر تووش په‌تاکه‌ ببوون و ئه‌وه‌شی راگه‌یانده‌وه‌ که‌ هه‌یچ تووشبوویه‌کی دیکه‌ به‌په‌تای کۆلیرا له‌قه‌زای خانهقین تو‌مار نه‌کراره‌وه‌.

ما لي وهذه المقدمات الطويلة العريضة والبراهين
العديدة حتى اين فوائده عقد اتفاق بين الملل الكاثوليكية
النهائية في بغداد لتأسيس مدرسة عالية ؟ اليس هذا
من الامور المقررة فوائدها بكل معنى الكلمة ؟ لاظن
انه يوجد بين افراد هذه الملل (الكلدان والسريان والارمن)
من يقاوم هذا المشروع البري او لا يسهل على تقديم
المساعدات الادبية والمادية لتجايحه ؛ كيف لا وقد ذاقنا
ثمرة هذا الاتفاق فيما عبر من الزمان وجهزت المدرسة
المذكورة رجالاً اقدروا نفوسهم وملهم . ولازال نستفيد
حتى اليوم من خيرات ذلك الاتفاق الكاثوليكي الشرقي
ما خلفه من المال .

قد تأملت لهذه الغاية في الرحلة الاخيرة لجنة موقفة
برأسها يعقوب باشا عيسى وقرر عقد جلستها الثالثة
يوم السبت القادم ودعت عدداً من افراد الملل المذكورة
للمداولة بهذا المعنى فالرجاء ان لا يتأخر احد منهم عن
معاينة هذا العمل البري الذي لا يمكن الانسان ان ينأى
بحسنه افضل منه في حياته كلها .

اليكم يا ارباب الحماسة ارق هذا الكلام فتدبروه
وهو بدون عقد هذا الاتفاق لا يمكننا ان نؤسس مدرسة
هي اهل لهذا الزمان تهذب النشأة الجديدة وترضع التلامذة
اقويق ابن الآداب والعلوم والمعارف بل تهذب مساعينا
ادراج الرياح وسوف نتخط احوالنا الادبية والسادية
المحطاطة نمض له الاصابع اسفاً وندامة . فهان مستقبل
اطفالنا يهدده خطر الثلاثي . فنشدد العزائم ونسر مجدين
في سبيل الاتفاق المعهود . غير مباليين بالصعوبات والفسايف
المليية فان كنا مفرقين من جهة فربطنا روابط عديدة
من جهات : يربطنا رابط الجسم الانساني الكبير والوطنية

الحل والمقد عاملين على رقي الوطن ساعين سعيماً حينئذ
ليس وراه امل لسرزيد في بث روح حب التقدم وانعاشها
في صدور الامة . سببا اننا راى اولئك الفيورين مجدين
وراه تحسين المنظمات كما ترى من همه صاحب الدولة
والنسا الساطم في تهذيب الجيش وانتظامه ومزاولة
حرسه الله على تنقيفه في الحركات العسكرية حتى لم يدع
فرصة الا واتهزها لاستعراض الجيش وتدريبه لنفسه .
فمن ذلك اصدر دولته امره الجليل باخراج العسكري
الى قسمة كرامة حيث اجري ثم التدريب على الحركات
العسكرية قام دولته نفسه بالناظرة والتعليم . فخرج راد
الضحي محققاً بطراز العافية ولم يمد الا في الساعة الحادية
عشر مساءً منتظماً جنوداً محضوفاً بزمرة من قوادمانكرام
كاه صرغام حوله اشباله امر اخي انا لم نخطئ الحزرة
اذادعنا له بالاسد .

اخبار محلية

البهواء الاصفر — وفد في ٢٣ ايلول نبأ برقي من
قامم مقام قضاء خانقهدار الى مقام الولاية الخلدية مفصداً ووقت
شخص احد واربع اسبابات في بيت واحد من ذلك القضاء
فذهب لبحال وابل طيب البلديه ومأمور الحجر الصحي
ومأمور البواليس ولحق الكشافة كانت دلائل الكواكب الالهواء
الاصفر) قاهر على تلك النار ولما كان وكينل رئيس
البلديه سعد الله افندي فمزم بحق الاعتناء على ما تطلبه
من حقوق وظيفته عزل وتبين بمكانة محمد سعيد افندي
وارسلت اوامر الى النواحي للاعتناء بالحفاظته الواجبة
وقاية من تقضى هذا الداء البهول .
وفي ٢٤ منه وفدت رسالة من وكيل مفتش الصحة

(اي محمده) وقد عمل انه بعد عن استلام صولجان السلطنة مادام حياً (وان كان الطمع قد نصب في مخيلته يرقى الامل ولكن يد الحية صبت فاذا مر صا من الصمم عن ان لا يسمع لفظه شوكتو ابدأ) اكره نفسه على ان يلقي افكاره ببعض الاشغال اليدوية لكن يشغل حواسه عن التألم بذكرى ايامه السابقة . فمن ذلك ما كان يسمه دائماً على التسلل به اغلب الاحيان التجارة لعمله مخترع فيها حيلة تكون واسعةة لتنجاة . ولكن خاب سعيه كما راينا فيما مضى من امر الدولاب الذي اصطلحه وازاد تريمه .

وقال انه اجهد نفسه في الديباغة ايضا . وقد صاغ قبل برهة حيلة على شكل قلب طائر كبير ورسمها بتجارة تينة على طرد لطيف ولكن لم يسمع له بيعها ايضا ولا اهدائها خذراً من ان يكون قد صممها حيلة من احدى رسائله (وقال صاحب الجريدة . نعم انها تزيمة الى التوصل الى بعض غاياته التي يبدنها في كل جزء من اطراف اعماله) واذا لم يرتجحاً لا ماله فيها اتاعها الى البوافة فارجمها سيكسة كما كانت .

وفي تلك الانساء حاول ان يغادر قصر الاتيني متكرراً كما سولت له آمال نفسه ونسى الحرس والحفص والممس على الباب . فتميز بزي احدى خادمات القصر من الحف والتقاب بعد ان حلق شعر وجهه كله ككهو داه الان (قال صاحب الجريدة) ان عبد الحميد لا يقب امام المرأة كل يوم اقل من عشرين مرة وهو يترك مرة للموسى على وجهه) ولعبت الاصباغ (اي الحمرة) في وجنته والذودور على عارضه (اي الورد) كما فعل السامق يبرجهن . ثم اتجم هاجات ضروره . واورد نفسه موارد لاصدر لاماله الكسدة منها . والى الباب ليخرج متظاهراً كانه متباط (اي حامل

المومأ اليه من القضاء المذكور بالاستبدان من مقام الولاية الجليلة لوضع الحجر الصحي بين تلك الواحي وتعيين مأمورين لمنع الاختلاط وتنقية المياه من الاوساخ وفي يوم ٢٥ منه وفدت رسالة برقية من قائم مقام القضاء المذكور غيد انه لم يحدث اصابته جديدة وان ثلاثة من الاراسه المصابين قبلا نالوا الشفاء . وفي ٢٧ منه علم من الرايور انى قدم من طيب البلديه من القضاء المذكور انه نظراً لتدابير المأخوذة والهمة المبذولة لم يحدث لادنى اصابته والمحمد لله

وورد من سامرقا ٢٧ منه بتفاد من التلغراف المعطى في ٢٦ منه ان قد توفى شخصان من الزائرين اليرانيين واصيب عشرة اشخاص وذلك اعتمادا على (الجرنال) المعطى من قبل قومسيبر البوليس (ورايور) جراح البلديه ومن خراسان في التاريخ المذكور ان قد اصيب اربعة عشر شخصاً فاجية شهران توفي سبعة منهم . وورد منها ايضا في التاريخ عينه اعتماداً على الرايور المعطى من قبل طيب البلديه انه لم يحدث في بقوه لاصابه ولا وفاة

خطة الصحية في بغداد

عند ما وردت الاشعارات عن المرض المذكور (الكوليرا) الى مقام الولاية الجليلة مرع دولته ايدها الله الى تأليف لجنة صحية تحت رئاسته دولته اعزها الله (من مفش الصحة العسكرية ووكالة مفش الصحة الملكية واطباء مستشفى العسكري والفراب والكتور مظفر بك (السكتر) الكرئيس

لافاو له نهرزړوم

له لاپېره‌ی دووم و سټیهمی ژماره‌ی ۴۹ ی هفت‌نامه‌ی "صدی بابل" که له روژي هه‌ینی به‌رواری ۲۲ ی تموزی ۱۹۱۰ د، چاپ و بلاوکراوه‌توه، له‌خانه‌ی پوستی عوسمانییدا و له‌ژیر ئه‌و ناونی‌شانه‌ی سه‌روه‌دا، هه‌والیک له‌والی نهرزړومه‌وه دراوه به‌وزاره‌تی نیوخو باس له‌وه ده‌کات که له روژي ۱۴ ی مانگ، له‌ئاکامی بارانی به‌خور بو دوو کاتز‌میرو نیو، لافاو روویداوه‌و ئاو چوته گنجینه‌ی حکومیی هه‌لگرتنی گهنمی شاره‌که و زیانی زوری گه‌یاندوه‌و موته‌سه‌ریفه‌تی شاره‌که، ئه‌و خه‌لکانه‌ی گواستوتوه که مه‌ترسیی لافاوه‌که‌یان له‌سه‌ر بووه.

هه‌روه‌ها والی نامه‌یه‌کی ناردوه‌وه، باس له‌وه ده‌کات که شه‌و کاتز‌میر ۱۱ له نهرزړومه‌وه چوته "حه‌سه‌ن قاله" و له‌وی نیوه‌ی ئه‌و جیگه‌یه ژیر ئاو که‌وتوه‌و نزیک به ۴۰ ته‌رمیان دوزیوه‌توه‌و هیشتا هه‌ندیکیش له‌ژیر داروپه‌ردوه‌و روخواوه‌کاندا ماون.

والی چهند چه‌ندرمیه‌کی له‌گه‌ل بوون که نه‌یان‌توانیوه یارمه‌تی لیقه‌ومان بدن. خیزامی میرالای ئه‌مین ئه‌فه‌ندی ۸ که‌سیان به‌ر لافاوه‌که که‌وتوه ه هیچیان تا ئه‌وکاته نه‌دو‌زراونه‌توه. هه‌ندیک له‌جه‌ندرمه‌ش ره‌وانه‌ی گونده‌کانی ده‌وروبه‌ر کراون به‌مه‌به‌ستی فریاکه‌وتنی لیقه‌وماون. والی رایگه‌یاندوه‌وه که پیوستیان به ۸ هه‌زار لیره هه‌یه بو رووبه‌روبوونه‌وه‌ی زیانه‌کانی لافاوه‌که، به‌لام دوا‌ی ناردن‌ی نامه‌کانی بو وه‌زاره‌تی ناوخو، حکومه‌ت ۵۰ هه‌زار قرشی ناردوه‌و ئه‌وه‌ی ته‌ی خستوته به‌رده‌م ئه‌نجومن ره‌زامه‌ندی له‌سه‌ر بدات بو ناردن‌ی لیقه‌وماون.

شایه‌نی باسه، له‌و لافاوه‌دا، ۱۳۱ مال و دوو قوتا‌بخانه و مه‌کته‌بیک و مزگه‌وتیک ئاو بر دوویه‌تی و ۱۰۰ خانوش به‌هوی لافاوه‌که‌وه به‌که‌لکی دانیشتن نایه‌ت و نزیکه له‌ رووخان.

وات وجهسازات التورير والاضافة فقد عرضت في
قاعات المجلس البلدى وينظران تفحصهما اللجنة
تبدلت قريباً ثم تنولى احدى هذه الشركات العمل .

- الترك في مجلس التحكيم -

لقت لجنة من الدمام فريد باشا ونور ادنجيان افندى
نساء مجلس الاعيان وقارجى وزهراب ومصطفى عارف
نسبى افندى من اعضاء مجلس المبعوثان للسفر الى
الينوبوا عن الحكومة العثمانية في مؤتمر التحكيم
الذى تقرر انعقاده في يوم ٣٠ اغسطس القادم .

الاسطول العثمانى

سلت لجنة ترقية الاسطول مبلغ ١٨٠٠٠٠٠٠ قرش
ل الالمانى الذى تعهد بانشاء السفن الجديدة
ل العثمانى وهذا المبلغ هو القسط الثانى من ثمن
ت الاربع السفى ا كتبت بقيمة اكلانها الالم

بين السرب والترك

من نتائج النورة الالبانية ان جمهورا من السريين
قطنون ولاية قوسوه قاموا يشكون من سوء

(الخرم)

- الفيضان في ارضروم -

تلقت نظارة الداخلية من والى ارضروم
بتاريخ ١٤ الجازى هذا تعريبه هضبل مع
دام ساعتين ونصف فعمرت المياه مدينة حسن قاي
مستودعات الخبثه خاصة الحكومة . فدرول
بمئة . الهمة منصرفه الى اعقاد المنكوبين
الليلة الى محل النكبة مستحسباً معى اثنين من
العسكريين .

« وفي اليوم الثانى اردف والى القوم
بالتعريف الاتى تعريبه »

« سافرت ليلاً من ارضروم ووصلت
الحادية عشرة الى حسن قاله فوجدت ان المياه
نصفها وعمرت كل المنازل .

اكتشفوا نحو ٤٠ جثة ولا يزال كثير
الانقاص

كنت قد احضرت معى من ارضروم
ودولى تحققت ان لا قائدة من حضورهم

(طبري باب ١١)

آلاف لرى سهول فونيه و ٢٥٠٠
الاسكندرونه

اوصت نقارة الحربيه في المعامل
عجبة او قوموبيله

اقدت اسباب ادرنه ان قذفت الميا
عدة احياء وهدمت السجن العسكري

ارسل جلالة السلطان الى حكومه
ولى العهد الامير يوسف عز الدين افند

فيها على مصادفه الامير لديها من حد
سالونيك اسر ١٢٠ ارناوطيا

ازمير - اناز الرعاغ الوطنيو
وهبوا مخزناً يونانياً وقتل يوناني و

النظام الى المدينة ولكن الهياج شديد
الافكار نائرة في الاستانة جداً على

ونخشون من حدوث مشاكل
لندن : نقاش الدول حاميه كرن

جديدة توبد فيها مرة اخرى حثوه
الاسكندرونه

تتعة لم يتمكن النساء والاولاد من العجاة بنفوسهم
عائلة امير الالاي امين افندي ثمانية اشخاص لم يمتز

ارحتى الان .
سلبت بعض انفار الجندرمه الى القرى المجاورة

القلعة للقيام باشغال الاقازد نحن في حاجة حاسه
٨٠ الاف ابرة على الاقل

ي وصول هذين التلغرافين الى نقارة الداخليه
بناظر فارسل اعانه معجلة قدرها ٥٠ الف قرش

منذ مضبطة الى مجلس النظار يطلب فيها الموافقه على
على مبلغ الفى ابرة للمكويين فوافق النظار على المضبطة

من الاخبار الاخيرة ان المياهد دمرت ١٣١
مئزستين ومكسباً وجامعاً كبيراً وتركت ١٠٠

عنيه الى السقوط .
المادبة السلطانية -

ولم جلالة السالان وجه دعا اليها اورراء والاعيان
واب وبعض كبار رجال العسكرية ومأمورى الحكومة

مردنی که سیک به پەتای کۆئیرا لەشارەبان

لەلایەرە ٣ی ژمارە ٦٦ی هەفتەنامەی "صدی بابل" که لە رۆژی هەینی ریکەوتی ٣٠ی تشرینی دوومی ١٩١٠، چاپ و بڵاوکراوەتەوه، هەوآلی کۆنترۆڵکردنی پەتای کۆئیرا بڵاو کراوەتەوه که لەماوەی پێشوودا، بەدیاریبیکراوی لەمانگی تشرینی یەكەمدا، لە ویلایەتی بەغدا و ناوچەکانی دەرووربەری بڵاوبوووه. دیارە ئێرەدا باسی هەولەکانی والی کراوه بو ریکرتن لە بڵاوبوونەوهی پەتاکەو گرتنە بەری ریشوونیی پێویست لەو بارەیهوه. شایەنی باسەم لەم هەوآلەدا هیچ باسیک لە بڵاوبوونەوهی یەتاکە لە ناوچە کوردییەکان بەکراوه، تەنیا شارەبان نەبێ که لەماوەی پێشوودا کەسیک بەهۆی ئەو پەتایەوه گیانی لەدەستداوه.

واحدة في الوقت الحاضر .
 كتب المذكور أربعة عشر معلماً
 كتب جنوباً ما ينيف على الألف
 النفقات من تخصيصات اوقاف
 وتبرعات الرؤساء الروحانيين
 شارب ذات ربيع واذ لم يتقرر
 اوقافها تقرراً نهائياً ضربنا
 لمائة اربعين من عدد الطلبة
 درس في المكتب المذكور :
 نياه والطبيبات والكيمياء وعلم
 حسن الحظ والتصوير .
 اجباري في المكتب للطلبة
 ثمة مندوبين من كل ملة للمداولة
 رص هذا الاتحاد . فكان مقرب
 سلمان من الكلدان وشكر الله
 به الكريم نومام السر بان وفتح الله
 في توتنجي من الارمن . فبعد
 بانفوا الجمية ميانتي : الزيادة
 في هذا الاتحاد ببعض شروط
 شروط عينها داخلية في خطه

الاقضية والتواحي التي كانت محل نفسي هذا الداء الويبيل
 الذي طالما حرصنا القوم على التحفظ من فسكه وفررنا
 الوساطة التي تحذ لدفع ضرره فقلنا عن اشهر اطباء الماهرين
 على ان وطأته وان كانت قد اشتدت نوعاً ما في بضعة ايام
 داخل الولاية فمكثت كاس سقاء الالهين غير ان العلوقة
 الالهية وعنايه حضرة والى ولايتنا حرسه الله وهمته
 المشهورين قامت هجمته وكسرت شوكته : ودونك ما وجد
 على ادارتنا من التقرير المعطى من الرئيس التالي للجنة
 قوميسیون الصحبة الموقنة منذ ١٦٠٥ ت ١ الى يوم ٢١ منه
 اصابه وفات المتوفى من المصابين قبلاً
 بغداد — ١٠٨ ٦٥ ١٦
 بعقوبه — ٠٠٢ ٠١ ٠١
 كاظمية — ٠١٦ ١٤ ٠٣
 خراسان — ٠٠٢ ٠١ ٠٢
 الوزريره — ٠٠٢ ٠١ ٠٤
 كرايه — ٠٠١ ٠١ ٠٠
 شهربان — ٠ ٠ ١
 ولم يحدث اصابه في غير هذه النواضع
 واذا قد حصل ثلاث اسبابات في الباخرة حميدية ارجعت
 من قرب بغداد الى حبر قراره
 مجلة خردلة العلوم
 هي حبة خردل من العلم زرعتها الخويلي الادب في
 روضة علوم العراق . فتشفي لها النماء فتصير اكبر قلة

اصدرت الولاية الجلبية امر
 المؤيد يوم الاربعاء الماضية فصار
 انبدي على الباخرة حميدية الى
 وقع عمود سفينة حميدية
 يوم السبت الماضي على راس
 الزوبه فاصاب راسه وتوفي بعد
 البلديه مع البوليس وسلم جرح
 اسلحة
 اخبر محمود بك البوليس في
 دار حسن بن علي الساكن في
 بموعه وعند التحقيق وجد فيها
 فاخذت وسلمت الى الدائرة و
 بينا كان المكاري سعودي
 منذ سنة ونصف ساراً في طر
 اشخاص فسلبوا جميع ماله
 الماضية باحد هؤلاء النصوص
 من اهالي بزائر خراسان فتملا
 محمود شكرى ائدي في مخفر
 وسلمه الى الدائرة وجرناله قا
 منعت الصحبة القصابين م
 الجلود فيما فكفروا عن الد
 الماضي فاحترق الاهلون فيما
 فيها عن اغلب الماكولات فح

سالى ۱۹۱۱ به به فربارىن و سه رماوسؤله يه كى توند ده ستيپيكر د

له لاپره ۳ى ژماره ۷۶ى ههفته نامه ي "صدى بابل" كه له رۆژى ههينى ريكهوتى ۳۰ى شوباتى ۱۹۱۱، چاپ و بلاوكر اوتهوه، له ژير ناونيشانى "به فرو سه رما" ههوالى بارينى به فريكي زورو سه رماو سؤله يه كى توند بلاوكر اوتهوه.

به گويره ي ههواله كه سه رماوسؤله و به فربارينى ئه و ساله كه متر بيستراوه، له ههفته يه كدا ۳ جار به فرباريوه، له رۆژانى شه ممه و يه كشه ممه و دوو شه ممه دا، ههروه ها له رۆژانى شه ممه ي دوو ههفته ي دواتر يشدا. به شيويه يك ئاوى ديجه به ستوويه تى و پله كانى گه رما له خانه جين (خانه قين) بو پين پله ژير سفر دابه زيوه و چاوه رى ده كريت ئه و ساله رووبارى ديجه لافاويكى گه روه ي لئوه رووبدات.

لنكومتها الدستورية بشخص حضرة ناظم عقد
الهام صرف العناية ومد اليد لمساعدة والى
وى اليه ليتمكن من فهره هولاء الاشرار والاياع
جراح تعديهم وصولهم

الثلج والبرد

سمع بزول الثلج بغزارة ثلث مرات متوالية
منذ امد بعيد كما نزل في هذه السنة في ليلة السبت
عاشوراء ويوم الاثنين والسبت الفريين بعدة حتى اشتد
البرد وهدمت مزارية البرودة الى خمس درجات
منزلة وسقط في خاتمين يومين متواليين وقد بلغنا
بهر التجلد في الموصل وامتد وجوده الى ديار بكر
فيضان رجلة هذه السنة ايضا عظيما فلتعس
امر النظر في احكام الاسناد
ارأى حضرة ناظم عقد اصلاحا ما يقاسيه الفقراء
حول هذا البرد القارس امر دائرة بلدية بغداد
في المتبنة من مسلمين ونصارى ويهود من الفحج
ليدفع عنهم شن غارة البرد فوزعت في المرة الاولى
لله منهم اقدوا واحدة وفي الدفعة الثانية اذنين جزا مائة
براً
ورد على دائرة البوليس ان قد توفي من شدة

وتسببه خدعة للناظرين بالصاد والظاء خاصة فضلا عما
اتى فيه من الفضل في شرحه الالفاظ التي احتوى عليها
هذا المؤلف بالتركيب والعربية والفارسية ليكون كثيراً
لمن امة من عراقي وتركى وفارسى لاحرم الله الوطن من
غيورين مثله عضداً للاذاب وابنائها .

— على زوت أفندي —

بلغ الادارة والصدى في سكبته ايام ما اعترض
تشره من مرضنا ما حازه حضرة على زوت أفندي
المحرر في قلم دائرة البوليس من الرقي الى رتبة قوميسر
ثالث في الامتحان الذي اجازته قبلاً فتمنى حضرته وتمنى
له دوام الترقى والتجاح . على ان الصدى لم يرح فيما
سلف من التناء على صدقه وامانه في وطبقة وقدير
همته فيما يهد اليه من الامور ولنا الثقة بحسن طويته
ان يزيد همه ولشاطاً كما كنا نعتقد فيه . وسأل اولياء
الامر ان يعرفوا قدر امثال هولاء المأمورين الصادقين
ويسموا في ترقهم مكافأة لهمتهم واتعاهم .

— رقة للتعرف الوارد من نظارة المالية الى —

— مقام الولاية الحليية —

وهذا بيان كيفية انتخاب وكيل الدائنين للسديون
العمومية العناية . يجب ان يبرز ويراجع للمأمورين
الخصوص الذي سيبين . ان الواقف التي تبرز من بعدا

نهاردنی نابوونه له‌دیابه‌کره‌وه ههفته‌نامه‌ی "صدی بابل" توره دهکات

له‌دوا لاپه‌ره‌ی ژماره ۱۰۷ ی ههفته‌نامه‌ی "صدی بابل" که له رۆژی ههینی ریکه‌وتی ۵ی تشرینی دووه‌می ۱۹۱۱دا، چاپ و بلاوکره‌وه، ههفته‌نامه‌که له‌ژیر ناویشانی "له خه‌لکی دیاربه‌کر شاروه نییه" بابه‌تیک‌ی بلاوکرده‌وه که په‌یه‌ندی به ناردنی نابوونه‌ی ههفته‌نامه‌که‌وه هه‌یه له‌لایهن به‌شداربووناوه له شاری دیاربه‌کره‌وه.

شایه‌نی باسه، ههفته‌نامه‌که ناوی هه‌ندیک که‌سی هه‌ناوه که گو‌ییان به داواکاری ههفته‌نامه‌که نه‌داوه بو ناردنی نابوونه، ئه‌وانه: دکتۆر سه‌عید باباس ئه‌فه‌ندی، سه‌عید سیرکیان ئه‌فه‌ندی، سه‌یب ئه‌فه‌ندی کوچه‌ک ئوسته، نیقولا ئه‌فه‌ندی کورکجی، حه‌تار ئه‌فه‌ندی و سه‌عید ئه‌فه‌ندی بوون. ههفته‌نامه‌که زۆر به‌توره‌یه‌وه له‌باره‌ی ئه‌مانه‌وه قسه‌ده‌کات و ده‌لێت "ماشه‌لا هه‌موو ئه‌مانه ئه‌فه‌ندین" که گو‌ی به‌شهره‌ف ناده‌ن و کاره‌که‌یان وه‌ک دزیی له‌قه‌لم ده‌دات. هه‌روه‌ها به‌لێن ده‌دات ئه‌گه‌ر نابوونه‌که نه‌نێرن له‌داهاتوودا خراپیان پێده‌کات.

مجان الامار مجنونا تشتمل باهار الاعبادى الصق وعهدتلى والهاره وطور حورماو

طلوبنا السق - طواجن ومكبان بن وثاج ومكبان زراعيه على اختلاف انواعها سائر اجناس المكبان قصل الراغبين ان
يراجعوا عمل السق بالذبح وشركاه بشفاد فهم مستعدون لاعطاء الايضاحات اللازمه والاسعار

قدمهم الخاق قومهم من البخل وفي خاطرهم من
على بدل الاشتراك . في وقت يعلمون اهم يكسبو
الله العظيم ولا تسرق ، فان هذه سرقة في تصادم
بخدمته وفي حرام وحرام حرام عليهم . وقد يدي
بخدمته من قبل غيرهم ظهروا لنا عارن من هي
الطاهر وان جميع اعمالهم على عيون الناس وبيع
لوجه الله الكريم . ونسعود الى كلام الطول في ابرو
انشاء الله اننا لهدنوا ماغابهم من بدل الاشتراك

رج البشر يموت قبل بلوغ السادسة من العمر .
والنصف قبل السادسة عشر
من بين كل البشر واحد فقط في الله تجاوز الخامسة
والستين من عمره
صدي بابل غزته من مديريت بيده سنة
سنده ابيك دفعه وهر دفعه سنده برفاج كره ومتعاقبا
اجرا ايذلك اوزره او كرهه كي قران بارامك دروخي
كوتى بنه تعالى ات قوشوسى اجرا ايذبه جيسكنند
جيسوالترى مسابقه اذخال اتمك استينالتر قران
بارامند اول قوميسيوئده اثبات وجود وشعبدن
جيوالترى قوشوه احضار ايتلى وادانالترى دقت
واقتا ايتلى لزومى اعلان اولتور .
قوشو قوميسيون رئيس مقاعد
برنجى فريق محمد فضل

اطبالا لسى لسب ولاية . من دولة هي مثلها عليها
من امة الاسلام بعض الادهاء . سلب التريخ وهكذا الاعداد
وقد اشار في قوله هذا الى ولي عهد السلطنة يوسف
عز الدين ائدى قوله
وانا قران عطارده بالدرى في يوسف تكثر البسراء
وقال في شهر اكتوبر ه شوال
بتدى في الصابغ بفرج (الاقبال)
فكاهات

فعله ١ كيداه مؤرخه في ١٧ محرم سنة ١٢٨٥
خسه ونلائون لبرا
فعله ١ كيداه مؤرخه في ١٧ محرم سنة
ونلائون لبرا
فعله ١ كيداه مؤرخه في ١٧ محرم سنة
ونلائون لبرا

فعله ١ كيداه مؤرخه في ١٧ محرم سنة ١٢٨٥
خسه ونلائون لبرا
فعله ١ كيداه مؤرخه في ١٧ محرم سنة
ونلائون لبرا
فعله ١ كيداه مؤرخه في ١٧ محرم سنة
ونلائون لبرا

قال احد الاطباء ان احسن علاج الى قطع دابر
الكلوبرا من بعض البلاد العثمانية ان يبخن المصاب بعشرة
غرامات من دم حنق باننا
اخيرا احد القادسين في المتعاد من طرابلس الغرب
ان قومامان الاسفلول الايشالى اعطى ه قومامده ه بان
تطاق المداغ على القاعة وقل ان يمد عن المداغ دوى
سوتها بسرعة شديده وعزم قوى ولكن مع الاسف
ه طامت الفك ه من دابر المداغ ولحق البارود رأس
منظر القومامان فخر من شباعبه وهو الآن تحت التداوى

لايخفى على اهالي ديار بكر

تشر الصدى بما مضى معاليه لمتشر لنا في ديار بكر
القرن تاخر لبرهم بدل الاشتراك من السنة الثانية التي
انتهت . اما جمية الانباء الحزمة فسرعت للحاصل الى
اداء البذل حرصاً على اسمها فشكرنا لها اغرتها على
شرفها . **الا الذكور سعيد باس ائدى . وسعيد سركان**

ائدى . وحيث ائدى كوجك اوسته . ويقول ائدى
لوزجى . ووزى نظارنى سر محاسبه على بول عطار ائدى

وسعيد ائدى بمرز . (ماشاء الله كلامهم بهيم) وجمية
الذكامل الحزمة . كان لاهمهم امر التشرى ولو اعطى

من كل نبيح فطارة
لووزغا الارض على سكتها كان في كل ميل مربع
سبعة وعشرون شخصاً .
اما الآن ففي اوروبا ١٠١ في الميل دوى آسيا ٤٩ وفي
امريكا ١٤ واورشاليا ١٢
في عهد الرومان في كان عداد الجنس البشرى خمسة
واربعين مايوتاً .
معدل مايشي الانسان على وجه البسيطة ٣٠ عاماً تقريباً

ثلاثة قطع كيدالات المذكورة بامضايوسف
لاسر بقوب ابراهيم عويديا وبجبرين بأسى . لسرف
بهم حكم مع اجراء موثق من محكمة تجارت
ماسترجت كيدالات المذكورة من المحكمة فطلبه الاوان
من الطريق كلن باقى اوراق المذكورة ورجع فتملان
اكرام خسه ليزات فتانية واجره عند الله مايشي
اليان حرراً هذا الاعلان .
قره بانى
عززه موسى
طبعت بمطبعة الآداب في

کاروانی بازرگانانی سلیمانی روو له کرماشان دهکهن

له لاپه ره ۳ی ژماره ۱۳۰ی ههفته نامه ی "صدی بابل" که له روژی ههینی ریکهوتی ۱۴ نیسانی ۱۹۱۲دا، چاپ و بلاو کر اوتهوه، له ههوا لیکدا بهناونیشانی "ناسایش له کرماشان" باس لهوه دهکات که سالار ئهدهوله، بوهر مانگ بری ۲۸۰۰ لیره ی داناه بوئهوهی ههسکات بیانیهک بیت و بیسهلمینیت که تالانکراوهو کهلوپهلی براوه، بری پاره ی کهلوپهله براوهکانی لهم ۲۸۰۰ لیرهیه ههلهدهگریت و نهگه کهمی بوو زیدهکشی دهدریت. بازرگانانی سلیمانی ئهم دۆخهیان بهقازانجی خویان و لهبهرامبهر بازرگانانی بهغدا قوزرۆتهوهو رووی کاروانهکانیان بهئاراسهتهی کرماسان دهبن و بهخیرایی کالاکانیان لهوئ ساغدهکهنهوه. ئهوش بهلگهی بوونی ناسایشه لهوئ.

اصدرت البطاقة امرا عاما باعطاء مصاريق الطرق
للمدين اعجبوا في هذه الدورة للاسراع بذهابهم الى الاستانة
وقد صدرت ارادة السلطان بفتح المجلس السلي في اليوم
الخامس من نيسان وذلك بحضور جلالاته هذا اذا وجدت

الامن في كرمنشاه

بلغنا ان سالار الدولة قد وضع ٢٨٠٠٠ ليرة مقدراً
في كل شهر وذلك لكل من يأتي من الاجانب وبنت انه
سلب اوتوب منه شيء فياخذ عوضه من هذا المال للموضوع
واذا لم يكف ذلك يكمل له عليه وبهذا قد اعتمدت السلامة
هذه الفرصة على تجار بغداد واخذت تسير قوافلها الى
كرمنشاه وتصرف ماذهب به الى ابران بسرعة مذهشة
وهو دليل على الامنية التي هناك

الاتحاديون والاكثريه

في البرقيات ان الاتحاديين قد حازوا الاكثريه في
الانتخابات في اكثر الاقضية والولايات كالشام وجوار الكرك
وفي بشكطاش ولورطه كوي وقره كرك واسكدار وكوش
وغيرها ولا ريب ان القوم الذي جعل الله على ابيهم
هذا الدستور الكريم يتلون في كل انتخاب الاكثريه فنسئل
الله ان يوفق هذه الامه ورجائها الى ما فيه سعادة هذه
الامه وحياتها

رئاسة الكرامان المرحوم آبه القاهر طراساني
الراي تلغرافياً على النظر العام منذ سنة
لى عالم الجلاء والتأييد .

ا. بما سبق لنا في اعداد القدي من الكلام
الحزب وفضلنا ضررهم الذي يهود على
لمن نفس ان يتم ذلك لتأمين البلاد وراحة العباد
تعيين

شاً لرديف الاوردي الرابع في بغداد
ورباتنا قومندان فرقة رديف سلايك
سره

قدوم

احضرة الفرع التجيب غصن دوحه
بير وخالته بحمل الأيل حضرة الكون
محرم محفوفاً بالسلامة فنبى حضرة
رعين آله الكيرام وندعو لهم بالخير

العمران

هم : ان جريدة العمران قد تعاملت على
ذات عفوته عضداً للحكومة وسنداً
وطان ووقاية للولاية بئنه وكرمه تعالى

شەھرو ئاژاوه لەھەولێر

لەلایەری ٣ی ژمارە ١٣١ی هەفتەنامەی "صدی بابل" کە لە رۆژی هەینی رێکەوتی ٢١ی نیسانی ١٩١٢دا، چاپ و بلاوکراوەتەوه، لەھەولێکدا بەناونیشانی "اربیبل" باسی ھەولێک دەکات کە لەئۆفیسێ کەرکوکەوه بەدەستیان گەشتووھو تیایدا باسی ھەلگیرساندنی شەھرو ئاژاوه دەکات لەنێوان دوو تایەفەدا کە یەکێکیان پەبۆستە بە عەبدولرەزاق ئاغا ئەرشیفی شارەکە و ئەوی دیکەیان عەلی ئاغا توغرمەچی زادەییە. شایەنی باسە، لەم شەھردا دوو کوژراو و شەش بریندار ھەبوو و مۆتەسەریفی کەرکوکیش "عەبدوللا بەگ کازمی" بو ھێوردکردنەوهو کۆتاییھێنان بەو سەرو ئاژاویە لەکەرکوکەوه سەردانی ھەولێری کردووھو بەو زوانە دەگەریتەوه.

مقالة امتياز
 زامواى الذى
 لمس الوكلاء
 الامتياز خمس
 نظارة النافعة
 الامتياز الى
 اجل الحصول
 من
 ما نرى من
 لبل ادم افة
 وونه والتظر
 ن الالتماسات
 لما المشكورة
 لن والاهالى
 برقه مازأى
 شاق اصلاح

بطلع الاقبال
 تفتيح الجدرى
 اجرى مامور تفتيح الجدرى في لواء الدبوانية العمليات
 في اللواء المذكور ١٩ طفلاً من الذكور و١٣ من الاناث
 و ٩٦ طالباً في المكاتب الرشديه والابتدائية . وفي ناحية
 الدفاره ١٣٢ ولدأ وفي ناحية المدورة في الشافعية ٢٨
 من الذكور و ٩٦ من الاناث .
 تعيين
 قد عين خالد بك قومندان لفرقة كركوك
 فوصل اليها وشرع بالعمل فنقدم لحضرته التهاني وندعو
 له بالتوفيق .
 اربيل
 وقد اليها من مكاتبنا في كركوك ان قد وقع في اربيل
 منازعة ادت الى المناوشة بين فرقتين منسوبة احداهما الى
 عبد الرزاق اغامر وجوه البلدة والاخرى الي طوغرمة سبي
 زاده على اظا قتل من كلا الطائفتين رجبلان وجرح ستة

ولا سيلا من الكرم الا
 اساء الوطن الفخام الى
 كان لبلادهم من الرقي وال
 خلفاتهم واعيانهم من المنزلة
 مساء الاحد المذكور عطوف
 بك وعطوفة قومندان القبا
 المعارف وايقبال من الا
 القناء الواسع بالحاضرين الذي
 الشوق الى تمثيل وذكرى
 وعصر الوزراء والتحدث
 ما طوى من مفاهيمهم ونجدية
 العراق من المنظمة وبلوغه
 الاقتدار الى غير ذلك كما ر
 المشهد الحسن والمتظر الهج
 العسجدية . هذا وصف ع
 مشخصها فلا يسهى امر
 سوي نيتهم ايها بقاياه ا
 في الحركات والايقوال كنهم

تالانکردنی کاروانی بازرگانی به غدا له نیوان سهحنه و کرماشاندا

له لاپه‌ره‌ی دوومه‌ی ژماره ۱۵۸ ی ههفته‌نامه‌ی "صدی بابل" که له رۆژی ۱۸ ی تشرینی یه‌که‌می ۱۹۱۲دا، چاپ و بلاوکراره‌ته‌وه، له هه‌هوانیکدا به‌هوانیشانی "هه‌مه‌دان" باسی کاروانیکی بازرگانی کردوه که مولک و مالی بازرگانانی له‌به‌غداو ده‌ور و به‌ریبه‌وه هه‌لگرتوه و له‌کاتی‌کدا به‌نیوان سه‌حنه و کرماشاندا تیپه‌ریبه‌وه له‌نزیک هه‌مه‌دان، له‌لایهن رینگرو جه‌رده‌وه په‌لامار دراوه و هه‌رچییه‌کی هه‌لگرتوه تالانیان کردوه و هیچیان نه‌هیشتوتته‌وه.

الغاز

جاء من عبادان في مركب بلوص مائة صندوق من الغاز
الذي يستخرج فيها لاجل تجرته نصريفه وبيعه في بغداد

همدان

بلغنا ان القافلة الحاملة اموال التجار من بغداد وناوحيها
بينما هي تسير بين حمضه وبستون قرب همدان هجم عليها قطاع
الطريق ونهبوا ما فيها من الاموال والامتنع ولم يسلم منها
شيء .

الصدى - يا لله الى م تبقى هذه الاطراف عبر امته
يفتاها الاصوص بغنائمهم . الى ما تصطاح ويسود عليها
الامن وتممها الراحة فتسير الناس والقوافل في سلامة
واطمئنان . اللهم يسر

الحفريات

کتیبیکی جهلادتهت بهدرخان و کامهران بهدرخان

ئاشکرایه که دهولتهتی عوسمانیی لهپاش کودهتای ئیتیحادیییهکان و ههتهسهر کاری بژاردهیهکی سهربازی و تورکگهرا، تادههات ههولئی قورخکردنی دهسهلات و بهرتهسکردههوی نازادییهکانی دهداو له دهرهیشهوه، بهتاییهتی لهبهلقان، زیاتر لهگهله گهلانی سهربهخویخوازی ئهو ناوچانه لهپیکداداندا بوو. ئهوهش هۆکاری ههلهگیرسانی جهند خولیکی جهنگی خویناوی بوو لهو ناوچهیه.

هیزهکانی سوپای دووهمی بولگاری، پیکهوه لهگهله سهربازانی سوپای دووهمی سربیی، ههر لهسهرهتای دهستیکی یهکهمین جهنگی بهلقانهوه (۱۹۱۲-۱۹۱۳) خویان ئامادهکرد و گهمارودانی شاری گرنگی ئهدرنه دا که لهبندهستی عوسمانیییهکاندا بوو. گهماروکه له نیوهی مانگی ئوقهههبری ۱۹۱۲هوه تاوهکو ۲۶ی مارتی ۱۹۱۳ بهردهوام بوو، دواچار هیزه هاوپهیمانهکانی سرب و بولگار، توانییان دهست بهسهر ئهو شارهدا بگرن و ئهوهش گورزیکی گهوره بوو له سوپای عوسمانیی که لهدوا قوناغی ئهم خولهی یهکهمین جهنگی بهلقاندا، بهریکهوت.

شایهنی باسه، ههر لهو سالهدا ههر دوو برا: جهلادتهت بهدرخان و کامهران بهدرخان، کتیبیکیان بهتورکیی بهناونیشانی "ادرنه سقوطنک ایچ یوزی / رووی ناوهوی کهوتنی ئهدرنه" نووسیوهوه لهههمان سالدا له ئهستهنبول چاپ و بلاوکراوتهوه. ئهم کتیبه وهک له ناونیشانهکهیهوه دیاره، ههولیداوه ئهو هۆکاره شاراوانه شههوکهو بکات که بوونهته کهوتتی شاری ئهدرنه و ئهو شکسته گهورهیهی رووبهرووی سوپای دهولتهتی عوسمانیی بووهوه لهم خولهی جهنگی بهلقاندا.

کامران بدرخان

جلادت بدرخان

ادرنه سقوطنک ایچ یوزی

شاعر، حکیم دوکتور عبدالله جودت بک افندینک
تقریض بلند اسلوبلرله مزیندر .

مقدمه — سفربرلکدن اول — اعلان سفربری —
وسائط مدافعه ومهمات — قوای مدافعه — وسائط
غذائیه و ذخیره مسئلهسی — خستهخانلر ومالزئم طیبه —
شهره بر نظر — اعلان حرب ، وقوعات ابتدائیه —
ادرنه به منتهی مهاجرلر و سؤ تدابیر — محاصره قطمبه
وقلعه محاربائی — متارکه — ذخیره نخریائی قولرا خستهلئی
واحوال عمومیه — ایکنجی دوره حربیه — سقوط
واستیلا — ادرنه شهرینک احوال تاریخیه وجغرافیهسی —
خاتمه —

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

KÜTÜPHANESİ استانبول

Seyfettin Özege başlığı

سیرینی مطبعهسی

۱۳۳۹

(1913)

وه لاميكي دكتور عابدولا جهودت به روژنامه يهكي نهرمه نيبى

له گهرمه ي جهنگى بهلقانى يه كه مدا له نيوان دهولته ي عوسمانى و سرب و بولگارمان وله كاتى گهماروى شارى ئه درنه دا، دكتور عابدولا جهودت له ژماره ۵۰ى ههفته نامه ي "اجتهاد"ى خويدا كه روژى پينجشهممه ي ريكهوتى ۲۹ى كانونى دوومه ي ۱۹۱۳دا، بلاوكر اوته وه، وه لاميكي بهناونيشانى "چهمكه كانى كوردستان و نهرمه نستان" بو بابه تيكي روژنامه ي "ژاماناق" نووسيوه كه بهناونيشانى "نهرمه نستان يا كوردستان؟" كه له چاپى روژى ۱۶ى كانونى يه كه مى ۱۹۱۲دا، بلاوكر اوته وه.

جهودت، نيشانه ي پرسياره كه ي ئه وه ناونيشانه ي وتاره كه ي "ژاماناق" سهرنجى راكيشاووه ده لئيت كه له كاتى خويدا به چه ند هوكارىك نه يتوانيوه سهرنجى خوى له باره ي ئه و وتاره وه بنووسيت، به لام له م قوناغهداو پاش نه مانى ئه و هوكارانه، به شياوى زانيوه ليره دا سهرنجى خوى له سهر ئه و بابه ته روونبكاته وه.

ئه و پيى وايه كه هاو لاتيبيانى نهرمه نى ئه مرؤ بهرژه وه نديبه كيان له مه سه له يه كى به م شيويه دا نييه، پيگه ي ئه وان له ده ولته ي عوسمانى دا هاوشيوه ي سرب و بولگارو يونانيه كان نين و ئه وان له گهل كورد و توركا، له ژيانتيكى پيكه موييدا و له هه مان بارودوخ ژياون و پيكه وه خو شى و تالبيان به يه كه وه چه شتووه.

شايه نى باسه، جهودت، وه لامه كه ي خوى بو دوو پرسيارى بابه ته كه ي "ژاماناق" تهرخان كردووه، كه يه كه ميان ئه وه يه : له رووى ميژوو ييه وه كوردستان وه ك و لاتتيك بوونى هه بووه؟ ئه گهر به لئى ئه ي كامه سنوور كه يه ته ي و سهر به كام ويلايه ته له ئاسياى عوسمانى؟

بو وه لامى ئه م پرسياره، جهودت بو كتىبى "شهره فنامه" ي شهره فخانى بدليسى گهراوته وه سالى "۱۶۰۵"ى بو نووسينه كه ي داناو! به گويره ي ئه وه مه لبه نده كانى دياربه كر، جهزيره، دهينور،

فهلویه، لوری بچوک، وان بهشیکن له کوردستان، نهوانه‌ی حکومت و سه‌لته‌نه‌تی کوردییان تیدا بووه و له دهسه‌لاتداره ناسراو مگانیشیان : سولتان نه‌محمد کوری مه‌رداست، سولتان نه‌سپر، سولتان سه‌عید کوری نه‌سره‌ددین ، سولتان مه‌نسور کوری نه‌سپر، سولتان بیلال کوری به‌در، سولتان نه‌بولفه‌تخ کوری ته‌بیار، هه‌روه‌ها سولتان شو‌ج‌اعه‌دین کوری خورشید که به‌گویره‌ی وه‌سیتی باوکی و بو‌فراوانکردنی سنووری دهسه‌لاته‌که‌ی، دهستی به‌سه‌ر یه‌مه‌ن و حیجازدا گرتوووه‌ هاوسیه‌ی سولتان مه‌نمون کوری مونزیر له‌حیجاز نیژراوه.

هاوشیه‌ی نه‌مانه‌ش، مه‌لبه‌نده‌کانی : هه‌کاری ، نامیدی، جه‌زیره، فه‌نیک، ئاره‌بگیر، حسن‌کیف، و مار‌دین له‌لایه‌ن میره‌کانی وه‌ک :میر ته‌یمور و میر عیزه‌دین و میر سلیمان‌هوه به‌ریوه‌یراون.

پاشان جه‌وده‌ت دینه‌ سه‌ر میرانی بو‌تان و "حکومه‌تی نازیزان" گوایه که دام‌زیرنه‌ره‌که‌ی میر سلیمانی کوری خالیدی کوری وه‌لیده و ۱۳۰۰سال دهسه‌لات‌داریتییان کردوووه. جه‌وده‌ت سه‌بارت به‌میره‌کانی نه‌م به‌مه‌الیه ده‌مانگیرته‌هوه بو‌ کتیبی "مرآة العبر / ئاوینه‌ی په‌نده‌کان" که له‌وه‌ ده‌مه‌دا له‌لایه‌ن میژوونووسی کوردی عوسمانی : سه‌عید پاشای دیار به‌کریبه‌هوه نووسراوه. پاشان حکومه‌تی میر به‌درخان که له‌سه‌رده‌می سولتان عه‌بدوله‌مه‌جیددا ملکه‌چی نواندوووه. مه‌لبه‌نده‌کانی چه‌شمزه‌گ و پرنک، سفیما، میرداس، کلد، پالو، ساسون، خیزان، مکس، نه‌سپاله‌ر، نیکلس، سیروان، زه‌رقی، کردگان و ماهاوشت که له‌ سه‌سه‌د ناوچه‌ی ده‌ره‌به‌گی تیده‌په‌رن، له‌لایه‌ن سولتانه‌کانه‌هوه یان میره‌کانه‌هوه وه‌ک شوینکه‌هوتیه‌ی ده‌وله‌ت ئیداره‌کراون.

ته‌نانه‌ت دریزی میژووی حکومه‌تی کوردی بدلیس به‌زمانی فارسی هه‌یه‌و نووسراوه. نه‌هوه‌ی کوردانی مه‌لبه‌ندی ناوبراوی سه‌روهه له‌سالی ۱۰۰۵ هوه حوکمدارییان کردوووه به‌دریزی له‌ کتیبه‌که‌ی "هامه‌رفون بوکشتال"دا به‌ناونیشانی "ئیمپراتوری عوسمانی" باسکراوه.

جهودت گهراوتهوه بۆ قوناغه دیرینهکانی میژوو و باس له
سهردهمی جهمشید دهکات که کوردانیش تیایدا خاوهن دهسهلات بوون
و لهدهولهتییکی گهورهدا لهئیراندا حوکمرانییان کردوه و کوردان
لهمیانهی ئهو میژووهی جهمشیدو زوحاک، ناسراون.

پرسیاری دوومی "ژاماناق" ئهوهیه : لانیکهم لهماوهی ۱۰۰۰
سالی رابردووی مهدهنیهتدا، کوردان چ بیرو هزرکیان ههیه که
وهک سهرچاوه بۆی بگهرینهوه؟!

دکتور عهبدوڵا جهودت بهمشنوهیه وهلامی ئهو پرسیاره دهداتهوه،
که بیگومان لهئینو ههردوو رهگهزی کورد و ئهرمهندا : شکسپیرییک،
مۆلییرییک، گوتهنییریگییک وهک بیرمهندیکی ئینسانی، یان پزیشکیکی
وهک : بههرینگ، پاستور یان جهندر، نییه.

بهلای جهودهتهوه، پایه سهرهکییهکانی ژیان و سهربهخۆیی ههر
گهلنیک لهسهر دوو بنهما وهستاون که ئهویش:

- جهنگاوهریتی و گیانی سهربازی و پهلاماردانه.

- پیشهگهریتی و ئابووری و پاراستنی شایستهیی

جهودت لای وایه بنهمای یهکهه له کورداندا چهسپاوه دوومیش
لهئینو ئهرمهنهکاندا. سهبارت بهخهسلهتی جهنگاوهریتی کوردان،
جهودت، سهلاحهینی ئهیوبی بهنموونه دیننیهوه، ههروهها ئهو
رهگهزهکانی چهرکس و لازیش وهک کوردان وینا دهکات کهئیهتاکه
له شهری بهرگرییدان وهک سوپهیرییک لهبهرامبهر بولگارهمان
لهبهلقان خۆراگرن. لیره جهودت ئاماژه بۆ دوو فهرماندهی سهرهکی
عوسمایی له جهنگی بهلقان دهکات که رهزابهگی فهرماندهی سهربازی
ئهشقودرهو شوکری پاشای سیمبولی بهرگریی له شاری ئهرنهیه،
ئهو دووانهه که رهگهزی کوردان.

جهودت لهگهل ئهوهی دان بهنازادی بیرکردنهوه ههست و
تایبهتمهندییهکاندا دهنییت و ریزی لی دمگریت، پی وایه که لهم

قوناغەدا كاتى يارىيىكردن بە چەمكەكانى وەك كوردستان و
عەرەبستان و لازستان و ئەرەنستان نىبە و ھىنانەئاراي ژيانىكى
پىكەھىي ئازاد ماىھى باىھخ و گرنگىيە.

جەودەت پىي وايە كە ئەو گەلانەي لەچوار چىوھى ئىمپراتورىيەكەن
پىكەھە زۆر قوناغى ناخۆشيان تىپەراندووە ھىشتا نەھامەتى گەرەو
ناخۆشيش لەرىيە، بەلام بەھىوايە كە ئەم مەملەكەتە لەناونچىت و
نامرى و دەژى ئەگەر پروا ھىزىكى مەعنەوى گەلانى وەك پىشوو
يەكبات.

هما ديمير قفسددر ،
 قانادلری شکسته در ،
 دوا شفای تولدورور :
 طیبمزمده خسته در .

یانار بهارمک کلی
 سیاه آچیلدی سنبلی
 بو ایلهده نایقوشک سسی
 بوغار نوای بلبلی .

نه مرده یز ، نه زنده یز ،
 هزارلر ایچنده یز ؟

نه مؤمز ، نه ملحدیز ؛
 بیلمنمه یور نه دینده یز .

کوزمده هرکولن نظر ،
 اولور نیکاه احتضاز ،

جهان خموش ، جان نزار :
 نه ساز وار ، نه سوز وار .

۱۶ تفرین اول ۱۹۱۲ حاسون

عبدالله جودت

کوردستان و ارمنستان مفهومیری

ژاماناق غزته سنک ۱۶ کانون اولسه ۱۹۱۲ تاریخی

نسخه سنده «ارمنستان» می ، «کوردستان» می ؟

عنوان استفهامکاری ایله بیر مقاله یالکز بیرقاج کون اول
 منظورم اولدی غزته بی و مقاله سنی کورور کورمز جواب

اولدی .. حیاتی سراپا وطنه ، مملکتته وقف ایتمه یی وعد
 ایتیش عسکر طاقنک یاره ، غرب زینت و آرایش دوشکونلری
 اولمغه باشلادقلرینی کوردیکندن « - آرتق یتر !. طور! »
 امرینی و بردی . ارکنندن تهلسکته ک اوکنی آلمنی عزم
 ایتدی .. بزه ، زاپون اولارق تعقیب ایده جکمز یکانه راه
 مستقیبی کوستردی ..

و بو الهی وظیفه ارشادی - عائله ایمراطورینک محیط
 ماتمدارنده طویلانوب کوزباشلاری دوکدیکمز برهنکامده -
 اک مدهش بر طریقه ، شاهانه بر اتحار شکلنده ایفا
 ایتدی ..

اشکلزجه دن مترجی

اورخان رضا

نه سوز وار ، نه ساز وار ؛
 نیکار یوق ، نیاز وار ؛
 کوکلهه آنخاق آغلایان ،
 نولن بیر اهتراز وار .

کلاب آئده شیر تر ،
 سما زمیناره ایتر ؛

امید ! یاق چراغکی :
 اوکده بیر جهان سوزر .

و مطالعه می اعطا و بیاندن بی منع ایدن بعض ملاحظه‌لر موجود ایدی . بوکون اولملاحظه‌لر قوه مانع‌سنی ضایع ایتش اولدیفندن و بر بله‌سی لازم و جاز اولان جوابی بک مجمل و ملخص اولاراق و بر بیوروم .

اولا ارمنی و طنداشلر مزك منفعت قومیه‌لری بویه مسئله‌لری قاریشدیر ماقده دكلدر .

ارمنی و طنداشلر مزك موقعلری عناصر عثمانیه‌دن اولان بلغار، روم و صربلرک موقعلرینه هیچ بکزه من . بن بوسوزی سویلر ایکن طرف بر م شاهد اجتماعی کی سویله . یورم . منطلق و محاکمه‌سی دیگر بوتون علائق‌دن آزاده طوتویوروم . کوردلر، ارمنیلر تورکلر الخ، عینی زمانده و عینی اولچو ایله تقمت ویا نعمت کورمه‌ک، عینی زمانده عینی درجه‌ده عینی شرائط آلتده مسعود ویا غیر مسعود یاشامایه محکومدرلر .

« ژاماناق » ک ایکنی سؤالی وار :

تاریخده بیر کوردستان مملکتی موجود اولمش ایسه حدودلری نه صورته تعیین ایدیله بیلیر ؟ آسیای عثمانیک هانکی ولایتلری کوردستانه تابع اولمشدر ؟

اگر بن دیباجه اولاراق یازدیغ سطرلرک احتوا ایتدیکی فکر و قناعتده اولماش اولسه ایدم یعنی « کوردستان » « ارمنستان » مسئله‌لری کی مسائلك فائده سز لکنه حتی منافع عنصریه مخالف اولدیغنه قانع بولونماش اولسه ایدم مشهور مورخ « شرف‌الدین بتلیسی » نک « شرفنامه » کتابی اشهاد ۱۶۰۵ سنه هجریه سنه قادار کوردستانک « دیار بکر » « جزره » « دینور » « فصلویه » « لورت‌کچک » « وان » قطعه‌لر نده اجرای حکومت ایدن ک مشهور سلاطین کوردیه‌دن « سلطان احمد بن مرداست » « سلطان نصر » « سلطان سعید بن نصر الدین » « سلطان منصور بن نصر » « سلطان بلال بن بدر » « سلطان ابوالفتح محمد بن طیار » « شجاع‌الدین بن خورشید » ی و پدربنک وصیتی اوزه‌درینه (یعنی ای استیلا ایله (حجاز) قادار حدودی توسیع ایدن

و حجازده مدفون « سلطان مأمون بن نذر » ی ذکر ایدده بیلدیکم کی « حکاری » « عمسادیه » « جزره » « فیک » « عربکیر » « حصن کیف » « ماردین » قطعه‌لر نده اجرای امارت ایدن « امیر تیمور » « امیر عزالدین » « ابراهیم علی » و « خالد بن ولید » ک اوغلی « امیر سلیمان » طرفندن تشکیل ایدیلوب ۱۳۰۰ سنه دوام ایدن « آرزیه حکومتی » حاکم و امراسنک اسمعلری، دیار بکرلی مؤرخ سعید یاشانک « مرآت‌العیر » ندن اقتباس و تعداد ایدده بیلیر ایدم . « آرزیه » حکومتی « امیر بدرخان » ک، محترم و معزز پادشاهز سلطان محمد خامس حضرت تئرنیک اب مکرملری سلطان مجید زمانده عرض اطاعت ایتمه‌سیله ختام بولمشدر . « چشمکزک » « برنگ » « سفیا » « میرداس » « کلد » « بالو » « صاصون » « خیزان » « مکس » « اسپار » « نیکلیس » « شیروان » « زرقی » « کردکان » « ماهاوشت » قطعه‌لر نده اوچیوزی متجاوز دره بکی کاه بعضی سلاطینه کاه بعضی امیرلره vassal و اصل یعنی حاکم تابع اولاراق اداره‌لر امور ایتشلردر .

یالکیز بتلیس کورد حکومت معظمه سنک مفصل تاریخی فارسی لسانده مسطور و موجوددر .

۱۰۰۵ تاریخندن اعتباراً کوردلرک یوقاریده ذکر ایتدیکم قطعه‌لر نده اجرای حکومت ایتدکاری مشهور (هاهمرفون بوقشتال) ک « عثمانی امپراطورلری » تاریخی عنوانلی اثر معظم و معتبر نده بر تفصیل مشروحدر .

بونجه شوهاد ایرادی کافی دکل ایسه شاه ایران (جمشید) زمانندن اعتباراً کوردلرک اوزمان ک معظم بیر دولت اولان ایران دولتیه متحداً اجرای حکومت ایتش اولدوقلرینک ایران تاریخلر نده مضبوط بولوندیغی و حتی (جمشید) و (سخاک) ک کورد اولدوقلری نده در میان ایدده بیلیرم .

(ژاماناق) غزته سنک ایراد ایتدیکی ایکینجی سؤالده شودر :

کوردستان، عربستان لازستان، ازمنستان الح کله ربه او پناماق زماننده دکتر: متحد وحر اولاراق باشامایه مستحق و مقتدر اولدینمزه مادی بینهلر و بره جک زمانده بز چوق بو یوک فلاکتلره اوغرادق، فقط فلاکتلرک اکمهلیک واک بو یوک هنوز بزلی بکلمکدهدر، برفلاکتک اکمهلیک قور تولماق ائزدهدر، هنوز ائزدهدر، او اکمهلیک واک بو یوک فلاکت شیمیدی به قدر و بالخاصه شیمیدی اوغرا دینمز فلاکتلردن منتصیح اولماقدیر. فقط بیر ایمان خروشان و فروزان ایله قانع و امیم که بومملکت ئوله مشدر. و ئوله مایه، باشامایه و باشامایه قرار قطع ایله قرار و مرش جانلرله طولودر.

۱ کانون قانی ۱۹۱۳

عبدالله جودت

عبدالله جودت

ادرتک آرسلان مدافعی شکری پاشا حضرتلی

مشار البیک تلغرافی:

« ادرتنه کبی دینلک المستحکم مواقتندن معدود برشهر مقدسی دنی، خوشخوار بردشمنه تسلیم ایدم جک آلیقی بر قوماندان شالی عثمانی تاریخده کوروله مشدر.

« کوردلرک لاقفل بیک سنهک ماضی مدینسی او کرمک و بوسورته کوردلرک خصائص تمدنی حقیقه برفکر ایدینک اوزره هانکی منبعاره مراجعت ایتمک لازمکلیزه»

بو خصوصده بره جکمز جواب هر ایکی عنصرک ده قولوغنی قبادراجی مایتهده دکدر.

هر ایکی عنصر دخی نه بیک سنهک نه یوز سنهک بیرماضی مدنیت کوسته ره بیلیمکنن اوزاقدیر.

بو عنصر لردن هیچ بیر انسانیته نه بیر (شکیر) نه بیر (مولیه) نه بیر (غونه نیرغ) نه ببردوقتور (به هریغ) نه بیر (بستور) یا خود (جه ندر) و برمه مشدر.

فقط اجهدیمه بیر فومک دوام حیات و استقلالنک موقوف علیهاری باشلیجه شو ایکی خصیصه در:

جنگاورک، یعنی حرب و ضربه قتلدار.

صنایع کارلق، یعنی اقتصاداً حفظ استقلاله اهلیت.

بوخصتلرک بربخشنده کوردلرک بکینجینده ازمینلر

تیز ایشاردیر. بیرنجی خصلتک ممانده سی اولاراق سلطان

صلاح الدین ایوبی ذکر اولونور. اکینجی خصلتک ممانده

لری هر عنصرده ازمینی وطنداشلرک آراشنده اکسک

اولما مشدر و ایوم اکسک دکدر. بیرنجی خصلتک ممتاز

صاحباری اولدوقلری ازلان لاز و چرکس قارداشلر منزله

برابر کوردلر دون، داهادون، چتالجه خط مدافعه سنده اثبات

ایتدیله. عثمانی سهرلرینک ایچنده بلغار مهاجرلی طوتوب

یرلره چاریان عسکرلرک منسوب اولدوقلری عنصر ازجه

لاز، چرکس و کورد عنصرلری ایدی. اشقودره قوماندانی

رضایک و بوگون رسمی اجتهادی ترین ایدل ادرنه مدافعی

شکری پاشا کورد عنصر ننددر.

تکرار و اجمال ایدرم. اجمال و تکرار ایدر ایکن

مخلص و بی طرف و کافه علائق دینییه و عنصر یه دن آزاده

بیوفرد انسان قی و وجدانییه متحسین و متفکر اولدینمی

تأمین ایدرم.

برایانی بهدرخانی عهبدولر هزاق بهنهفرهت دهکهن

له لاپیره ۲ی ژماره ۹۰۴۵ی روژنامه‌ی "صبح" که له‌روژی یه‌کشه‌ممه‌ی ریکه‌وتی ۲۲ی تشرینی دووه‌می ۱۹۱۴د، چاپ و بلاوکر اوته‌وه، له‌ژیر ناو‌نیشانی "عبدالرزاق تلغین" برایانی بهدرخانی که : له‌ئهمین عالی، موراد ره‌مزی، عه‌بدولر محمان، حه‌سه‌ن حوسنی و محهمه‌د عه‌لی بهدرخان پیکه‌اتوون، عه‌بدولر هزاقی برایان بهنه‌فرهت کردووه ده‌لین به‌هوی هاوکاریی ناوبراو له‌گه‌ل روسه‌کان و په‌لاماری سه‌ربازیان بو سه‌رخاکی عوسمانیی، ناوبراو له‌بنه‌ماله‌ی بهدرخان دهرده‌که‌مین، چونکه میژووی ئه‌م بنه‌ماله‌یه هه‌ر له‌سه‌رده‌می سو‌لتان سه‌لیم و سه‌لیمانی قانونییه‌وه، باپیرانیان و بنه‌ماله‌کایان له‌خزمه‌تی دین و نیشتیماندا بوون.

شایه‌نی باسه، برایانی بهدرخانی ئه‌م کاره‌ی عه‌بدولر هزاق بهدرخان به شه‌رمه‌زاریی بو خویان و بنه‌ماله‌کایان ده‌زانن و پینان وایه له‌دیدی کورداندا به‌کاریکی به‌دکاریی ده‌بیریت.

نازانرئ ئاخو برایان بهدرخانی له‌ژیر فشاردا ئه‌م نه‌فرینه‌یه‌یه‌یان بلاوکر دینته‌وه یان مملاتی کونی ده‌ولته‌ی عوسمانیی له‌گه‌ل روسیا و هه‌ستی ئاینی ئه‌و هاندهره‌ی پیناوان ئه‌م کاره‌یکهن.

لیدن بیوک برغلیسان باش

تائده

عنايه لهنه بیوک برجریان
ن ترک یازییور . کر جیار
ره مستندهمی آئنده

صوصنده نائل سربسقی
عنايتشک کال مضفریتله
آراسنده بیوک بر شوق
نکه بوراویونک کندهلرینه
بت کتیره بکنی بیلیورلر .
ک جوق دفعه لرقام ایتمش
بلان عصیان ایتمش لورور .

یقانک ازدی بیوحوالده
مظهر اوله جق واسلام
تندیسنه دست عبادت

غلیان

مشینتپناهی به فی ۷ تهرین
ایلمش اولان تفرانده
جهنی متصاقاً صلوا تعالی
که منبر مسعادتلرنده بالمعوم
دائر اولان فتاوی شریفه
رقق مال و مزیایی عامه به
بلم شریف ختماری دعای
نظریته مباشرت ایلمشور .
م بولنان ترک عمری فارسی
عربان ویدی ورود ایتمکده
کنن هجاج کرانه توزیع

دشمنه قارشی اهلاقی فرض حقیق تشکیل ایتمش اولان
جهادک تهریندن بزر جعداً متفکر بولندیمیزی اسلام
فرداشلر یزدن قطعاً آریلیوب ازهرجهت اشتراک ایتمک
صورتیه ایاتیه و دشمنلریزه قارشی مسوک دامله قاعزه
وارنجبه قدر اساهیه آماده بولندیمیز معروضدر .
ارمنی رئیس روحانیسی سرکیس ، پروتستان رئیس
الکسان ، مجلس اداره دن آرین . تجار دن اشوب ، بلدییه
اعضای هیپاروم .

عبدالرزاقی تلغین

جریده عترمه لرینک ۴ تهرین تانی ۳۳۰ تاریخلی ایسته سنک
تبلیغات رسیمه کسمنده ندرخان عبدالرزاقی پاک بکرده ده
روسلمعاوتنه هدیه اوج بوزقدوره و نه سیله ما کو طرفنده
حدود صری مجاوز ایدرک بر کو به دوس بایرانی رکز ایتمک شناخته
جرات ایتمک کنی کال تلف و ناسفله کوردک . اجدادضیک ، یاوز

حنعان سلیمک ایران سرفیله قانق سلطان سلیمانک و پناه محاصره .
ستده دین و وطن اوغورنده سبق ایدن خدمت لری شو اهد تارنجیه

ایله متبت اویوب و بر پندجان زاده لرله رحمان ایدن دیگر
برادر لریش منفقاً ۹۳ روس سفیرنده کردستان ، آلمنه
و در سعادت دن جم و ترتیب ایلمکمز اولوز بیک هسا کر
معاونه ایله مختلف موافع حریبه به کیده رک وظیفه
دینییه و وطنیه ضری ایفا ایتمش اولدیمیز کبی بالسان
حریتنه اوغلار ضمه یکنتر ضمه الی سلاح طو تانلری صین
وظیفه شتاب ایتمش وله الحمد بو حسن ایله ایوم متحس
پوشش ایکن ملتت مذکورین ارتکاب ایدن عبدالرزاقی

بجک افراد عالمه ض میسانده بولسی حالا و ایسی
موجب عار و شین اوله جنی حرکات سابقه سنندن دخی

اکلا شلمش اولسی اوزرینه کنده یسی مقصدا تلغین ایدرک .
ندرخان عالمه سی ایتمدن رد و طرد ایلمکمز جهته جمله به
معلوم اولتی اوزره اشبو ورقه تک هیناً جریده مخترمه لرینه
درجنی رجا ایله عبدالرزاقی بیک بو یوله تکرار ایدن حرکات
ملتت کازانه می بالجه کردلر نظر نده دخی اوتهدن بری نقرت
ولمتله کورلکده بولندیمیزی بتون موجودیزه علاوه
ساز ایتمش

ایتمش عالی ، مراد و ضری ، عبدالرحمن ، حسن حسینی
محمد علی .

فامه
برلین ۲۰ تهرین تانی
خرتمه می طنجه شهری طلیت
فاس قبائلی طرفندن ضلع
ایدن قیامک اوکنی آلمانی ای
افراد کوندر دک لری ماده
بیله بر مکنده در .

وضع
برلین ۲۰ تهرین تانی
و موفعه بکیدن تبدیل بو قدر
شدتله دوام ایدیلور . تم
اجرا ایلمان بوجوملر موفقیه
جوازیم (چه تفسوا هو)
بولامشده اهمیت فوق
مذ کوره تک آلمان لرهنده .

برلین ۲۰ — آژانس
بو کونکی تاریخله قرانگاه
فلاندرده و فرانسه تک شیانده
طویراقی چامورلی و لسمآ ط
لری ده ایلمی حرکت مز ایتمک
شرقیسنده ، (اومیر) قر
ایندلشدر . پروسیای شر
متبلندر . کولار یابلا سنک
اشفاننده بولتیان بر صحرآ ط
نقل اسکی طویرلی اله کچیر
بری طرفنه چکیلمش اولالا
یلوزه تک جنوبنده آلمان ار
لودز جوارنده و چه توشوا
تیجه لته مشدر .

روسلرک
ویانه ۲۷ تهرین تانی
ایلمان رسیم بر تیلفنامه ده
آلمان و آوستریا - مجارستان
احراز موفقت ایلمش لورور . تی

نه‌فره‌تنامه‌ی زوشییر به‌درخان له‌دژی عهدولر‌ه‌زاق به‌درخان

له‌لایره‌ ۲ی ژماره ۹۰۴۸ی روژنامه‌ی "صبح" که له‌روژی چوارشهممه‌ی ریکه‌وتی ۲۵ی تشرینی دوومه‌ی ۱۹۱۴دا، چاپ و بلاوکراوه‌ته‌وه، له‌ژیرناونیشانی "رد و تلغین / ره‌تکردنه‌وهو به‌نه‌فره‌تکردن" زوبییر به‌درخان زاده له شامه‌وه ته‌له‌گرافیکی ره‌وانه‌ی وه‌زاره‌تی جه‌نگ کردووهو گوایه هه‌ستی ئاینیی هانیداوه، تیایدا وه‌ک دوا کوری به‌درخان پاشا، عهدولر‌ه‌زاق به‌درخان به‌نه‌فره‌ت ده‌کات له‌پای هاوکاریی ناوبراو له‌گه‌ل روسه‌کاندا. زوبییر به‌درخان ئه‌و کاره‌ی عهدولر‌ه‌زاق به‌خیانه‌ت و رسوایی بو‌بنه‌ماله‌ی به‌درخان پاشا له‌قه‌له‌مه‌ده‌تات و به‌ناوی هه‌موو به‌درخانیه‌کانه‌وه داوای لئیبورده‌ن ده‌کات.

روسار مغلوب اولدی بئى ختم برده مستقل بر او قرايتما
حکومتی تأسيسنه چالیشبه چنى سويشدر.

رد وتلعين

بدرخان پاشا زاده زچر اضا سبه شاه من حریبه
نظارته کشیده ایدبان ۹ تشرین تانی ۳۳۰ تاریخلی
تلفر اقامه سوونی :

بدرخان پاشاک الله صوگ اولادی، وجوده معلومدر.
قدومه الواده ناسله منقب عهد لر زاق مینوتی، دین و ملة
خباتندن طولای بدرخان پاشا زاده لکم حسیبه رد و تلغین
ایدوم. اسم او مانان لغدی لری صادر اولورسه وجوده لک
مطلوبه بئتک کیدوب عشرین و ترقه بارمله برابر بوخان
دین و ملنک وجودی بو مانان قابیر منی تهه ایدوم.
پوهرضیم نعلی ایچون دکادره محمد حیدر بیگ صدیقی مسلم
اولان مرحوم بدرخان نامی لنگدار ایدن و درلر تده معلوم
اولان پروسقیتک عالمضه منسوب اولدی بئى اسیات ایلک
ایچوننده اشبو تلر تک الطارمه و معنی استرحام المرم فرمای.

اوروپا حربی

روس اردوسی صیغیشدی

برائیل ۲۲ تشرین تانی — روس لاره روسی نغله و طوب
قدانندن طولای صوگ درجه سیددی چک کده ورا خیرا
روس حکومتی ژاپونپاه مراجعتی ژاپون عسکرینک مانجوریا
حرب میدانده روس لاره لاری دلا لاری لک پان

پیشووردی، برتون مصر پورتی
انتکاز لره ناپولیونک خوفی اولدی
ره جنگاری آکلایشیلور. ناپولیون
نک عالممول حکومتی بودرجه
پار شهید اولامشدی.

یونان دن استمدادی

سختبارانه نظر آ اوسترالیانک
متعاقب ائتلاف منک دولتری
جنب ایتک ایچون یکیدن یک
ایشلردره قهرسک ترکی وعدی
اله ایتک کافی کده بکندن جنونی
سوریه و یزله لوسک جبلته
وصده کی تکلیف همان شهید آمیز
کریدک اشغالی، بالغان محاربه.
اولرق عسکرینی همان صرب
طلب اولمشدر. ظاهر حال یونان
یک بنامه دینی کوستر مکشدر.

دوق و ادیسی

بجر سپاه ساحلنده بدأ ابتدی
بعض صرته آثار حیرت تولید
سببی حوالی مذکوره تک یک

دیوانیکی چاپکراوی کامهران بهدرخان به تورکی

دیوانیکی شعیری کامهران بهدرخان بهناونیشانی "طنین حرب / زرنگهی جهنگ" لهسالی ۱۹۱۶دا، لهئستهنیول چاپ و بلاوکرارهوهو ههوت ههلبهست لهخۆدهگریت. شایهنی باسه، بهرایی دیوانهکه نووسینیکی کورتی "جهلادت بهدرخان" ی لهسهره که باسی ئه رۆحییته ئیسلامهتییه ههیجامنمیزه دهکات که ههلقولای شکوی جهنگی سوپای خهلافهته. کامهران بهدرخان ههلبهستی یهکهه پێشکەشی شههید عهبدولقادر بهدرخانزاده که فرماندهی فریقهی حهقهدهی سوپای شهشهم بووه که لهبهرهی دووم بریندار بووهو پاشان گیانی سپاردوووه.

26595

۱۴۴۱

کتابخانه
موسسه
تاریخ و جغرافیا
تهران

کامران بدرخان

طنین حرب

فان و فکر قرداشم جلاوت بدرخان

شاعر دن اول — الهامکارم — محمد عینک روح نجینه — باووزک
برکذارینه — خلافتک رهانکارینه — مقلوب ایکنه غالب ایکن —
غایه خیال.

دار الحلاوه

شاعران اول

و طين حرب ، اسلام ، غانلي روضي جانلانديران خليفه
اردويزيك وولوة شهامتته كوچوك برهكمدير . او وولوة
شهامت هر قلبيه دين و زوال نايير ايزر براندي . هيزر
بو ايد يادار ايزرك لاييوت هيجاتي حس ايندك . كامران
بديرخان ذه او احساس ايله طورتوشان كرور حدير و بو
پريشان شعرلر او روحك حدودلرني آتمش آتوردور .

جهلوت جبرخانه

بئتكطاش — ۲۷ كانون اول ۱۳۳۱

الهامكارم

آتايكم عبدالقادر برهانه [۲]

بو آلدره نكبت وادي ، آله كوش طوغمازدي ،
قبهقملر شهقملرك انكينده سوزدي
زكسلك ، سنبلك كول يوزري قوقازدي
كلن هر بر اوراق نيشه ماعلوب دوزدي .

[۲] ايكنبي قول اردو آتشي نزه اون سكرنجي الاي قومانداني

بديرخان زاده عبدالقادر بك آري بورنشه سيزدون دشمنه بالداك
قورشون و بويما آتاركن آلتدن الدهني بر جبرعهدي مائرا شهيد
اولمدير . عبدالقادر بك شهادتي اناج ايدن جبرعيني آلهني كون
آرسلان عسكرلي قوماندانلرنيك ايتنامي آلكي عزميله دشمنه هجوم
ايتشار و بر سيري قهرمانجهست ضبط ايتلاردي . حركان عمويهيله
مافوق و مادونيك محنتي جلب ايدن عبدالقادر بكك نابوي اسما و
شايطان طرفندن نيزرك آلتدن اونهوق اوموزلنده مزاريه قدير
كوتورلمدير .

شيعریکی عەرهبی مامۆستا محەمەد مێهري

شيعریکی عەرهبی مامۆستا و پارێزەر و نووسەر و خاوەن ئیمتیازی گۆفاری "کردستان" لەئەستەنبۆل محەمەد مێهري (١٨٨٥-١٩٥٧) کە لەلایەن ١٦١ ی ژماره ١٣ ی گۆفاره هەفتەنامە کەیدا سەبارەت بە ولاتی کوردان و نەهامەتی گەلی کورد لە ٣١ ی ئۆگۆستی ١٣٣٥ بەرامبەر ١٢ ی ئەیلولی ١٩١٩ دا، بلۆیکردۆتەوه.

شایەنی باسە، ناوبراو لە گوندی (دشە) ی سەر بە پاوه لە رۆژەلāti کوردستان لە دایک بووه. باوکی ئەو، مەلا عەبدوڵا موفتی، کە لە لایەن موزەفەرەدین شای قاجارەوه کراوه بە موفتی کوردستانی رۆژەلāti، حەوت کوری بووه لە سێ ژن، مێهري گەورە ی هەموویان، ناوی دایکی خاتوو شاپەسەند و کچی یەکیک لە دەرەبەگەکانی جوانرۆ بووه. ناوبراو لەئەستەنبۆل لەگەڵ کوردانی نەتەوهی و گەنجە خوێندەوارەکانی ئەو ئ، لە دەیهی دووهمی سەدهی بیستەمدا، چالاکیی ریکخراوهی و ئەدهبی و فیکری هەبووه و ناوبراو توانایەکی باشی بەسەر زمانی تورکی و عەرهبی و فارسی و کوردیدا شکاوه و لە زمانە ئەوروپییەکانیش سەری دەرکردوه .

محمد منہری (۱۸۸۵-۱۹۵۷)

1

13

کردستان

ساله ۲۰۰ عشر ماهه ۱۲۰
۲ جان ۷۰ روزنامه

ساله ۲۰۰ آبی آبی ۱۲۰
اوج آبی ۷۰ فروشد

نسخاوی بیج قروشه

نسخه ۵ غروشد

سیاسی ، اجتماعی ، ادبی ، علمی اسبوعی ومستقل الفکر مجموعهدور

مندرجات

مرکز	لسان	مطالان
کاکا	تورکه	اوردیات نیوز فرانت
ابین قبضی		پدبخت کردستان
هرمن زاری		آمریکا تحقیق هیئت رهبری میسر قران جابلرینه
جانو		تورک و کرد مسئله
کوزیم		هاشم ناهید بک
کاکا مینر		نامه ناظر اسبق قریب بک
مهری	مهری	نیمه نامه
کردستان		شونات بومیه

ومراسلاتک تا میخیدن مجموعه من مسئولی قبول
انجز

آدرس

استانبول جمال اوغلی : دیوان محاسبات
جووانده کردستان جمیتی قلوبنده (کردستان)
مجموعه صاحب امتیازیت

اخطار

ممنوع عباارات صاحب امتیاز نامه
وقوع بولیدر .
صاحب امتیاز نامه وقوع بولیان عباارات

مهم بر اثر

- (بک اسلام مهندریک قیمت)
- علیسی (نامه شیخ الاسلام معطقی
- سوری اقدی حضرت طرفدن
- تیمیه و ستایشدن مستقی بر اثر
- فانسلان نشر ایندیشدر .

بیم استقبال مطبعی ۱۹۶۳ ۲۳۳

(تحية المحبة والوداد على اطلال وجبال الأكراد)

اوضح وبين لهم مالين قد حكما
به على على بعدى عن اوطانى
وما يبغى من عسر حالهم
بين الورى واكتساحهم جرد خذلان
وما ارى من شمول العز والتم
لكل قوم واتم بين حرمان
ومن صنائع شاعت اثر معرفة
ومن بدائع ذاعت بين الاقران
ومن افانين افكار نشت ونمت
في روضة العلم للقاصى وللداني
ومن تقادير عزت كل مسكين
ومن تدابير ابدت خبا كتمان
وغير ذلك مما لا يطيق على
تحريرها اذ طفت عن حديثان
والناس يحتازها بالعز والشرف
لكنكم عندها في موج فقدان
ابكى عليكم وابكى كل من سمعا
حتى ارى حوا لكم من نهر اجفاني
من عرق علم وسهى بالغ اجبا
تقيقكم الحر عند الذل كالبيان
سيانى تتمها .

محمد مهري

لەسەردەمی نیمپتراتۆری عوسمانییدا، میرهکانی کوردستان ناویان لەریزی پاشا و سەدەری ئەعزەمدا دەهات

بلاوکراوەی "دیکن"دا، کەهەفتەنامەیەکی سەربەخۆی ئەدەبی سیاسی
کۆمیدیە و روژانی پینچ شەممە بلاودەکراوەیەوه، لەلایەرە ۱۱ی
ژمارە ۶۲ی روژی ۵ی ئەیلولی ۱۹۲۰ی خۆیدا، لەچیرۆکیکدا،
نالبەندیک باسی ژیانی سەخت و ئالۆزی خۆی دەگیریتەوه، پاسان باس
لەخەویکی ناخۆشی خۆی بۆ کەسێک دەکات و دەنیت :
"ئایا بوومە پاشا؟ ، بوومە وهزیر؟ بووم بە سەدەری ئەعزەم، بووم بە
میری کوردستان؟ نهخیر...."

1920

نومبر ۶۲ : ایول ۵

بدلی بدی بیق غروشدر

62

آزونه شرناللی: مالک حیاتیه که هر
طرفی ایچون سنالکی ۲۰۰ آنق ایلیلی
۱۰۰۰ اوج ایلیلی ۶۰ غروشدر .
مالک اجنبیه ایچون ، سنالکی ۲۰۰
آنق ایلیلی ۱۷۰ اوج ایلیلی ۱۰۰ غروش
اعلانلار: ادارایله قرارلاشدیریلیر.

دینکن

باشری
سید اسیماوی

دیکن - ایچری نصران مؤسسسی
سرمایهسی: ۸۰۰۰۰ لیرای عثمانی
مرکزی : ایسکال جادهسنده رشید
اندلی خاننده دائرة خصوصه :
تلفراف آدوسی : استانبول دیکن
:: پرسته قوطوسی - ۴۴ ::

هیزهفت پرشنبه کونلری چیقار ، مسلکنده مستقل ، ادبی ، سیاسی تراج غزلیتی دیکن

آزابه ترفعلری تطبیق ایدیلیروی ؟ یاخود : یووز خرسز او صاحبنی باسدیرر .

52

— ناصل اولورده افندمن « نفی » بی طاینازل ؟

— اولاد سنککده سوالمی ؟ آفاقره آخری عارض اولدی اولالی اودن چیقمدن وادی کی . .

یونانلاندی . بن هیچ سس چیقارمدم . صره
بکاده کلدی . بنه سسم چیقمدی . قصابدریمی
یوزدی ، کودهی پارچهلادی . باشله پاچهرمی
برطرفه آیردی . بن حالا اووضع سکوتده . . .
اوسرده طبق آنتمه بکزه یان پریشان حال بر
عموزده دهر آنده بر سبت دکانه یاشندی . یوز
پاره مقابلنده باش پاچهرمی ساتون آلدی اوینه
کوتوردی . بن تمیز ییقادی و تجربه آندی .
فیقیر ، فیقیر فاینامه یاشلادم . خانه خراب قوجه
قاری عینی زمانده جاشبردی ییقاوردی . آقشام
اوستی اوغل کلدی ، سفره حاضر لاندی . قلا ییسیز
بر قرانامه قورو آتمک دوغرادیلر تحیره ییده
ایچنه بوشتادیلر . آتمه ، اوغل قارشو قارشوبه
یکه باشلادی . اللرمی ، ایاقلمی سوموردیلر ،

کوزلم قانندی ودالم . دیرکن برؤیا . اوله بر
رؤیا که حالا نقل ایدرکن بیه تیزه یورم . باشمی
اولم ، وزیرمی اولم ، صدراعظمی اولم ،
کوردستان برلمی اولم . خیر . . ناولم
بیلمیسکنز ؟ سوروه قاتش قره برکی . . .

عام فرق لون سورو ایله دیر قایردم . سوروده
ک ایدم . کویک عارسز چوجوقلری پیشمه
طاقیلیر بی ازواج ایدرلری . هله کنج چومان
متصل دکنکنک سوری اوچله قوروق سوقومی
دیدنکر طوروردی هر کون جابلر کلیر بکنکلری
آرقه داشلمی آلوب کوتوروردی . قرقتی کون
نظاره بر آز کندی طوبلامتم که طقوز قویون
میاندن بی دیکتوب آفیلر ، مذبحه به کوتوردیلر .
زواللی آرقه داشلم بر بر کوزلمک اوکنده

نەمرود مستەفا بۆ پرۆپاگەندە رووی لە شام کردوو

هەفتەنامەى "استقبال" كە بانگەشەى بۆ كەمالىيەكان دەكرد، لە يەكەمىن لاپەرەى ژمارە ۳۱۲ كە رۆژى چوارشەممەى ريكەوتى ۸ى حوزەيرانى ۱۹۲۱د، چاپ و بلاوكراوتەوه، لەئەنكەرەوه هەوائىكى بلاوكردۆتەوه گوايه نەمرود مستەفا (مستەفا پاشا يامولكى) سەرۆكى ديوانى جەنگى پيشوو، لە لايەن ئینگليزەكانەوه بۆ خزمەتى ئەوان رەوانەى شام كراوه و ئەو لە حەلبەوه چۆتە جەزيرە و لەرێگەى كۆكردنەوهى ئەوانەى سەر بە كۆمەڵەى دۆستانى ئینگليزن، خەريكى نازاوهنانەوه و كارى تىكدارانەيه و چەندكەسيەكن بەناوى كۆمسيۆنى عىراقەوه خەريكى بەياننامە دەرکردن و هەولێ چەواشەكارى و شيواندى راي خەلك دەكەن.

مستہفا پاشا یامولکی ۱۸۶۶-۱۹۳۶

لزدن بری با نومیله برغنه قالیشمش ایسه ده اعلان او فومق ایچون بریکن اهلنک تحقیرات
 و تجاوزاتنه معرض قالدندر اماطولی مظفریانی صوفیه ده درین بر دتله تعقب اولمقده و توبرک
 اردوسنک بو نایلیری ابر کچ اماطولیدن دفع و طرد ایده چکنه بتون باغ زستانده محقق نظر
 به باقمقده در .

غرود مصطفی اغفاله کیدیور

اقره ۲۳ (آ.آ) استانبولک سابق دیران حرب ریسی غرود مصطفی انکلیزله یشای
 خدمت ایتلا اوزره شام خاندانه منسوب ریسی شامه کتور مک پانه به با ما ذونیت استحصال ایتشدن غرود
 مصطفی مک مقصدی شامدن حبله و اورانن اجزیره جهت برینه چکرک حرکات ناساده ویدی ایچون
 نشاندنه بولمقدن مرقوم انکلیزر طرفدن بولک بر مبلغ ایله غسل مذکور کوندرلمقده اولوب
 یاشدیکی انکلیز مجبری جمعینه منسوب والت فساد اولان بعضی اذمه رده بولمقده: که قومیسینولک
 همراهه مواصلیری تعاقب بیانامه لر نشر ایده در: خلق اضلال اغفاله باشلا به چناری مونونا خبر
 اقمقده در .

استانبوله انکلیز هیئت کله چکش
 استانبولده دوران ایدن شایعاته نظر آجزال
 طاونسندک داخل اولدینی رانکلیز هیئت قینده
 استانبوله کله چکدر بینه بروایته کوره طاونسپه
 الیوم از میرده بولمقده و یونان ارنوسنک قابلیت

باب عالی به ورلین جواب
 اقره ۲۳ (آ.آ) یونانلیلرک قندیره و کلبک
 حوالیسندنه مسلمانلره پامش اولدقلری جنابعده
 مثال اوله رقی یدی یاشنده معصوملر قتل ایتمکده
 و ریاشندنه رفاچ چرجنی طور به زره فونبارق

